

Agronomski i prehrambeno-tehnološki fakultet
Sveučilišta u Mostaru

**Diplomski studijski program: agronomija
smjer: agroekonomika**

Mostar, 2014.

1.Uvod

1.1. Razlozi pokretanja diplomskog studija/smjera

Diplomski studiji pružaju studentima mogućnost specijalizacije u području poljoprivrednih znanosti. Studenti koji završe diplomske studije steći će specifična znanja za odabrani smjer, upoznat će se s metodama i procesima za rješavanje konkretnih problema u praksi. S obzirom na obim stečenog znanja studenti koji završe diplomski studij mogu nastaviti znanstvenu karijeru u institucijama koje se bave istraživanjima u poljoprivredi, te mogu raditi na vodećim pozicijama u javnom sektoru i privatnim tvrtkama vezanim za različite aspekte poljoprivredne proizvodnje.

Na predloženim diplomskim studijima studente će obučavati profesori koji veliki dio vremena provode u istraživačkom radu. Uključivanjem studenata u istraživački rad na rješavanju različitih problema vezanih za poljoprivrednu proizvodnju, odnosno spojem istraživanja i nastave, biti će osigurana povezanost programa s najnovijim znanstvenim spoznajama.

Predloženi diplomske studije su po strukturi i načinu izvođenja usporedivi s programima Europske unije. Agronomski fakultet u Mostaru od 1996. godine je član TEMPUS projekta. Glavni koordinator projekta je Sveučilište Hohenheim iz Njemačke. Članovi projekta su i Poljoprivredno sveučilište iz Beča (BOKU) Austrija, te Agronomski fakultet iz Zagreba i Poljoprivredni fakultet iz Osijeka. Sveučilište Hohenheim i BOKU pripadaju u Euro League u kojoj se nalazi pet najboljih poljoprivrednih sveučilišta Europe. Pored dva navedena tu su Royal Veterinary and Agricultural University (KVL) iz Danske, Swedish University of Agricultural Sciences (SLU) iz Švedske, te Wageningen University iz Nizozemske. Predloženi diplomske studije Agronomskog i poljoprivredno tehničkog fakulteta rađeni su prema uzoru na studije gore navedenih sveučilišta, te su po svojoj strukturi i načinu izvođenja usporedivi s poljoprivrednim studijima Sveučilišta Hohenheim i BOKU, te Agronomskim fakultetom u Zagrebu i Poljoprivrednim fakultetom u Osijeku.

1.2. Dosadašnja iskustva

Agronomski fakultet u Mostaru je visokoškolska ustanova u sastavu Sveučilišta u Mostaru. Od 1994. godine, kada je osnovan, kontinuirano provodi školovanje kadrova za transfer modernih dostignuća u poljoprivrednu praksu, te za daljnji znanstveno – istraživački rad s ciljem pronaleta novih, boljih rješenja za poljoprivrednu proizvodnju. Studenti dodiplomskih studija do sada su mogli pohađati samo opći smjer. Studiji su u trajanju od osam semestara. U akademskoj 2004./05. otvoren je poslijediplomski studij smjer Ekonomski održiva poljoprivreda. U akademskoj 2007/08 uvodi se studij prehrambene tehnologije i fakultet službeno nosi naziv Agronomski i prehrambeno-tehnološki fakultet.

1.3. Pokretljivost studenata

U drugoj godini studija, trećem semestru, studenti trebaju birati izborne module i to da zbroj ECTS bude 30. Odabir modula obavlja u dogovoru s mentorom, a birati mogu s liste izbornih modula diplomske studije Agronomskog fakulteta ili mogu cijeli semestar provesti na nekom od srodnih fakulteta u Bosni i Hercegovini ili inozemstvu. Na osnovu odabira izbornih modula student kreira vlastiti obrazovni profil ovisno o njegovim afinitetima. Odabir modula drugih europskih sveučilišta osigurava studentima mogućnost stjecanja visokospecijaliziranih znanja iz pojedinog područja, te značajno podiže samu kvalitetu studijskog programa.

Studentima se tijekom preddiplomskog i diplomskog studija pruža mogućnost korištenja CEEPUS i Erasmus+KA1 programa mobilnosti. Programi se razlikuju i po duljini mobilnosti, kao i po iznosima finansijskih potpora. U okviru Erasmus+ programa moguće je ostvariti studijski

boravak i stručnu praksu, dok CEEPUS-a program mobilnosti omogućuje isključivo studijski boravak. Odlazna studentska mobilnost ostvaruje se u svrhu studijskog boravka koji podrazumijeva pohađanje kolegija i polaganje ispita ili istraživanje/praksi pod nadzorom mentora na inozemnoj instituciji domaćinu. Nakon ostvarene mobilnosti student se vraća na ustrojbenu jedinicu Sveučilišta, gdje nastavlja i završava započeti studij. Svrha odlazne studentske mobilnosti može biti i obavljanje stručne prakse na inozemnoj instituciji domaćinu. U većini slučajeva studenti ostvaruju stručnu praksu stipendiranu putem Erasmus+ programa. Mogućnost obavljanja stručne prakse u inozemnim firmama nudi se studentima preko Udruga za međunarodnu razmjenu studenata IAESTE. Ustrojbena jedinica i Sveučilište nude i druge način stipendiranja koje se promoviraju preko Ureda za međunarodnu suradnju, kroz što pojedinci mogu ostvariti svoje ambicije i unaprijediti znanje iz interesne oblasti.

1.4. Modularna struktura studija/smjera

Diplomski studij izrađen je prema modularnoj strukturi gdje je modul tematska jedinica koja se sastoji od predavanja, vježbi i seminara. Modul ima koordinatora modula, a unutar modula osim koordinatora može predavati veći broj profesora ili asistenata. Broj nastavnika uključenih u modul ovisi o njegovom sadržaju. Za svaki se modul, bez obzira na broj predavača, održava jedinstveni ispit. Ispit je u pravilu pismeni ili pismeni i usmeni, održava ga koordinator modula koji, na osnovu pitanja koja su sastavili svi predavači u modulu, formira jedinstveni test. Moduli diplomskog studija imaju strukturu od 60 sati predavanja i 6 ECTS bodova ili 30 sati predavanja i 3 ECTS bodova.

1.5. Izmjene nastavnog plana i programa

Odlukom Senata Sveučilišta u Mostaru broj 01-991/10 od 23.9.2010. godine. Agronomski i prehrambeno-tehnološki fakultet dobio je odobrenje za izvedbu nastavnog plana diplomskog studija agronomije, smjer agroekonomika – Poljoprivreda i EU koji je usklađen s odredbama Bolonjskog procesa. Odlukom Senata Sveučilišta u Mostaru broj 01-999/10 od 23.9.2010. godine. Agronomski i prehrambeno-tehnološki fakultet dobio je odobrenje za izvedbu nastavnog programa istog studija koji je usvojen na 111. sjednici Fakultetskog vijeća održanoj 22.10.2010. godine. Početno usvojeni nastavni plan i program diplomskog studijskog programa agronomije smjer agroekonomika imao je jednu izmjenu i dopunu koja je provedene sukladno Pravilniku o postupku donošenja i evaluacije studijskih programa i uz odobrenje Senata Sveučilišta u Mostaru. (odluke 01-2046/14 od 6.11.2014.). Prilikom te izmjene plana i programa izmijenjen je i naziv studijskog programa u studijski diplomske studijski program agronomije, smjer agroekonomika.

Praćenjem i unaprjeđivanjem studijskih programa, postignuto je prilagođavanje novim istraživanjima, potrebama tržišta rada, sukladno kontinuiranom provođenju i praćenju studentskih anketa i preporukama akreditacijskih tijela.

Usavršavanje studijskih planova i programa je kontinuirani proces, a usuglašavanje ciljeva i ishoda učenja pod stalnim sustavom kontrole od strane svakog predmetnog nastavnika i sustava za osiguranje i unaprjeđenje kvalitete kako na razini Sveučilišta tako i na razini APTF-a.

2. Diplomski studij agronomija, smjer agroekonomika

2.1. Nositelj studija/smjera

Nositelj diplomskog studija agronomije smjer agroekonomika je Agronomski i prehrambeno-tehnološki fakultet Sveučilišta u Mostaru.

2.2. Trajanje studija/smjera

Studij traje dvije godine.

Prva dva semestra imaju po 30 ECTS.

U trećem semestru, studenti biraju module sa zajedničke liste izbornih modula diplomskega studija Agronomskog fakulteta ili s liste izbornih modula drugih srodnih Sveučilišta u Bosni i Hercegovini ili inozemstvu. Odabir modula obavlja se u dogovoru s mentorom, a moraju sakupiti 30 ECTS bodova. U četvrtom semestru studija studenti izrađuju diplomski rad. Izrada diplomskog rada nosi 30 ECTS bodova. Izrada diplomskog rada podrazumijeva samostalni istraživački rad studenta pri čemu student stječe, osim znanja o samom problemu koji istražuje, znanja znanstvenog pristupa analiziranju problema i donošenju zaključaka na osnovu velikog broja prikupljenih podataka. Diplomski rad student radi pod vodstvom mentora, a temu diplomskog rada odabire početkom drugog semestra u prvoj godini studija. Moduli diplomskega studija imaju satnicu od 60 sati nastave i 6 ECTS bodova ili 30 sati nastave i 3 ECTS boda. Obvezna je praksa u trajanju od mjesec dana, prema pravilniku za obavljanje prakse.

2.3. Uvjeti upisa na studij/smjer

Diplomski studij agronomije, smjer agroekonomika može upisati osoba koja je završila odgovarajući sveučilišni preddiplomski studij s najmanje 180 ECTS bodova (područje biotehničkih znanosti, biologije, ekologije, ...). Studenti koji planiraju upis diplomskega studija Agroekonomika, a ne pohađaju smjer agroekonomika ili opći smjer na preddiplomskom studiju, trebaju u tijeku preddiplomskih studija odabrati tri izborna modula vezana za agroekonomiku. Za osobe koje su završile druge studije kao i one koje ne zadovoljavaju gore navedeni uvjet biti će propisani posebni uvjeti za upis diplomskih studija.

2.4. Ospozobljenost završenih studenata

Završeni stručnjaci ovog studija osposobljeni su za rad u različitim područjima direktno ili indirektno vezanim za agroekonomiku u primarnoj i prehrambenoj industriji. Studenti koji završe diplomski studij agronomije, smjer agroekonomika mogu upravljati poljoprivrednim poduzećima, raditi u državnim uredima vezanim za poljoprivredu, savjetodavnoj službi, bankarskom sektoru, osiguravajućim kućama, agencijama, a posebice u institucijama koje imaju kontakte s EU iz oblasti agrara. S obzirom na razinu stečenog znanja studenti mogu nastaviti znanstvenu karijeru u institucijama koje se bave istraživanjima vezanim za agroekonomiku.

2.5. Akademski stupanj

Nakon stjecanja 120 ECTS bodova, izrade i obrane diplomskog rada studenti stječu naziv magistar poljoprivredne struke, studij agroekonomike, uz naznaku specijalizacije.

2.6. Ishodi učenja

- Ishodi učenja nakon završenog diplomskog studija agronomije, smjer agroekonomika:
- komunicirati i prezentirati rad korištenjem suvremenih informacionih tehnologija,
 - odabratи analitičke metode i postupke za rješavanje praktičnih problema unutar područja argonomije i dalnjeg istraživanja,
 - pretraživati stručnu literaturu, baze podataka i drugih izvora informacija te prikupljati i interpretirati relevantne podatke,
 - učinkovito koristiti razne metode komuniciranja s inženjerskom zajednicom i društвom u cjelini,
 - prepoznati potrebu i spremnost za uključivanje u cijeloživotno učenje,
 - primijeniti principe i procese znanstvenih disciplina vezanih za proizvodnju hrane biljnog i životinjskog podrijetla,
 - primijeniti stečena znanja za identifikaciju, oblikovanje i rješavanje inženjerskih problema i praktičnih problema iz područja poljoprivredne proizvodnje,
 - primijeniti stečena znanja u organiziranju kvalitetne poljoprivredne proizvodnje i prerade u oblastima agroekonomike,
 - pojasniti znanstvene osnove iz oblasti poljoprivredne proizvodnje, odnosno znanja iz oblasti agroekonomike,
 - samostalno organizirati radne aktivnosti i donositi odluke unutar užeg stručnog područja.
 - moći upravljati poljoprivrednim poduzećima,
 - raditi u državnim uredima vezanim za poljoprivrodu, savjetodavnoj službi, bankarskom sektoru, osiguravajućim kućama, agencijama, a posebice u institucijama koje imaju kontakte s EU iz oblasti agrara.
 - moći nastaviti znanstvenu karijeru u institucijama koje se bave istraživanjima vezanim za agroekonomiku.

2.7. Kompetencije

Na diplomskom studiju agronomije smjer agroekonomika studenti usvajaju odgovarajuće znanstvene spoznaje te stručna znanja u području agroekonomike.

Diplomski studij agronomije, smjer agroekonomika je prvi diplomski studij agroekonomike s europskim usmjerenjem na području Bosne i Hercegovine (BiH). Studij traje dvije godine (četiri semestra, 120 ECT bodova). Moduli diplomskog studija imaju strukturu od 60 sati predavanja i 6 ECTS bodova ili 30 sati predavanja i 3 ECTS bodova. Tijekom prvog i drugog semestra studenti slušaju obvezne module smjera, u trećem semestru, studenti biraju module sa zajedničke liste izbornih modula diplomskih studija Agronomskog i prehrabeno-tehnološkog fakulteta ili s liste izbornih modula drugih srodnih Sveučilišta u Bosni i Hercegovini ili inozemstvu. U dogovoru s mentorom student odabire izborne module, ukupno 30 ECTS bodova. Odabir modula drugih europskih sveučilišta osigurava studentima mogućnost stjecanja visokospecijaliziranih znanja iz pojedinog područja, te značajno podiže samu kvalitetu studijskog programa.

U četvrtom semestru studija studenti izrađuju diplomski rad. Izrada diplomskog rada nosi 30 ECTS bodova, a podrazumijeva samostalni istraživački rad studenta pri čemu student stječe

znanja o samom problemu koji istražuje, analiziranju problema i donošenju zaključaka na osnovu velikog broja prikupljenih podataka iz područja agroekonomike. Diplomski rad student radi pod vodstvom mentora.

Uspješno položeni ispiti, izrada i obrana diplomskog rada, kao i uredno izvršene sve druge obveze propisane studijskim programom, uvjeti su za završetak diplomskog studija i stjecanje zvanja magistar/a agronomije.

Opće kompetencije koje se stječu završetkom studija uključuju:

- veću fleksibilnost u nošenju sa promjenama i sposobnost stalnog usavršavanja (potencijal za učenje),
- sposobnost preuzimanja odgovornosti i rješavanja problema (liderski potencijal)

Završeni studenti diplomskog studija agronomije smjer agroekonomika - imaju sljedeće sposobnosti, odnosno kompetencije:

- sposobnost razumijevanja i primjene znanja iz agroekonomike u poljoprivrednoj proizvodnji i prehrambenoj industriji;
- sposobnost razumijevanja osnovnih ekonomskih zakonitosti i primjenu suvremenih sredstava, instrumenata i mjera agrarne politike;
- sposobnost razumijevanja i primjene znanja u gospodarskim aspektima globalizacije i EU
- sposobnost razumijevanja i analize tranzicije i reforme poljoprivrede u BiH i njezine prilagodbe tržištu EU i Zajedničkoj poljoprivrednoj politici (CAP);
- sposobnost strateškog promišljanja i djelovanja u kontekstu dinamičnih i kontinuiranih promjena;
- sposobnost logičkog rasuđivanja na temelju dostupnih informacija, formuliranja vlastitog mišljenja, pretpostavki i izvođenja zaključaka;
- sposobnost otvorene, objektivne i kritičke analize i vrednovanja novih i tuđih znanstvenih ideja i rezultata;
- sposobnost kritičke sinteze znanstvene literature - biti sposobljen za izbor, primjenu i interpretiranje odgovarajućih istraživačkih metoda i tehnika;
- sposobnost publiciranja različitih znanstvenih i stručnih informacija, davanja mišljenja i razmjenjivanja ideja te sposobnost učinkovite znanstvene komunikacije;
- sposobnost prezentiranja, pripremanja prijedloga projekata za financiranje istraživačkog rada, upravljanje projektima i istraživačkim timovima;
- sposobnost pisanja, vođenja i ocjenjivanja razvojnih projekta;
- prihvaćanje nužnosti permanentnog usavršavanja.

Studenti stječu znanja i vještine potrebita za korištenje prirodnih resursa u skladu sa principima održivog razvoja i očuvanja okoliša.

Osoba koja završi diplomski studij agronomije smjer agroekonomika posjeduje široko i integrirano znanje i razumijevanje znanstvene osnove iz ove oblasti, kompetentna je za razumijevanje i kvalitetno obavljanje povjerenih zadataka, sposobna je kreirati, razmatrati, formulirati, prezentirati i argumentirano braniti predložena rješenja problema- primjenjivati usvojena znanja u praksi i razmjenjivati ideje i informacije kako sa stručnjacima iz danog područja tako i sa drugim osobama, sposobna je preuzeti odgovornost u timskom radu, koristiti se informacijsko- komunikacijskim tehnologijama u ovladavanju znanjima i donošenju odluka iz dane oblasti.

Završeni stručnjaci ovog studija osposobljeni su za rad u različitim područjima direktno ili indirektno vezanim za agroekonomiku u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji i prehrambenoj industriji. Studenti koji završe diplomski studij Agroekonomika mogu upravljati poljoprivrednim i prehrambenim poduzećima, raditi vodeće, obimnije i složenije poslove, u državnim institucijama svih razina vezanih za poljoprivrodu i prehrambenu industriju, a posebice u institucijama koje imaju kontakte s EU iz oblasti agrara, te gospodarskim komorama, vladinim i nevladinim razvojnim agencijama i udrugama, institutima/zavodima iz oblasti poljoprivrede i prehrambene industrije. Završeni stručnjaci osposobljeni su i za rad na inspekcijskim poslovima državnih organa, upravama prihoda i na poslovima utvrđivanja poreza na prihod, posebno u oblastima kojima dominiraju prihodi od poljoprivrede i prehrambene industrije, bankarskom sektoru, savjetodavnoj službi i osiguravajućim kućama.

Ospozobljeni su za rad u srednjoškolskim i visokoškolskim ustanovama.

Završetkom ovog studija stječu uvjete za nastavak obrazovanja u okviru doktorskog ili specijalističkog studija.

3. Nastavni plan

I. SEMESTAR

Redni br.	Status	Naziv modula	Broj sati			ECTS
			P	V	S	
1.	OS	UVOD U ZNANSTVENO-ISTRAŽIVAČKI RAD	15	15	-	3
2.	OS	UPRAVLJANJE TROŠKOVIMA I RIZIKOM U PROIZVODNJI	30	30		6
3.	OS	RURALNI RAZVOJ	15	15		3
4.	OS	RAČUNOVODSTVO U POLJOPRIVREDI	60	-	-	6
5.	OS	MARKETING POLJOPRIVREDNIH PROIZVODA	40	10	10	6
6.	OS	OSNOVE TRŽIŠTA POLJOPRIVREDNO-PREHRAMBENIH PROIZVODA	30	30		6
UKUPNO			190	100	10	30
SVEUKUPNO			300			

II. SEMESTAR

Redni br.	Status	Naziv modula	Broj sati			ECTS
			P	V	S	
1.	OS	ANALIZA POSLOVANJA	20	-	10	3
2.	OS	OSNOVE MENADŽMENTA U POLJOPRIVREDI	15	15		3
3.	OS	UVOD U INVESTICIJE U POLJOPRIVREDI	15	15		3
4.	OS	EKONOMIKA I ORGANIZACIJA RADA U POLJOPRIVREDI	30	15	15	6
5.	OS	OSNOVE ZAJEDNIČKE AGRARNE POLITIKE EU	30	-	-	3
6.	OS	AGRARNA I RURALNA POLITIKA BIH U KONTEKSTU EU INTEGRACIJA	20	-	10	3
7.	OS	GOSPODARSKI ASPEKTI GLOBALIZACIJE I EU	50		10	6
8.	OS	ZADRUGARSTVO	20	5	5	3
UKUPNO			200	50	50	30
SVEUKUPNO			300			

III. SEMESTAR

Izborni moduli studija svih smjerova –30 ECTS

Redni br.	Status	Naziv modula	Broj sati			ECTS
			P	V	S	
1.	IS	KVANTITATIVNE (EKONOMETRIJSKE) METODE U POSLOVNOM ODLUČIVANJU	15	15		3
2.	IS	FINANCIJSKA TRŽIŠTA I BURZE	15	12	3	3
3.	IS	ODRŽIVO UPRAVLJANJE U PRIRODΝIM RESURSIMA	30	20	10	6
4.	IS	MENADŽMENT LJUDSKIH RESURSA	30		30	6
5.		POSLOVNA ETIKA	30	30		6
6.	IS	SAVJETODAVNA STRUČNA SLUŽBA U POLJOPRIVREDI I RURALNOM RAZVOJU	20	10		3
7.	IS	MEĐUNARODNA TRGOVINA POLJOPRIVREDNIH I PREHRAMBENIH PROIZVODA	40	10	10	6
8.	IS	RURALNI TURIZAM	15	10	5	3
9.	IS	DEKORATIVNA DENDROLOGIJA	15	8	7	3
10.	IS	PROJEKTIRANJE ZELENIH POVRŠINA	10	5	15	3
UKUPNO						
SVEUKUPNO						

IV. SEMESTAR

IV. SEMESTAR – Izrada diplomskog rada 30 ECTS bodova

4. Pregled modula

I. semestar

Naziv kolegija	Uvod u znanstveno istraživački rad			Kod kolegija	
Studijski program Ciklus	agronomija, smjer agroekonomika, II			Godina Studija	1.
ECTS vrijednost boda:	3	Semestar	1.+3.	Broj sati po semestru (p+v+s)	15+15
Status kolegija:	Obvezni + Izborni	Preduvjeti:		Usporedni uvjeti:	
Pristup kolegiju:				Vrijeme održavanja nastave:	
Nositelj kolegija/nastavnik:	prof.dr.sc.Zrinka Knezović				
Kontakt sati/konzultacije:	2 puta po 1 h tjedno				
E-mail adresa i broj telefona:	zrinka.knezovic@aptf.sum.ba 036 337-104				
Asistent	Marija Lasić; dipl. oec.; dipl novinar				
Kontakt sati/konzultacije:	2 puta po 1 h tjedno				
E-mail adresa i broj telefona	marija.lasic@aptf.sum.ba 036 337 110				
Ciljevi kolegija:	Cilj je kolegija dati studentima temeljna znanja o znanstvenoistraživačkom radu (teorijska i praktična) i osposobiti ih da ta znanja samostalno primjene u izradi diplomskega radova, odnosno u vlastitim istraživanjima.				
Ishodi učenja (opće i specifične kompetencije):	<p>Studenti će moći/znati:</p> <ul style="list-style-type: none"> - demonstrirati osnovna činjenična znanja vezana uz znanstvenoistraživački rad općenito te posebice osnovnih znanja za izradu kvalitetnoga diplomskoga rada, - pojasniti osnovno pojmovlje iz metodologije znanstvenoga rada, - pokazati sposobnost pisanja znanstvenim stilom, - samostalno pretraživati, analizirati i koristiti se različitim bibliografskim izvorima, - kritički prosuditi i argumentirati teme iz područja, - izraditi načrt vlastita istraživanja, - primijeniti naučeno u vlastitom istraživanju, ponajprije u izradi diplomskoga rada unutar studija. 				
Sadržaj silabusa/izvedbenog plana (ukratko):	Predavanja: Definicija znanosti. Obilježja znanosti. Klasifikacija znanstvenog rada. Kategorije znanstvenih istraživanja. Metode istraživanja. Pregled i prikaz literature. Klasifikacija publikacija. Pretraživanje literature elektroničkim računalom. Postavljanje radne hipoteze. Planiranje i provedba eksperimenta. Obrada rezultata. Priprema rukopisa znanstvenog rada. Pisanje diplomskog rada i drugih kvalifikacijskih radova. Kongresi, simpoziji i drugi znanstveni skupovi. Znanstveni projekti. Ocjenjivanje vrijednosti i klasifikacija znanstvenih radova. Procedura izbora u znanstvenoistraživačka i znanstveno nastavna zvanja. Zakon o znanstvenoistraživačkoj djelatnosti. Klasifikacija i pretraživanje primarnih, sekundarnih i tercijarnih baza podataka. Novosti i najnovija dostignuća u znanosti u BiH i svijetu.				

	Seminari: Izrada seminarskog rada prema predloženoj ili odabranoj temi.			
Način izvođenja nastave (označiti masnim tiskom)	Predavanja	Vježbe	Seminari	Samostalni zadaci
	Konzultacije	Mentorski rad	Terenska nastava	Ostalo
	Napomene:			
Studentske obvezе				
Praćenje i ocjenjivanje studenta (označiti masnim tiskom)	Pohađanje nastave	Aktivnosti u nastavi	Seminarski rad	Praktični rad
	Usmeni ispit	Pismeni ispit	Kontinuirana provjera znanja	Esej
Detaljan prikaz ocjenjivanja unutar Europskoga sustava prijenosa bodova				
OBVEZE STUDENTA	SATI (PROCJENA)	UDIO U ECTS-u	UDIO OCJENI	U
Pohađanje nastave	30	1		
Seminarski rad (pismeni i usmeni)	30	1	10%	
Pismeni ispit	30	1	90%	
Ukupno	90	3	100%	
Seminarski rad ocjenjuje se ovako:				
0% = Rad nije napisan.				
1% = Rad ne zadovoljava formalne kriterije.				
2% = Rad zadovoljava formalne kriterije, ali su uočeni veći nedostatci na sadržajnom planu.				
3% = Rad zadovoljava formalno i sadržajno, ali su uočene veće gramatičke i pravopisne pogreške.				
4% = Rad zadovoljava formalno i sadržajno, ali su uočene manje gramatičke i pravopisne pogreške.				
5% = Rad je iscrpan, gramatički i pravopisno točan.				
Izlaganje seminarskoga rada ocjenjuje se ovako:				
0% = Rad nije usmeno prezentiran.				
1% = Rad je pročitan.				
2% = Rad je djelomično pročitan i nepripremljen.				
3% = Rad nije pročitan, ali su uočeni veći nedostatci u usmenom izlaganju.				
4% = Izlaganje je dobro pripremljeno, ali su uočene manje pravogovorne pogreške.				
5% = Usmeno izlaganje je izvrsno pripremljeno.				
Pismeni ispit se ocjenjuju na sljedeći način				
manje od 50% točnih odgovora = 0% ocjene				
od 51% do 60% = do 18% ocjene				
od 61% do 70% = do 36% ocjene				
od 71% do 80% = do 54% ocjene				
od 81% do 90% = do 72% ocjene				
od 91% do 100% = do 90% ocjene				

Prema Pravilniku o studiranju konačna se ocjena dobiva na sljedeći način:

- A = 91-100% 5 (izvrstan)
- B = 79 to 90% 4 (vrlo dobar)
- C = 67 to 78% 3 (dobar)
- D = 55 to 66% 2 (dovoljan)
- F = 0 to 54% 1 (nedovoljan)

OBVEZE STUDENTA	SATI (PROCJENA)	UDIO U ECTS-u	UDIO OCJENI
Pohađanje nastave	30	1	
Seminarski rad (pismeni i usmeni)	30	1	10%
Pismeni ispit	30	1	90%
Ukupno	90	3	100%
Obvezna literatura:	Kniewald, J. <i>Metodika znanstvenog rada</i> (sveučilišni udžbenik), Multigraf, Zagreb. (1993) Žugaj, Miroslav, Dumičić, Ksenija, Dušak, Vesna: <i>Temelji znanstvenoistraživačkog rada</i> , Fakultet organizacije i informatike, Varaždin, 1999. Silobrčić V. <i>Kako sastaviti i objaviti znanstveno djelo</i> Jugoslovenska medicinska naklada Zagreb (1989.) Knežević, I.; Mijić, Pero <i>Uvod u znanstveni rad Poljoprivredni fakultet Osijek 2006.</i>		
Dopunska literatura:	Uputa za izradbu diplomskog rada Grupa autora (1996) <i>Protecting Biotechnological Inventions - Recent Development in Law and Practice in EC and USA</i> , IBC Technical Series, London. • Grubb, P. W. (1999) <i>Patents for Chemicals, Pharmaceu</i>		
Dodatne informacije o kolegiju	Dio vježbi se održava u informatičkoj učionici-pretraživanje bibliografskih izvora		

PRILOG: Kalendar nastave

<i>Broj nastavne jedinice</i>	TEME I LITERATURA
I.	Naslov: Znanstveno-istraživački rad Kratki opis: Definicija znanosti; Obilježja znanosti; Znanstvena djelatnost; Znanstvena područja, polja i grane Literatura: Obvezna literatura:
II.	Naslov: Kategorije znanstvenih istraživanja. Kratki opis: Informacije u znanosti; Znanstveno djelo; Publikacije sa obilježjima znanstvenog i stručnog rada; Ostale publikacije Literatura: Obvezna literatura:
III.	Naslov: Metode istraživanja. Kratki opis: Znanstvene metode; Metode znanstvenog istraživanja i metode znanstvenog sistematiziranja Literatura: Obvezna literatura:

IV.	Naslov: Pregled i prikaz literature. Klasifikacija publikacija. Kratki opis: Navođenje bibliografskih referenci-minimalni i potpuni podaci; citiranost, indeksiranost; primarne, sekundarne i tercijarne publikacije Literatura: Obvezna literatura:
V.	Naslov: Izvorni znanstveni rad Kratki opis: Slijed koraka pri pisanju; Struktura izvornog znanstvenog rada Literatura: Obvezna literatura:
VI.	Naslov: Eksperimentiranje Kratki opis: Postavljanje radne hipoteze. Planiranje i provedba eksperimenta. Obrada rezultata. Priprema rukopisa znanstvenog rada. Literatura: Obvezna literatura:
VII.	Naslov: Baze podataka Kratki opis: Pretraživanja baza podataka elektroničkim računalom. Literatura: Obvezna literatura:
VIII.	Naslov: Vrednovanja u znanosti Kratki opis: Postupci izbora u znanstveno-nastavna i nastavna zvanja Literatura: Obvezna literatura:
IX.	Naslov: Metodologija izrade Seminarskog rada Kratki opis: - postavljanje problema; - nacrt sadržaja; - metoda i tijek istraživanja; - rezultati istraživanja; - nacrt zaključka; - pregled literature. Literatura: Obvezna literatura:
X.	Naslov: Prezentacije seminarskih radova Kratki opis: Izlaganje pregledanih i ispravljenih seminarskih radova, te komentar osnovnih značajki izlaganja Literatura: Obvezna literatura:
XI.	Naslov: Prezentacije seminarskih radova Kratki opis: Izlaganje pregledanih i ispravljenih seminarskih radova, te komentar osnovnih značajki izlaganja Literatura: Obvezna literatura:
XII.	Naslov: Prezentacije seminarskih radova Kratki opis: Izlaganje pregledanih i ispravljenih seminarskih radova, te komentar osnovnih značajki izlaganja Literatura: Obvezna literatura:
XIII.	Naslov: Znanstveni projekti. Kratki opis: Priprema prijedloga; Struktura znanstvenog projekta Literatura: Obvezna literatura:
XIV.	Naslov: Intelektualno vlasništvo Kratki opis: Industrijsko vlasništvo; Autorska i srodnna prava; Literatura: Obvezna literatura:

XV.	Naslov: Kratice u bilješkama,citiranje
	Kratki opis: Hrvatske i latinske kratice; načini citiranja
	Literatura: Obvezna literatura

<i>Naziv kolegija</i>	UPRAVLJANJE TROŠKOVIMA I RIZIKOM U PROIZVODNJI			Kod kolegija			
<i>Studijski program Ciklus</i>	Diplomski studij, smjer agroekonomika			Godina studija	1.		
<i>ECTS vrijednost boda:</i>	6	<i>Semestar</i>		1.	Broj sati po semestru (p+v+s)		
<i>Status kolegija:</i>	obvezni	<i>Preduvjeti:</i>	-	<i>Usporedni uvjeti:</i>			
<i>Pristup kolegiju:</i>				<i>Vrijeme održavanja nastave:</i>			
<i>Nositelj kolegija/nastavnik:</i>	Prof.dr.sc. Marko Ivanković						
<i>Suradnik na kolegiju/ nastavnik</i>							
<i>Kontakt sati/konzultacije:</i>							
<i>E-mail adresa i broj telefona:</i>	<u>mivankovic@faz.ba</u> , ++387 63 329 510						
<i>Asistent</i>	Marija Lasić, dipl.oec&dipl.nov.						
<i>Kontakt sati/konzultacije:</i>	Utorak, 12-13						
<i>E-mail adresa i broj telefona</i>	<u>Marija.lasic@aptf.sum.ba</u> 036 337 110						
Ciljevi kolegija:	Cilj je objasniti studentima kako i na koji način djeluje tržišni poljoprivredni sustav u mikrookruženju u razvijenim tržišnim gospodarstvima. Ovaj modul proučava zakonitosti ponašanja troškova u cilju njihove primjene na pojedinačne gospodarske subjekte (obiteljska poljoprivredna gospodarstva i poduzeća, zadruge i dr.). Cilj je upravljati troškovima poradi profitabilneproizvodnje u poljoprivredi. Na taj način poduzeća i OPG postižu maksimalne učinke uz minimalne troškove i smanjuju eventualne rizike u poljoprivredi.						
Ishodi učenja (opće i specifične kompetencije):	Nakon uspješno savladanog predmeta studenti će moći: <ul style="list-style-type: none"> ➤ Objasniti pojam upravljan troškovima i rizikom uz poznavanje njihova značaja, ➤ Opisati specifičnosti upravljanja troškova u području agrobiznisa. ➤ Razlikovati osnovne metode upravljanja troškovima i njihov utjecaj na dohodak OPG-a, ➤ Opisati i donositi odluke na temelju upravljanja troškovima i prihodima ➤ Objasniti i utvrditi donju granicu prodajnih cijena Objasniti i utvrditi načine poboljšanja poslovnih rezultata na temelju upravljanja troškovima						
Sadržaj silabusa/izvedbenog plana (ukratko):	Uvod u upravljanje troškovima. Razvitak koncepcije upravljanja troškovima. Informacije za upravljanje troškovima. Računovodstveno-informacijski sustav. Razvoj modela upravljanja troškovima. Podjele troškova značajne za upravljanje troškovima. Podjela troškova u odnosu na promjenu razine aktivnosti (promjenu stupnja iskorištenja kapaciteta %I.K.). Podjela troškova s gledišta njihove usporedbe i predviđanja. Metode razdvajanja fiksnih i						

	varijabilnih troškova. Standardni troškovi u planiranju i kontroli. Apsorpcijski i marginalni pristup analizi troškova. Analiza odnosa. Troškovi-opseg proizvodnje- dobit(<i>Cost – Volume – Profit analysis</i>). Primjena modela doprinosa za pokriće – kontribucijska marža. Ostvarivanje većeg polsovnog rezultata promjenom prodajnih cijena. Donošenje poslovnih odluka na temelju odnosa troškova i prihoda. Inkrementalna ili diferencijalna analiza. Odluka proizvoditi ili kupovati. Prihvati ili odbaciti mogućnost dodatne proizvodnje. Proizvoditi ručno ili strojno. Izabrati najpovoljniji proizvodni program. Organizirati novu smjenu ili raditi prekovremeno. Zadržati ili napustiti proizvod koji ostvaruje gubitak. Popraviti ili prodati materijal, odnosno sredstvo za proizvodnju ili proizvod. Poboljšanje iskorištenosti kapaciteta i poboljšanju poslovnog rezultata prodajom dijela učinaka ispod prodajne cijene			
<i>Način izvođenja nastave (označiti masnim tiskom)</i>	Predavanja	Vježbe	Seminari	Samostalni zadaci
	Konzultacije	Terenski rad	Mentorski rad	Ostalo
	Napomene:			
<i>Studentske obveze</i>	<ul style="list-style-type: none"> - pohađati nastavu i sudjelovati u nastavnom procesu - napisati seminarski rad i izložiti ga - pisati test - usmeni dio ispita 			
<i>Praćenje ocjenjivanje studenta (označiti masnim tiskom)</i>	Pohađanje nastave	Aktivnosti u nastavi	Seminarski rad	Praktični rad
	Usmeni ispit	Pismeni ispit	Kontinuirana provjera znanja	
Detaljan prikaz ocjenjivanja unutar Europskoga sustava prijenosa bodova				
OBVEZE STUDENTA	SATI (PROCJENA)	UDIO U ECTS-u	UDIO U OCJENI	
Pohađanje nastave i angažiranost na nastavi	60	2		
Pismeni ispit	60	2	50%	
Usmeni ispit	60	2	50%	
UKUPNO	180	6	100%	
.				
6% = Rad zadovoljava formalno i sadržajno, ali su uočene veće gramatičke i pravopisne pogreške.				
8% = Rad zadovoljava formalno i sadržajno, ali su uočene manje gramatičke i pravopisne pogreške.				

Prema Pravilniku o studiranju konačna se ocjena dobiva na sljedeći način:

- A = 91-100% 5 (izvrstan)
- B = 79 to 90% 4 (vrlo dobar)
- C = 67 to 78% 3 (dobar)
- D = 55 to 66% 2 (dovoljan)
- F = 0 to 54% 1 (nedovoljan)

Obvezna literatura:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ivanković, M., (2007.): Troškovi i izračuni u poljodjelstvu, Suton, Široki Brijeg 2. Blacher, E.J, Kung,H.C, Lin,T.W, <i>Costmanagement</i>, McGrawHillEdition, 2002. 3. Hilton,R, Maher,M, Selto,F, <i>Cost Management</i>, McGrawHillEdition, 2002. 4. Karić, M, Upravljanje troškovima, Osijek, 2003. 5. Ruža,F (ur), <i>Ekonomika poduzeća, Uvod u poslovnu ekonomiju</i>, Varaždin, 2002. 6. Lari Hadelan, dipl.ing i dr.sc. Mario Njavro;skripta za vježbe iz predmeta Uprava poljoprivrednih gospodarstava www.efri.hr
Dopunska literatura:	
Dodatne informacije o kolegiju	

PRILOG: Kalendar nastave

<i>Broj nastavne jedinice</i>	
I.	<p>Naslov:</p> <p>Kratki opis: Uvod u upravljanje troškovima. Razvitak koncepcije upravljanja troškovima. Informacije za upravljanje troškovima. Računovodstveno-informacijski sustav.</p> <p>Literatura: <i>Obvezna literatura</i></p>
II.	<p>Naslov:</p> <p>Kratki opis: Razvoj modela upravljanja troškovima.</p> <p>Literatura: <i>Obvezna literatura</i></p>
III.	<p>Naslov:</p> <p>Kratki opis: Podjele troškova značajne za upravljanje troškovima</p> <p>Literatura: <i>Obvezna literatura</i></p>
IV.	<p>Naslov:</p> <p>Kratki opis: Podjela troškova u odnosu na promjenu razine aktivnosti (promjenu stupnja iskorištenja kapaciteta %I.K.)</p> <p>Literatura: <i>Obvezna literatura</i></p>
V.	<p>Naslov:</p> <p>Kratki opis: Podjela troškova s gledišta njihove usporedbe i predviđanja</p> <p>Literatura: <i>Obvezna literatura</i></p>

VI.	Naslov: Kratki opis: Metode razdvajanja fiksnih i varijabilnih troškova Literatura: <i>Obvezna literatura</i>
VII.	Naslov: Kratki opis: Standardni troškovi u planiranju i kontroli Literatura: <i>Obvezna literatura</i>
VIII.	Naslov: Kratki opis: Apsorpcijski i marginalni pristup analizi troškova Literatura: <i>Obvezna literatura</i>
IX.	Naslov: Kratki opis: Analiza odnosa. Troškovi-opseg proizvodnje- dobit(<i>Cost – Volume – Profit analysis</i>) Literatura: <i>Obvezna literatura</i>
X.	Naslov: Kratki opis: Primjena modela doprinosa za pokriće – kontribucijska marža Literatura: <i>Obvezna literatura</i>
XI.	Naslov: Kratki opis: Ostvarivanje većeg polovnog rezultata promjenom prodajnih cijena Literatura: <i>Obvezna literatura</i>
XII.	Naslov: Kratki opis: Donošenje poslovnih odluka na temelju odnosa troškova i prihoda Literatura: <i>Obvezna literatura</i>
XIII.	Naslov: Kratki opis: Inkrementalna ili diferencijalna analiza. Odluka proizvoditi ili kupovati. Prihvati ili odbaciti mogućnost dodatne proizvodnje. Proizvoditi ručno ili strojno. Izabrati najpovoljniji proizvodni program. Organizirati novu smjenu ili raditi prekovremeno. Zadržati ili napustiti proizvod koji ostvara gubitak. Popraviti ili prodati materijal, odnosno sredstvo za proizvodnju ili proizvod. Literatura: <i>Obvezna literatura</i>
XIV.	Naslov: Kratki opis: Poboljšanje iskorištenosti kapaciteta i poboljšanju poslovnog rezultata prodajom dijela učinaka ispod prodajne cijene Literatura: <i>Obvezna literatura</i>

<i>Naziv kolegija</i>	RURALNI RAZVOJ				<i>Kod kolegija</i>				
<i>Studijski program Ciklus</i>	agronomija, smjer agroekonomika, II				<i>Godina studija</i>	I.			
<i>ECTS vrijednost boda:</i>	3	<i>Semestar</i>		1.	<i>Broj sati po semestru (p+v+s)</i>	15+15			
<i>Status kolegija:</i>	obvezni	<i>Preduvjeti:</i>	-	<i>Usporedni uvjeti:</i>					
<i>Pristup kolegiju:</i>				<i>Vrijeme održavanja nastave:</i>					
<i>Nositelj kolegija/nastavnik:</i>	Prof.dr.sc. Marko Ivanković								
<i>Suradnik na kolegiju/ nastavnik</i>									
<i>Kontakt sati/konzultacije:</i>									
<i>E-mail adresa i broj telefona:</i>	<u>mivankovic@faz.ba</u> , 036 335 052								
<i>Asistent</i>	dr.sc. Marko Šantić, Marija Lasić dipl.oec& dipl.nov.								
<i>Kontakt sati/konzultacije:</i>									
<i>E-mail adresa i broj telefona</i>	<u>davidsantic@gmail.com</u> ++387 63 345 754 <u>marija.lasic@aptf.sum.ba</u> ++387 36 337 110								
<i>Ciljevi kolegija:</i>	Modul osigurava razumijevanje ruralnog razvoja i ruralne politike, koncepta ruralnog razvoja i s njim povezanim društvenim (ekonomskim, kulturnim, demografskim) procesima. Studenti dobivaju osnovna teorijska znanja društveno-razvojnih procesa na selu, koja su temeljna i neophodna za razumijevanje i primjenu u agroekonomskoj struci.								
<i>Ishodi učenja (opće i specifične kompetencije):</i>	Sposobnost uočavanja razvojnih mogućnosti regija i specifičnog ruralnog područja u kontekstu ciljeva zajedničke poljoprivredne politike i ostalih dodirnih politika EU vezanih za ruralna područja. Nakon položenog modula studenti će biti sposobni: 1. definirati pojam ruralnog razvoja i ruralne politike 2. definirati i opisati različite koncepte razvoja i objasniti koncept ruralnog razvoja, 3. objasniti povezanost održivog i ruralnog razvoja, 4. analizirati konkretan primjer lokalne zajednice kroz prizmu ruralnog i održivog razvoja, 5. oblikovati konceptualni okvir ruralnog razvoja u konkretnoj lokalnoj zajednici. 6. pripremiti seminarski rad u timu i argumentirano ga prezentirati								
<i>Sadržaj silabusa/izvedbenog plana (ukratko):</i>	Uvod u ruralni razvoj, pojam i ciljevi modula. Definicija pojma ruralno, Kriteriji za definiranje ruralnog prostora po OECD metodologiji, pojam ruralnog razvoja i kriteriji za definiranje ruralnog razvoja. Regionalni i ruralni razvitak. Povezanost poljoprivrede i ruralnog razvoja. Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj EAFRD. Mjere ruralnog razvoja: Osa 1. – Konkurentnost, Osa-2.-Zaštitा okoliša i upravljanje zemljишtem, Osa 3.- Gospodarska raznolikost i kvaliteta života i Osa 4.-program LEADER. Temeljni koncepti za uspješan ruralni razvoj,								

	Odnos prema ruralnom prostoru. Približavanje BiH EU ruralnoj politici i ruralnom razvoju, stanje i perspektive.					
Način izvođenja nastave (označiti masnim tiskom)	Predavanja	Vježbe	Seminari	Samostalni zadaci		
	Konzultacije	Terenski rad	Mentorski rad	Ostalo		
	Napomene:					
Studentske obveze	<ul style="list-style-type: none"> - pohađati nastavu i sudjelovati u nastavnome procesu - napisati seminarски rad i izložiti ga - pisati test - usmeni dio ispita 					
Praćenje i ocjenjivanje studenta (označiti masnim tiskom)	Pohađanje nastave	Aktivnosti u nastavi	Seminarски rad	Praktični rad		
	Usmeni ispit	Pismeni ispit	Kontinuirana provjera znanja			
Detaljan prikaz ocjenjivanja unutar Europskoga sustava prijenosa bodova						
OBVEZE STUDENTA	SATI (PROCJENA)	UDIO U ECTS-u	UDIO U OCJENI			
Pohađanje nastave i angažiranost na nastavi	30	1				
Pismeni ispit	30	1	50%			
Usmeni ispit	30	1	50%			
UKUPNO	90	3	100%			
Dodatna pojašnjenja:						
Prema Pravilniku o studiranju konačna se ocjena dobiva na sljedeći način: A = 91-100% 5 (izvrstan) B = 79 to 90% 4 (vrlo dobar) C = 67 to 78% 3 (dobar) D = 55 to 66% 2 (dovoljan) F = 0 to 54% 1 (nedovoljan)						
Obvezna literatura:	7. Par V., (2010/11) Ruralni razvitak i ruralna politika, Interni materijali (odabrana poglavlja), Agronomski i prehrambeno-tehnološki fakultet Sveučilišta u Mostaru 8. UNDP., (2013) Ruralni razvoj u Bosni i Hercegovini – mit ili realnost, Nacionalni Izvještaj o humanom razvoju za 2013. godinu 9. Ministarstvo poljoprivrede, vodopривrede i šumarstva Republike Srpske (2014.): Strateški plan razvoja poljoprivrede i ruralnih područja Republike Srpske 2015. – 2020.					
Dopunska literatura:						

Dodatne informacije o kolegiju	
---	--

PRILOG: Kalendar nastave

<i>Broj nastavne jedinice</i>	
I.	Naslov: Kratki opis: Uvod u ruralni razvoj, pojam i ciljevi modula Literatura: <i>Obvezna literatura</i>
II.	Naslov: Kratki opis: Definicija pojma ruralno, Kriteriji za definiranje ruralnog prostora po OECD metodologiji, pojam ruralnog razvoja i kriteriji za definiranje ruralnog razvoja Literatura: <i>Obvezna literatura</i>
III.	Naslov: Kratki opis: Regionalni i ruralni razvitak. Povezanost poljoprivrede i ruralnog razvoja Literatura: <i>Obvezna literatura</i>
IV.	Naslov: Kratki opis: Evropski poljoprivredni fond za ruralni razvoj EAFRD Literatura: <i>Obvezna literatura</i>
V.	Naslov: Kratki opis: Mjere ruralnog razvoja: Osa 1. –Konkurentnost, Osa-2.-Zaštita okoliša i upravljanje zemljištem, Osa 3.- Gospodarska raznolikost i kvaliteta života i Osa 4.- program LEADER Literatura: <i>Obvezna literatura</i>
VI.	Naslov: Kratki opis: Temeljni koncepti za uspješan ruralni razvoj, Odnos prema ruralnom prostoru Literatura: <i>Obvezna literatura</i>
VII.	Naslov: Kratki opis: Približavanje BiH EU ruralnoj politici i ruralnom razvoju, stanje i perspektive. Literatura: <i>Obvezna literatura</i>

<i>Naziv kolegija</i>	RAČUNOVODSTVO POLJOPRIVREDI			Kod kolegija			
<i>Studijski program Ciklus</i>	agronomija, smjer agroekonomika, II			Godina Studija	1.		
<i>ECTS vrijednost boda:</i>	6	<i>Semestar</i>	1.	Broj sati po semestru (p+v+s)	60		
<i>Status kolegija:</i>	obvezni	<i>Preduvjeti:</i>		<i>Usporedni uvjeti:</i>			
<i>Pristup kolegiju:</i>			<i>Vrijeme održavanja nastave:</i>				
<i>Nositelj kolegija/nastavnik:</i>	Doc. dr. sc. Josipa Grbavac						
<i>Kontakt sati/konzultacije:</i>							
<i>E-mail adresa i broj telefona:</i>	Josipa.grbavac@ef.sum.ba						
<i>Asistent</i>							
<i>Kontakt sati/konzultacije:</i>							
<i>E-mail adresa i broj telefona</i>							
<i>Ciljevi kolegija:</i>	<p>Ciljevi ovog kolegija su:</p> <p>Upoznati studente s osnovnim računovodstvenim principima i njihovo ulozi u procesu donošenja odluka kako za interne korisnike informacija o poslovanju (menadžment) ali i za vanjske korisnike (banke, porezne uprave...) s posebnim naglaskom na specifičnosti računovodstvenih informacija u poljoprivrednoj djelatnosti</p>						
<i>Ishodi učenja (opće i specifične kompetencije):</i>	<p>Nakon što odslušaju i polože ovaj kolegij, studenti će znati / moći:</p> <ul style="list-style-type: none"> - nabrojati vrste računovodstva sa specifičnostima svake od njih, - objasniti osnovne karakteristike jednostavnog i dvojnog sustava knjigovodstva, - imenovati poslovne knjige jednostavnog i dvojnog knjigovodstva - grupirati račune (konta) - imenovati temeljne finansijske izvještaje te objasniti temeljne karakteristike njihovih osnovnih elemenata - objasniti specifičnosti računovodstvenog tretmana poljoprivredne djelatnosti 						
<i>Sadržaj silabusa/izvedbenog plana (ukratko):</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Pojam, sadržaj i priprema osnovnih finansijskih izvještaja i temeljne bilančne promjene. - Računovodstveno praćenje i knjiženje poslovnih promjena – stalna nematerijalna sredstva. 						

	<ul style="list-style-type: none"> - Stalna materijalna sredstva – računovodstveno praćenje kupnje nekretnine, postrojenja i oprema te obračun amortizacije. - Računovodstveno evidentiranje novca, kratkoročnih vrijednosnih papira te knjiženje otpisa potraživanja od kupaca. - Računovodstveno evidentiranje dugoročnih i kratkoročnih kredita. - Računovodstveno evidentiranje zaliha sirovina i materijala u proizvodnji, metode obračuna utroška sirovina i materijala (FIFO, WAC), rezervni dijelovi i sitni inventar - Računovodstveno evidentiranje troškova poslovanja (trošak sirovina i materijala, energije i rezervnih dijelova, trošak zaposlenih, usluga....) i raspored troškova - Posebnosti računovodstva koje se javljaju kod poljoprivredne proizvodnje organizirane kao obrt, zadruga ili obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo - Računovodstveni tretman biološke imovine (MRS 41) 		
<i>Način izvođenja nastave (označiti masnim tiskom)</i>	Predavanja	Vježbe	Seminari
	Konzultacije	Mentorski rad	Terenska nastava
Napomene:		Predavanja – u kojima su inkorporirane i vježbe iz područja jednostavnog i dvojnog knjigovodstva, knjiženja na T-računima (kontima), sastavljanja i interpretiranja izvještaja o finansijskom položaju i izvještaja o sveobuhvatnoj dobiti te računovodstvenog tretmana specifičnosti računovodstva kod različitih oblika organiziranja u proizvođačkoj i poljoprivrednoj djelatnosti	
<i>Studentske obveze</i>			
<i>Praćenje i ocjenjivanje studenta (označiti masnim tiskom)</i>	Pohađanje nastave	Aktivnosti u nastavi	Seminarski rad
	Usmeni ispit	Pismeni ispit	Kontinuirana provjera znanja
			Esej
Detaljan prikaz ocjenjivanja unutar Europskoga sustava prijenosa bodova (Primjer)			
OBVEZE STUDENTA	SATI (PROCJENA)	UDIO U ECTS-u	UDIO U OCJENI
Pohađanje nastave	60	2	
Pismeni ispit	60	2	70%

Usmeni ispit	60	2	30%
UKUPNO	180	6	100%
Dodatna pojašnjenja:			

Prema Pravilniku o studiranju konačna se ocjena dobiva na sljedeći način:

A = 91-100% 5 (izvrstan)
B = 79 to 90% 4 (vrlo dobar)
C = 67 to 78% 3 (dobar)
D = 55 to 66% 2 (dovoljan)
F = 0 to 54% 1 (nedovoljan)

Obvezna literatura:	Grupa autora: Računovodstvo, HZRF, Zagreb 2010.
Dopunska literatura:	Belak V., Financijsko računovodstvo prema MSFI i poreznim propisima BiH/FBiH, Fircon, Mostar, 2006 Međunarodni standardi financijskog izvještavanja (MSFI) Međunarodni računovodstveni standardi (MRS) i prateća uputstva, objašnjenja i smjernice koje donosi IASB, SRRFBiH, Mostar, 2011. ili www.srr-fbih.org Kontni plan za gospodarska društva s analitičkom razradom, 2011.
Dodatne informacije o kolegiju	

PRILOG: Kalendar nastave

Broj nastavne jedinice	TEME I LITERATURA
I.	Naslov: Pojam, sadržaj i priprema osnovnih finansijskih izvještaja i temeljne bilančne promjene. Kratki opis: Literatura: Obvezna literatura
II.	Naslov: Računovodstveno praćenje i knjiženje poslovnih promjena –stalna nematerijalna sredstva. Kratki opis: Literatura: Obvezna literatura
III.	Naslov: Stalna materijalna sredstva – računovodstveno praćenje kupnje nekretnine, postrojenja i opreme te obračun amortizacije Kratki opis: Literatura: Obvezna literatura

IV.	Naslov: Računovodstveno evidentiranje novca, kratkoročnih vrijednosnih papira te knjiženje otpisa potraživanja od kupaca Kratki opis: Literatura: Obvezna literatura
V.	Naslov: Računovodstveno evidentiranje dugoročnih i kratkoročnih kredita. Kratki opis: Literatura: Obvezna literatura
VI.	Naslov: Računovodstveno evidentiranje zaliha sirovina i materijala u proizvodnji, metode obračuna utroška sirovina i materijala (FIFO, WAC), rezervni dijelovi i sitni inventar Kratki opis: Literatura: Obvezna literatura
VII.	Naslov: Računovodstveno evidentiranje troškova poslovanja (trošak sirovina i materijala, energije i rezervnih dijelova, trošak zaposlenih, usluga....) i raspored troškova Kratki opis: Literatura: Obvezna literatura
VIII.	Naslov: Posebnosti računovodstva koje se javljaju kod poljoprivredne proizvodnje organizirane kao obrt, zadruga ili obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo Kratki opis: Literatura: Obvezna literatura
IX.	Naslov: Računovodstveni tretman biološke imovine (MRS 41) Kratki opis: Literatura: Obvezna literatura

<i>Naziv kolegija</i>	Marketing poljoprivrednih proizvoda			Kod kolegija	
<i>Studijski program Ciklus</i>	agronomija, smjer agroekonomika, II			Godina Studija	I.
<i>ECTS vrijednost boda:</i>	6	<i>Semestar</i>	I.	Broj sati po semestru (p+v+s)	40+10+10
<i>Status kolegija:</i>	obvezni	<i>Preduvjeti:</i>		<i>Usporedni uvjeti:</i>	
<i>Pristup kolegiju:</i>			<i>Vrijeme održavanja nastave:</i>		
<i>Nositelj kolegija/nastavnik:</i>	Prof.dr.sc. Željko Šuman				
<i>Kontakt sati/konzultacije:</i>					
<i>E-mail adresa i broj telefona:</i>					
<i>Asistent</i>					
<i>Kontakt sati/konzultacije:</i>					
<i>E-mail adresa i broj telefona</i>					
Ciljevi kolegija:	<p>Ciljevi ovog kolegija su:</p> <p>Predloženi program omogućava studentima stjecanje specifičnih teoretskih i praktičnih znanja iz područja marketinga poljoprivredno-prehrabnenih proizvoda. Program pruža globalnu i integriranu viziju instrumenata, tehnika i strategija marketinga poljoprivredno-prehrabnenih proizvoda promatranih posebno kroz prizmu njihove međunarodne dimenzije i primjene.</p>				
Ishodi učenja (opće i specifične kompetencije):	<p>Nakon što odslušaju i polože ovaj kolegij, studenti će znati / moći:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Analizirati poljoprivredno tržište - Definirati marketing u poljoprivredi - Istraživati poljoprivredno tržište 				
Sadržaj silabusa/izvedbenog plana (ukratko):	<p>Poljoprivredno tržište: pojam, podjela, ustroj i funkcije. Analiza poljoprivrednog tržišta. Regulativno-interventne mjere na tržištu poljoprivrednih proizvoda. Pojam i definicija marketinga i nužnost primjene marketinške koncepcije u poljoprivredi. Istraživanje za potrebe marketinga u poljoprivredi. Globalni kontekst i dimenzije marketinga poljoprivredno-prehrabnenih proizvoda. Poljoprivreda BiH na putu k europskim integracijama—problemi i izazovi prilagodbe (marketinški aspekti).</p>				

Način izvođenja nastave (označiti masnim tiskom)	Predavanja	Vježbe	Seminari	Samostalni zadaci
	Konzultacije	Mentorski rad	Terenska nastava	Ostalo
	Napomene:			
Studentske obveze	Sudjelovanje na teoretskom i praktičnom dijelu nastave, polaganje ispita			
Praćenje i ocjenjivanje studenta (označiti masnim tiskom)	Pohađanje nastave	Aktivnosti u nastavi	Seminarski rad	Praktični rad
	Usmeni ispit	Pismeni ispit	Kontinuirana provjera znanja	Esej
Detaljan prikaz ocjenjivanja unutar Europskoga sustava prijenosa bodova (Primjer)				
OBVEZE STUDENTA	SATI (PROCJENA)	UDIO U ECTS-u	UDIO U OCJENI	
Pohađanje nastave i angažiranost na nastavi	60	2		
Seminarski rad	30	1	20%	
Kolokvij (2) ili Pismeni ispit	60	2	60%	
Usmeni ispit	30	1	20%	
UKUPNO	180	6	100%	
Dodatna pojašnjenja: Prema Pravilniku o studiranju konačna se ocjena dobiva na sljedeći način: A = 91-100% 5 (izvrstan) B = 79 to 90% 4 (vrlo dobar) C = 67 to 78% 3 (dobar) D = 55 to 66% 2 (dovoljan) F = 0 to 54% 1 (nedovoljan)				
Obvezna literatura:	Ante Kolega, Tržništvo poljodjelskih proizvoda, Nakladni zavod Globus, Zagreb, 1994. Ante Kolega, Hrvatsko poljodjelsko tržište, Tržništvo, Zagreb, 2001. Željko Šuman, Neki problemi globalne trgovine poljoprivrednim proizvodima na pragu 21. stoljeća, Sveučilište u Mostaru, 1999. Željko Šuman, WTO na milenijskoj prekretnici: Seattle i nakon njega, Sveučilište u Mostaru, 2001. Željko Šuman, WTO i EU u procesu globalizacije: odabrane teme, Sveučilište u Mostaru, 2005.			

Dopunska literatura:	D. I. Padberg, C. Ritson, L. M. Albisu, Agro-food Marketing, CAB International, Wallingford, New York, 1997. Jozo Previšić, Đurđana Ozretić Došen, Osnove međunarodnog marketinga, Masmedia, Zagreb, 2000. Ostala literatura i internetski izvori za pojedine teme po preporuci predmetnog nastavnika.
Dodatne informacije o kolegiju	

PRILOG: Kalendar nastave

<i>Broj nastavne jedinice</i>	TEME I LITERATURA
I.	Naslov: Poljoprivredno tržište: pojam, podjela, ustroj i funkcije. Kratki opis: Literatura: Ante Kolega, Tržništvo poljodjelskih proizvoda, Nakladni zavod Globus, Zagreb, 1994. Ante Kolega, Hrvatsko poljodjelsko tržište, Tržništvo, Zagreb, 2001.
II.	Naslov: Analiza poljoprivrednog tržišta. Kratki opis: Literatura: Ante Kolega, Tržništvo poljodjelskih proizvoda, Nakladni zavod Globus, Zagreb, 1994. Ante Kolega, Hrvatsko poljodjelsko tržište, Tržništvo, Zagreb, 2001.
III.	Naslov: Regulativno-interventne mjere na tržištu poljoprivrednih proizvoda. Kratki opis: Literatura:
IV.	Naslov: Pojam i definicija marketinga i nužnost primjene marketinške koncepcije u poljoprivredi. Kratki opis: Literatura: Željko Šuman, Neki problemi globalne trgovine poljoprivrednim proizvodima na pragu 21. stoljeća, Sveučilište u Mostaru, 1999. Željko Šuman, WTO na milenijskoj prekretnici: Seattle i nakon njega, Sveučilište u Mostaru, 2001. Željko Šuman, WTO i EU u procesu globalizacije: odabrane teme, Sveučilište u Mostaru, 2005.
V.	Naslov: Istraživanje za potrebe marketinga u poljoprivredi. Kratki opis: Literatura: Željko Šuman, Neki problemi globalne trgovine poljoprivrednim proizvodima na pragu 21. stoljeća, Sveučilište u Mostaru, 1999. Željko Šuman, WTO na milenijskoj prekretnici: Seattle i nakon njega, Sveučilište u Mostaru, 2001. Željko Šuman, WTO i EU u procesu globalizacije: odabrane teme, Sveučilište u Mostaru, 2005.
VI.	Naslov: Globalni kontekst i dimenzije marketinga poljoprivredno-prehrabnenih proizvoda. Kratki opis:

	<p>Literatura: Ante Kolega, Tržništvo poljodjelskih proizvoda, Nakladni zavod Globus, Zagreb, 1994.</p> <p>Ante Kolega, Hrvatsko poljodjelsko tržište, Tržništvo, Zagreb, 2001.</p>
VII.	<p>Naslov: Poljoprivreda BiH na putu k europskim integracijama—problemi i izazovi prilagodbe (marketinški aspekti).</p> <p>Kratki opis:</p> <p>Literatura: Željko Šuman, Neki problemi globalne trgovine poljoprivrednim proizvodima na pragu 21. stoljeća, Sveučilište u Mostaru, 1999.</p> <p>Željko Šuman, WTO na milenijskoj prekretnici: Seattle i nakon njega, Sveučilište u Mostaru, 2001.</p> <p>Željko Šuman, WTO i EU u procesu globalizacije: odabrane teme, Sveučilište u Mostaru, 2005.</p>

Naziv kolegija	TRŽIŠTE POLJOPRIVREDNO-PREHRAMBENIH PROIZVODA				Kod kolegija				
<i>Studijski program Ciklus</i>	agronomija, smjer agroekonomika, II				Godina studija	1.			
<i>ECTS vrijednost boda:</i>	6	<i>Semestar</i>		1.	Broj sati po semestru (p+v+s)	30+30+0			
<i>Status kolegija:</i>	obvezni	<i>Preduvjeti:</i>	-	<i>Usporedni uvjeti:</i>					
<i>Pristup kolegiju:</i>				<i>Vrijeme održavanja nastave:</i>					
<i>Nositelj kolegija/nastavnik:</i>	Prof.dr.sc. Marko Ivanković								
<i>Suradnik na kolegiju/ nastavnik</i>									
<i>Kontakt sati/konzultacije:</i>									
<i>E-mail adresa i broj telefona:</i>	<u>mivankovic@faz.ba</u> , 036 335 052								
<i>Asistent</i>	Marija Lasić, dipl.oec., dipl.nov.								
<i>Kontakt sati/konzultacije:</i>	Utorak, 12-13 h								
<i>E-mail adresa i broj telefona</i>	<u>marija.lasic@aptf.sum.ba</u> , 036 337 110								
Ciljevi kolegija:	Cilj je objasniti studentima kako i na koji način djeluje tržišni sustav u razvijenim tržišnim gospodarstvima. Poznavanje tržišta je osnovni preduvjet za uspješno poslovanje. U ovom modulu će se iznijeti osnovni pojmovi o tržištu te specifičnosti tržišta u agrobiznisu. Studenti će biti upoznati s potrošačkim trendovima, kao i s najnovijim načinima označavanja proizvoda. Nadalje, bit će objašnjene svjetske i domaće tržišne institucije kao i prodajni kanali u području agrobiznisa te će se opisati vanjskotrgovinska razmjena u području agrobiznisa.								
Ishodi učenja (opće i specifične kompetencije):	Nakon uspješno savladanog predmeta studenti će moći: <ul style="list-style-type: none"> ➤ Objasniti pojam tržišta i način njegovog funkcioniranja. ➤ Opisati specifičnosti tržišta iz područja agrobiznisa. ➤ Opisati trendove na međunarodnom tržištu iz područja agrobiznisa. ➤ Razlikovati osnovne tržišne oznake podrijetla i kvalitete. ➤ Opisati prodajne kanale, njihove prednosti i nedostatke. ➤ Objasniti ulogu i značaj tržnih institucija. ➤ Prikupiti osnovne tržišne podatke i izraditi proizvodno-potrošnu bilancu. ➤ Izraditi jednostavnu analizu tržišta poljoprivredno-prehrambenih proizvoda 								
Sadržaj silabusa/izvedbenog plana (ukratko):	Povjesni razvitak, pojam i definicija tržišta, vrste i funkcije tržišta, specifičnosti tržišta u agrobiznisu. Aspekti tržišta poljoprivredno-prehrambenih proizvoda: prostorni aspekt tržišta, tehnički i institucionalni aspekt tržišta. Sudionici na tržištu poljoprivredno-prehrambenih proizvoda. Tržište s gledišta konkurenkcije. Ponuda poljoprivredno-prehrambenih proizvoda: pojam ponude, stanja ponude, činitelji ponude, elastičnost ponude, krivulja ponude.								

	<p>Tržišnost (robnost) proizvodnje. Potražnja poljoprivredno-prehrambenih proizvoda: pojam potražnje, stanja potražnje, činitelji potražnje, elastičnost potražnje, krivulja potražnje. Potrošnja poljoprivredno-prehrambenih proizvoda. Engelovi zakoni. Abelovi zakoni potražnje. Giffenov paradoks. Funkcioniranje tržišta poljoprivredno-prehrambenih proizvoda. Robni fondovi. Kupovni fondovi. Plasman poljoprivredno-prehrambenih proizvoda: trgovina na veliko i malo. Načini i mesta plasmana. Promet poljoprivredno-prehrambenih proizvoda. Pojam i troškovi prometa. Trendovi u prehrani i ponašanju pri potrošnji. Informiranje i zaštita potrošača. Pregled međunarodnog tržišta u području agrobiznisa. Domaće i inozemne tržišne institucije. Statistički izvori podataka u BiH (FMPVŠ, VTK, UINO i drugi). Proizvodno – potrošnje i vanjsko-trgovinske bilance. Pregled međunarodnog tržišta u području agrobiznisa. Vanjskotrgovinska razmjena poljoprivredno-prehrambenim proizvodima i trendovi. Analiza odabranih tržišta proizvoda iz područja agrobiznisa.</p>			
<i>Način izvođenja nastave (označiti masnim tiskom)</i>	Predavanja	Vježbe	Seminari	Samostalni zadaci
	Konzultacije	Terenski rad	Mentorski rad	Ostalo
	Napomene:			
<i>Studentske obveze</i>	<ul style="list-style-type: none"> - pohađati nastavu i sudjelovati u nastavnom procesu - napisati seminarski rad i izložiti ga - pisati test - usmeni dio ispita 			
<i>Praćenje i ocjenjivanje studenta (označiti masnim tiskom)</i>	Pohadanje nastave	Aktivnosti u nastavi	Seminarski rad	Praktični rad
	Usmeni ispit	Pismeni ispit	Kontinuirana provjera znanja	
Detaljan prikaz ocjenjivanja unutar Europskoga sustava prijenosa bodova				
OBVEZE STUDENTA	SATI (PROCJENA)	UDIO U ECTS-u	UDIO U OCJENI	
Pohađanje nastave i angažiranost na nastavi	60	2		
Kolokvij (2) ili pismeni ispit	60	2	50%	
Usmeni ispit	30	2	50%	
UKUPNO	180	6	100%	

Dodatna pojašnjenja: Prema Pravilniku o studiranju konačna se ocjena dobiva na sljedeći način: A = 91-100% 5 (izvrstan) B = 79 to 90% 4 (vrlo dobar) C = 67 to 78% 3 (dobar) D = 55 to 66% 2 (dovoljan) F = 0 to 54% 1 (nedovoljan)

Obvezna literatura:	10. Kolega, A., Božić, M. (2001.): Hrvatsko poljodjelsko tržište, Tržništvo, Zagreb 11. Kolega, A., Kovačić, D. (1995.): Uspješna prodaja, Tržništvo, Zagreb 12. Samuelson, Nordhaus (2007.): Ekonomija, MATE, Zagreb Tracy, M. (1996.): Hrana i poljoprivreda u tržnom gospodarstvu, Uvod u teoriju, praksu i politiku (prijevod izvornika "Food and Agriculture in a Market Economy – An Introduction to Theory, Practice and Policy")
Dopunska literatura:	Grahovac, P. (1992.): Dugoročne tendencije u međunarodnoj razmjeni poljodjelskih proizvoda, Ekonomika poljoprivrede u suvremenoj Hrvatskoj I, (Zbornik radova), Ekonomski fakultet Zagreb
Dodatne informacije o kolegiju	

PRILOG: Kalendar nastave

<i>Broj nastavne jedinice</i>	
I.	Naslov: Kratki opis: Povijesni razvitak, pojam i definicija tržišta, vrste i funkcije tržišta, specifičnosti tržišta u agrobiznisu Literatura: <i>Obvezna literatura</i>
II.	Naslov: Kratki opis: Aspekti tržišta poljoprivredno-prehrambenih proizvoda: prostorni aspekt tržišta, tehnički i institucionalni aspekt tržišta Literatura: <i>Obvezna literatura</i>
III.	Naslov: Kratki opis: Sudionici na tržištu poljoprivredno-prehrambenih proizvoda Literatura: <i>Obvezna literatura</i>
IV.	Naslov: Kratki opis: Tržište s gledišta konkurenčije Literatura: <i>Obvezna literatura</i>
V.	Naslov: Kratki opis: Ponuda poljoprivredno-prehrambenih proizvoda: pojam ponude, stanja ponude, činitelji ponude, elastičnost ponude, krivulja ponude. Tržišnost (robnost) proizvodnje. Literatura: <i>Obvezna literatura</i>

VI.	Naslov: Kratki opis: Potražnja poljoprivredno-prehrambenih proizvoda: pojam potražnje, stanja potražnje, činitelji potražnje, elastičnost potražnje, krivulja potražnje Literatura: <i>Obvezna literatura</i>
VII.	Naslov: Kratki opis: Potrošnja poljoprivredno-prehrambenih proizvoda. Engelovi zakoni. Abelovi zakoni potražnje. Giffenov paradoks. Literatura: <i>Obvezna literatura</i>
VIII.	Naslov: Kratki opis: Funtcioniranje tržišta poljoprivredno-prehrambenih proizvoda. Robni fondovi. Kupovni fondovi. Literatura: <i>Obvezna literatura</i>
IX.	Naslov: Kratki opis: Plasman poljoprivredno-prehrambenih proizvoda: trgovina na veliko i malo. Načini i mesta plasmana. Promet poljoprivredno-prehrambenih proizvoda. Pojam i troškovi prometa. Literatura: <i>Obvezna literatura</i>
X.	Naslov: Kratki opis: Trendovi u prehrani i ponašanju pri potrošnji. Informiranje i zaštita potrošača. Pregled međunarodnog tržišta u području agrobiznisa. Literatura: <i>Obvezna literatura</i>
XI.	Naslov: Kratki opis: Domaće i inozemne tržišne institucije. Statistički izvori podataka u BiH (FMPVŠ, VTK, UINO i drugi) Literatura: <i>Obvezna literatura</i>
XII.	Naslov: Kratki opis: Proizvodno – potrošnje i vanjsko-trgovinske bilance Literatura: <i>Obvezna literatura</i>
XIII.	Naslov: Kratki opis: Pregled međunarodnog tržišta u području agrobiznisa

II. semestar

<i>Naziv kolegija</i>	ANALIZA POSLOVANJA				Kod kolegija			
<i>Studijski program Ciklus</i>	agronomija, smjer agroekonomika, II				Godina Studija	1.		
<i>ECTS vrijednost boda:</i>	3	<i>Semestar</i>		2.	Broj sati po semestru (p+v+s)	(20+0+10)		
<i>Status kolegija:</i>		<i>Preduvjeti:</i>		<i>Usporedni uvjeti:</i>				
<i>Pristup kolegiju:</i>				<i>Vrijeme održavanja nastave:</i>				
<i>Nositelj kolegija/nastavnik:</i>	Doc. dr. sc. Ivan Spužević							
<i>Kontakt sati/konzultacije:</i>	Srijeda (9:00 – 11:00)							
<i>E-mail adresa i broj telefona:</i>	ivan.spuzevic@aptf.sum.ba							
<i>Asistent</i>	Marija Lasić, dipl.oec.&dipl.nov.							
<i>Kontakt sati/konzultacije:</i>	Utorak, 12-13							
<i>E-mail adresa i broj telefona</i>	marija.lasic@aptf.sum.ba							
Ciljevi kolegija:	Ciljevi ovog kolegija su: Cilj analize poslovanja jest definirati ključne poslovne procese određene organizacije i utvrditi moguće prijetnje koje nastaju zbog međuvisnosti, nedostupnosti resursa i drugih utjecaja koji mogu prekinuti uobičajeno odvijanje poslovanja, te odrediti njihov učinak na poslovanje ukoliko se dogode.							
Ishodi učenja (opće i specifične kompetencije):	Nakon što odslušaju i polože ovaj kolegij, studenti će znati / moći: <ul style="list-style-type: none"> - Navesti izvore informacija za analizu poslovanja - Pojasniti regulativni okvir financijskog izvještavanja, - Definirati temeljna obilježja računovodstvenih informacija, - Izraditi financijska izvješća. 							
Sadržaj silabusa/izvedbenog plana (ukratko):	<p>FINANCIJSKI IZVJEŠTAJI KAO PODLOGA ZA ANALIZU POSLOVANJA: Izvori informacija za analizu poslovanja, Regulativni okvir financijskog izvještavanja, Temeljna obilježja računovodstvenih informacija, Bilanca (Izvještaj o financijskom položaju na kraju razdoblja), Račun dobiti i gubitka (Izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti na kraju razdoblja), Izvještaj o novčanom tijeku (Izvještaj o novčanim tokovima), Izvještaj o promjenama kapitala, Bilješke uz financijske izvještaje.</p> <p>INSTRUMENTI I POSTUPCI ANALIZE FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA: Horizontalna i vertikalna analiza, Pokazatelji likvidnosti, Pokazatelji zaduženosti, Pokazatelji aktivnosti,</p>							

	Pokazatelji ekonomičnosti, Pokazatelji profitabilnosti, Pokazatelji investiranja, Sustavi pokazatelja i sintetički pokazatelji, Obuhvatna ocjena kvalitete poslovanja, Ograničenja analize poslovanja putem finansijskih pokazatelja			
Način izvođenja nastave (označiti masnim tiskom)	Predavanja	Vježbe	Seminari	Samostalni zadaci
	Konzultacije	Mentorski rad	Terenska nastava	Ostalo
	Napomene:			
Studentske obveze				
Praćenje i ocjenjivanje studenta (označiti masnim tiskom)	Pohadanje nastave	Aktivnosti u nastavi	Seminarski rad	Praktični rad
	Usmeni ispit	Pismeni ispit	Kontinuirana provjera znanja	Esej
Detaljan prikaz ocjenjivanja unutar Europskoga sustava prijenosa bodova (Primjer)				
OBVEZE STUDENTA	SATI (PROCJENA)	UDIO U ECTS-u	UDIO U OCJENI	
Pohađanje nastave i angažiranost na nastavi	30	1		
Seminarski rad	15	0,5	20%	
Kolokvij (2) ili Pismeni ispit	45	1,5	80%	
UKUPNO	90	3	100%	
Dodatna pojašnjenja: Prema Pravilniku o studiranju konačna se ocjena dobiva na sljedeći način: A = 91-100% 5 (izvrstan) B = 79 to 90% 4 (vrlo dobar) C = 67 to 78% 3 (dobar) D = 55 to 66% 2 (dovoljan) F = 0 to 54% 1 (nedovoljan)				

Obvezna literatura:	Katarina Žager, Lajoš Žager: Analiza finansijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb; M. Šunjić – Beus, Ekonomika Poduzeća; I. Ferenčak, Počela Ekonomike; N. Šarlija, Predavanja za kolegij 'Analiza poslovanja poduzeća' (2009.)
Dopunska literatura:	Paul A.Samuelson i William Nordhaus (2000): "Ekonomija" 15. izdanje, "MATE", Zagreb.
Dodatne informacije o kolegiju	

PRILOG: Kalendar nastave

Broj nastavne jedinice	TEME I LITERATURA
I.	Naslov: Što je poduzeće Kratki opis: Definicija poduzeća. Poduzeća u BiH. Načini poduzetničkog organiziranja. Samoprocjena poduzetničkog potencijala Literatura:
II.	Naslov: Što znači analizirati poslovanje poduzeća Kratki opis: Neke kvalitativne analize koje se koriste u analizi poslovanja poduzeća, SWOT Literatura:
III.	Naslov: Temeljni elementi finansijskih izvještaja. Kratki opis: Bilanca. Račun dobiti i gubitka. Cash flow. Izvještaj o zadržanoj dobiti Literatura:
IV.	Naslov: Temeljni elementi finansijskih izvještaja Kratki opis: Praktični primjer Literatura:
V.	Naslov: Finansijska analiza. Kratki opis: Horizontalna analiza. Vertikalna analiza. Analiza likvidnosti Literatura:
VI.	Naslov: Finansijska analiza. Kratki opis: Analiza zaduženosti. Analiza ekonomičnosti. Analiza aktivnosti. Analiza profitabilnosti. Literatura:
VII.	Naslov: Modeli za ocjenu rizičnosti poslovanja poduzeća. Kratki opis: Načini ocjenjivanja rizičnosti. Neki poznati modeli za ocjenu rizičnosti poslovanja poduzeća. Literatura:
	Naslov: Metode ocjene finansijske efikasnosti investicija

VIII.	Kratki opis: Neto sadašnja vrijednost, interna stopa rentabilnosti, metoda vremena povrata ulaganja Literatura:
IX.	Naslov: Financiranje Kratki opis: dugoročno i kratkoročno Literatura:
X.	Naslov: VJEŽBE Kratki opis: Temeljni elementi finansijskih izvještaja: ponavljanje bilanci i računa dobiti i gubitka. Literatura:
XI.	Naslov: Financijska analiza Kratki opis: Zadaci – financijska analiza Literatura:
XII.	Naslov: SEMINAR Kratki opis: Literatura:
XIII.	Naslov: SEMINAR Kratki opis: Literatura:
XIV.	Naslov: SEMINAR Kratki opis: Literatura:
XV.	Naslov: Ispiti Kratki opis: Literatura:

Naziv kolegija	OSNOVE MENADŽMENTA U POLJOPRIVREDI				Kod kolegija					
<i>Studijski program Ciklus</i>	agronomija, smjer agroekonomika, II				Godina studija	1.				
<i>ECTS vrijednost boda:</i>	3	<i>Semestar</i>		2.	Broj sati po semestru (p+v+s)	15+15+0				
<i>Status kolegija:</i>	izborni	<i>Preduvjeti:</i>	-	<i>Usporedni uvjeti:</i>						
<i>Pristup kolegiju:</i>			<i>Vrijeme održavanja nastave:</i>							
<i>Nositelj kolegija/nastavnik:</i>	DOC.DR.SC. IVAN SPUŽEVIĆ									
<i>Suradnik na kolegiju/ nastavnik</i>	-									
<i>Kontakt sati/konzultacije:</i>	Utorkom 10-11h									
<i>E-mail adresa i broj telefona:</i>	<u>Ivan.spuzevic@aptf.sum.ba</u> 337115									
<i>Asistent</i>	MARIJA LASIĆ, DIPL.OEC.&DIPL.NOV.									
<i>Kontakt sati/konzultacije:</i>	Utorkom 12-13h									
<i>E-mail adresa i broj telefona</i>	<u>marija.lasic@aptf.sum.ba</u> 337110									
Ciljevi kolegija:	Cilj kolegija je upoznati studente s predmetom izučavanja menadžmenta, te s problematikom kojom se disciplina bavi. U okviru kolegija studenti će stoga izučavati osnovne pojmove i suvremene trendove iz područja menadžmenta, te čimbenike koji utječu na oblikovanje organizacija, teoriju i praksu menadžmenta, vođenja i upravljanja ljudskim potencijalima. Temeljni je cilj kolegija ukazati na specifičnosti temeljnih funkcija menadžmenta u poljoprivredi.									
Ishodi učenja (opće i specifične kompetencije):	<p>Studenti će, nakon odslušanog i položenog kolegija, moći:</p> <ul style="list-style-type: none"> - interpretirati osnovne pojmove iz oblasti menadžmenta; uz poznavanje čimbenika koji djeluju na planiranje - definirati i izraditi misiju, viziju, ciljeve i SWOT analizu; - argumentirati značaj organizacije, - prepoznati organizacijsku strukturu; - interpretirati i pojasniti ulogu ljudskih potencijala u organizijama, - opisati tehnike motivacije zaposlenika; - razlikovati stilove vođenja, - prepoznati koji je stil najbolji u određenim uvjetima; - pojasniti metode i tehnike donošenja odluka; - pojasniti ulogu i značaj kontrole, načela etičkog poslovanja i etičkog pristupa u svakodnevnom poslovanju, kroz različite suvremene dileme i izazove. <p>Kroz ovaj kolegij studentu se omogućuje razumijevanje temeljnih funkcija menadžmenta, te da prepozna njihov značaj i način na koji se primjenjuju u poljoprivredi, s obzirom na specifičnost ove gospodarske grane, ali i na specifičnosti pojedinih oblika poljoprivredne proizvodnje. Kroz aktivno sudjelovanje studenata u nastavi i vježbama izgrađuju se vještine analitičkog razmišljanja, sinteze i kritičkog razmišljanja, te se pronalaze različiti pristupi</p>									

	rješavanju problema. Studenti razvijaju sposobnost suradnje i rada u timu, vođenja tima i motiviranja drugih. Također razvijaju i prezentacijske vještine.												
Sadržaj silabusa/izvedbenog plana (ukratko):	Uvodna razmatranja. Razvoj znanosti o menadžmentu. Pojam i definiranje menadžmenta. Specifičnosti poljoprivredne proizvodnje i uloga menadžmenta u poljoprivredi. Funkcije i zadaci menadžmenta. Menadžerske vještine. Etika i društvena odgovornost menadžmenta. Utjecaj interne i eksterne okoline. Odnos poduzeća i okoline. Temeljne odrednice planiranja: pojam, sadržaj, razine i tipovi planiranja, etape u procesu planiranja, vremenski horizont i odgovornost za planiranje. Misija, vizija i ciljevi. Strategija i strateško planiranje: određenje strategije, strateški menadžment. Donošenje odluka: priroda, modeli, proces i tehnike donošenja odluka. Uloga i značaj organizacije. Načela organizacija, formalne i neformalne organizacije, organizacijska struktura - temeljni oblici i modeli, faktori utjecaja. Vođenje, funkcije i uloge vođe, stilovi vodstva. Planiranje, regрутiranje, selekcija i razvoj ljudskih potencijala. Motivacija: pristupi i teorije motivacije, motivacijske tehnike. Interpersonalni procesi: grupe, interpersonalni i intergrupni konflikti, komuniciranje. Značaj, funkcija, sustav i proces kontrole, vrste kontrole, tehnike i metode, uspješnost kontrole. Mjerenje i unapređenje performansi. Suvremenih pristupi, trendovi i promjene.												
Način izvođenja nastave (označiti masnim tiskom)	<table border="1"> <tr> <td>Predavanja</td> <td>Vježbe</td> <td>Seminari</td> <td>Samostalni zadaci</td> </tr> <tr> <td>Konzultacije</td> <td>Terenski rad</td> <td>Mentorski rad</td> <td>Ostalo</td> </tr> <tr> <td>Napomene:</td> <td colspan="3"></td> </tr> </table>	Predavanja	Vježbe	Seminari	Samostalni zadaci	Konzultacije	Terenski rad	Mentorski rad	Ostalo	Napomene:			
Predavanja	Vježbe	Seminari	Samostalni zadaci										
Konzultacije	Terenski rad	Mentorski rad	Ostalo										
Napomene:													
Studentske obveze	<ul style="list-style-type: none"> - pohađati nastavu i sudjelovati u nastavnom procesu - napisati seminarski rad i izložiti ga - pisati kolokvije 												
Praćenje i ocjenjivanje studenta (označiti masnim tiskom)	<table border="1"> <tr> <td>Pohadanje nastave</td> <td>Aktivnosti u nastavi</td> <td>Seminarski rad</td> <td>Praktični rad</td> </tr> <tr> <td>Usmeni ispit</td> <td>Pismeni ispit</td> <td>Kontinuirana provjera znanja</td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </table>	Pohadanje nastave	Aktivnosti u nastavi	Seminarski rad	Praktični rad	Usmeni ispit	Pismeni ispit	Kontinuirana provjera znanja					
Pohadanje nastave	Aktivnosti u nastavi	Seminarski rad	Praktični rad										
Usmeni ispit	Pismeni ispit	Kontinuirana provjera znanja											
Detaljan prikaz ocjenjivanja unutar Europskoga sustava prijenosa bodova													
OBVEZE STUDENTA	SATI (PROCJENA)	UDIO U ECTS-u	UDIO U OCJENI										
Nazočnost i aktivnost u nastavi	30	1											

Seminarski rad (pismeni i usmeni)	30	1	30%
Kolokviji / Pismeni ispit	30	1	70%
UKUPNO	90	3	100%

Dodatna pojašnjenja:

Završni ispit ocjenjuje se na sljedeći način
manje od 50% točnih odgovora = 0% ocjene
od 51% do 60% = do 16% ocjene
od 61% do 70% = do 32% ocjene
od 71% do 80% = do 48% ocjene
od 81% do 90% = do 64% ocjene
od 91% do 100% = do 80% ocjene

Prema Pravilniku o studiranju konačna se ocjena dobiva na sljedeći način:

A = 91-100% 5 (izvrstan)

B = 79 to 90% 4 (vrlo dobar)

C = 67 to 78% 3 (dobar)

D = 55 to 66% 2 (dovoljan)

F = 0 to 54% 1 (nedovoljan)

Obvezna literatura:	Buble, M.: Osnove menadžmenta, Sinergija, Zagreb, 2006. Weihrich, H., Koontz, H., Menadžment, Mate, Zagreb, 1994. Par, V.: Menadžment i poduzetništvo u poljoprivredi, interna skripta, 2., Agronomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
Dopunska literatura:	Sikavica, P., Bahtijarević-Šiber, F., Pološki-Vokić, N., Temelji menadžmenta, Školska knjiga, Zagreb, 2008.
Dodatne informacije o kolegiju	Sličan predmet na srodnim sveučilištima: Agronomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

PRILOG: Kalendar nastave

<i>Broj nastavne jedinice</i>	
I.	Opis: Uvodna razmatranja. Razvoj znanosti o menadžmentu. Pojam i definiranje menadžmenta. Specifičnosti poljoprivredne proizvodnje i uloga menadžmenta u poljoprivredi. Literatura: Obvezna literatura
II.	Opis: Menadžerske vještine. Etika i društvena odgovornost menadžmenta. Literatura: Obvezna literatura
III.	Opis: Utjecaj interne i eksterne okoline. Odnos poduzeća i okoline. Literatura: Obvezna literatura
IV.	

	<p>Opis: Temeljne odrednice planiranja: pojam, sadržaj, razine i tipovi planiranja, etape u procesu planiranja, vremenski horizont i odgovornost za planiranje. Misija, vizija i ciljevi.</p> <p>Literatura: Obvezna literatura</p>
V.	<p>Opis: Strategija i strateško planiranje: određenje strategije, strateški menadžment.</p> <p>Literatura: Obvezna literatura</p>
VI.	<p>Opis: Donošenje odluka: priroda, modeli, proces i tehnike donošenja odluka.</p> <p>Literatura: Obvezna literatura</p>
VII.	<p>Opis: Uloga i značaj organizacije. Načela organizacija, formalne i neformalne organizacije, organizacijska struktura - temeljni oblici i modeli, faktori utjecaja.</p> <p>Literatura: Obvezna literatura</p>
VIII.	<p>Opis: Vođenje, funkcije i uloge vođe, stilovi vodstva.</p> <p>Literatura: Obvezna literatura</p>
IX.	<p>Opis: Planiranje, regrutiranje, selekcija i razvoj ljudskih potencijala. Motivacija: pristupi i teorije motivacije, motivacijske tehnike. Interpersonalni procesi: grupe, interpersonalni i intergrupni konflikti, komuniciranje.</p> <p>Literatura: Obvezna literatura</p>
X.	<p>Opis: Značaj, funkcija, sustav i proces kontrole, vrste kontrole, tehnike i metode, uspješnost kontrole. Mjerenje i unapređenje performansi. Suvremeni pristupi, trendovi i promjene.</p> <p>Literatura: Obvezna literatura</p>

<i>Naziv kolegija</i>	UVOD U INVESTICIJE U POLJOPRIVREDI				Kod kolegija			
<i>Studijski program</i>	agronomija, smjer agroekonomika, II				Godina Studija	1.		
<i>ECTS vrijednost boda:</i>	3	<i>Semestar</i>		1.	Broj sati po semestru (p+v+s)	15+15+0		
<i>Status kolegija:</i>	obvezni	<i>Preduvjeti:</i>			<i>Usporedni uvjeti:</i>			
<i>Pristup kolegiju:</i>				<i>Vrijeme održavanja nastave:</i>	Zimski semestar			
<i>Nositelj kolegija/nastavnik:</i>	Prof.dr.sc. Marko Ivanković							
<i>Kontakt sati/konzultacije:</i>								
<i>E-mail adresa i broj telefona:</i>	mivankovic@faz.ba , 036 335 052							
<i>Asistent</i>	Marija Lasić, dipl.oec., dipl.nov.							
<i>Kontakt sati/konzultacije:</i>	Utorak, 12-13 h							
<i>E-mail adresa i broj telefona</i>	marija.lasic@aptf.sum.ba , 036 337 110							
<i>Ciljevi kolegija:</i>	<p>Osnovni cilj modula je stjecanje teorijskih znanja o pojmu i karakteru investiranja, investicija i investicijske politike kao pretpostavke stabilnog i dugoročnog društveno-ekonomskog razvoja, uopće i posebno u poljoprivrednoj djelatnosti.</p> <p>Nakon upoznavanja sa elementarnim postavkama teorije investicija, cilj je da studenti, u okviru izučavanja predviđenih nastavnih jedinica, pored teorijskih, steknu i praktična znanja o načinu izrade poslovnih planova i investicijskih programa i njihovo strukturi. Također studenti se upoznaju s statičnim metodama ocjene (5 metoda) i dinamičnim metodama ocjene (4 metode).</p> <p>Studenti na kraju modula pristupaju praktičnoj primjeni stečenih znanja kroz izradu jednoga poslovnog plana po važećoj metodologiji u BiH (metodologija Razvojne banke Federacije BiH) na temelju analize slučaja (anketa na OPG-u).</p> <p>Krajnji cilj modula je da student, koji ga odabere i uspješno položi, bude u stanju da samostalno uradi jedan (jednostavniji) poslovni plan na osnovu kojega potencijalni investitor može donijeti odluku da li mu se isplati ulaganje u određeni investicijski projekt i koji može poslužiti kao podloga za traženje kreditne potpore od banke ili neke druge financijske institucije.</p>							
<i>Ishodi učenja</i>	<p>Nakon uspješno savladanog predmeta studenti će moći:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Objasniti pojam investicija i njihov značaj, ➤ Objasniti specifičnosti investicija u poljoprivredi, 							

(opće i specifične kompetencije):	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Uraditi poslovni plana za finansijske izvore investiranja u poljoprivredi, ➤ Objasniti uspješnost ili neuspješnost pojedinih investicijskih programa u poljoprivredi 			
Sadržaj silabusa/izvedbenog plana (ukratko):	Namjena modula je upoznati studente s osnovama teorije investicija i specifičnostima investicija u poljoprivredi. Upoznati studente s pojmovima društvenoga razvoja i čimbenicima koji na njega utječu. Programske dijelove (predmete) modula su: Investicije kao čimbenik razvijanja, Investicijska politika, Tipovi investicija u poljoprivredi, Izvori i načini financiranja poljoprivrede, Poslovni plan, struktura poslovnog plana i investicijskih projekata, Metodologija izrade poslovnih planova i investicijskih projekata, Ekonomsko-financijska analiza, projekcije novčanoga toka, projekcija ekonomskog toka, Statične i dinamične metode ocjene, ocjene rizika investicija.			
Način izvođenja nastave (označiti masnim tiskom)	Predavanja	Vježbe	Seminari	Samostalni zadaci
	Konzultacije	Mentorski rad	Terenska nastava	Ostalo
	Napomene:			
Studentske obveze				
Praćenje i ocjenjivanje studenta (označiti masnim tiskom)	Pohađanje nastave	Aktivnosti u nastavi	Seminarski rad	Praktični rad
	Usmeni ispit	Pismeni ispit	Kontinuirana provjera znanja	Esej
Detaljan prikaz ocjenjivanja unutar Europskoga sustava prijenosa bodova				
OBVEZE STUDENTA	SATI (PROCJENA)	UDIO U ECTS-u	UDIO U OCJENI	
Pohađanje nastave i angažiranost na nastavi	30	1		
Kolokvij (2) ili Pismeni ispit	30	1	50%	
Usmeni ispit	30	1	50%	
UKUPNO	90	3	100%	
Dodatna pojašnjenja:				

Prema Pravilniku o studiranju konačna se ocjena dobiva na sljedeći način:
A = 91-100% 5 (izvrstan)
B = 79 to 90% 4 (vrlo dobar)
C = 67 to 78% 3 (dobar)
D = 55 to 66% 2 (dovoljan)
F = 0 to 54% 1 (nedovoljan)

Obvezna literatura:	13. Ivanković, M., Vaško, Ž. (2013.): Investicije u poljoprivredi, Suton, Široki Brijeg 14. M. Andrić, Z. Marović, R. Todosijević - Investicije, Ekonomski fakultet, Subotica, 1993. (str. 242.) 15. Ivanković, M., (2013.): Mikroekonomija proizvodnje, Suton, Široki Brijeg 16. J. Bendeković&sur; Priprema i ocjena investicijskih projekata, Ekonomski institut Zagreb (2001.)
Dopunska literatura:	1. Koutsoyannis,A.:Moderna mikroekonomika, drugo izdanje,Mate,Zagreb,1996., (105-148).
Dodatne informacije o kolegiju	

PRILOG: Kalendar nastave

Broj nastavne jedinice	TEME I LITERATURA
I.	Naslov: Kratki opis: Društveno-ekonomski razvoj. Literatura: <i>Obvezna literatura</i>
II.	Naslov: Čimbenici društveno-ekonomskog razvoja. Kratki opis: Literatura: <i>Obvezna literatura</i>
III.	Naslov: Kratki opis: Investicije kao čimbenik razvoja. Literatura: <i>Obvezna literatura</i>
IV.	Naslov: Kratki opis: Investiciona politika. Literatura: <i>Obvezna literatura</i>
V.	Naslov: Načini financiranja investicija. Kratki opis: Tipovi investicija u poljoprivredi. Literatura: <i>Obvezna literatura</i>
VI.	Naslov: Kratki opis: Poslovni planovi i investicijski programi. Struktura poslovnih planova i investicijskih programa Literatura: <i>Obvezna literatura</i>

VII.	Naslov. Kriteriji za ocjenu učinkovitosti investicija
	Kratki opis: Ekonomski i finansijska analiza investicije. Finansijski tok, Bilanca stanja, bilanca uspjeha, ekonomski tok projekta
	Literatura: <i>Obvezna literatura</i>
VIII.	Naslov: Metode ocjene
	Kratki opis: Ocjena poslovnih planova i investicijskih projekata –Statične i dinamične metode
	Literatura: <i>Obvezna literatura</i>
IX.	Naslov:
	Kratki opis: Osjetljivost investicija
	Literatura: <i>Obvezna literatura</i>
X.	Naslov: Seminar
	Kratki opis:
	Literatura: <i>Obvezna literatura, dodatna literatura</i>

<i>Naziv kolegija</i>	Ekonomika i organizacija rada u poljoprivredi			Kod kolegija			
<i>Studijski program Ciklus</i>	agronomija, smjer agroekonomika, II			Godina Studija	2		
<i>ECTS vrijednost boda:</i>	6	<i>Semestar</i>	III	Broj sati po semestru (p+v+s)	30+15+15		
<i>Status kolegija:</i>		<i>Preduvjeti:</i>		<i>Usporedni uvjeti:</i>			
<i>Pristup kolegiju:</i>			<i>Vrijeme održavanja nastave:</i>				
<i>Nositelj kolegija/nastavnik:</i>	Doc.dr.sc. Ivan Spužević						
<i>Kontakt sati/konzultacije:</i>							
<i>E-mail adresa i broj telefona:</i>	ivan.spuzevic@aptf.sum.ba						
<i>Asistent</i>							
<i>Kontakt sati/konzultacije:</i>							
<i>E-mail adresa i broj telefona</i>							
Ciljevi kolegija:	Ciljevi ovog kolegija su:						
Ishodi učenja (opće i specifične kompetencije):	Nakon što odslušaju i polože ovaj kolegij, studenti će znati / moći: <ul style="list-style-type: none">• interpretirati temeljne pojmove ekonomije rada• opisati osnovne čimbenike koji utječu na ponudu rada,• opisati i interpretirati investiranje u ljudski kapital:• definirati ulogu sindikata i kolektivnog pregovaranje• definirati i razlikovati strukturu nadnica i distribuciju osobnih zarada• analizirati uspjeh, dileme i izazove organizacija; planiranje potreba za ljudskih resursima• opisati i definirati ulogu obrazovanja u izgradnji ljudskog kapitala i razvoju tržišta rada						
Sadržaj silabusa/izvedbenog plana (ukratko):	Uvodna razmatranja. Povijest ekonomije rada. Nezaposlenost u ekonomskoj teoriji. Teorija individualne ponude rada. Kvaliteta rada: investiranje u ljudski kapital. Određivanje nadnica i alokacija rada. Sindikati i kolektivno pregovaranje. Država i tržište rada: zakonodavstvo i regulacija. Pučanstvo, stope participacije i radni sati. Struktura nadnica. Distribucija osobnih zarada. Izvori informacija u ekonomiji rada.						

Način izvođenja nastave (označiti masnim tiskom)	Predavanja	Vježbe	Seminari	Samostalni zadaci
	Konzultacije	Mentorski rad	Terenska nastava	Ostalo
	Napomene:			
Studentske obveze				
Praćenje i ocjenjivanje studenta (označiti masnim tiskom)	Pohađanje nastave	Aktivnosti u nastavi	Seminarski rad	Praktični rad
	Usmeni ispit	Pismeni ispit	Kontinuirana provjera znanja	Esej
Detaljan prikaz ocjenjivanja unutar Europskoga sustava prijenosa bodova <i>(Primjer)</i>				
OBVEZE STUDENTA	SATI (PROCJENA)	UDIO U ECTS-u	UDIO U OCJENI	
Pohađanje nastave i angažiranost na nastavi	60	2	20%	
Seminarski rad	30	1	20%	
Kolokvij (2) ili Pismeni ispit	90	3	60%	
UKUPNO	180	6	100%	
Dodatna pojašnjenja:				
Prema Pravilniku o studiranju konačna se ocjena dobiva na sljedeći način:				
A = 91-100% 5 (izvrstan)				
B = 79 to 90% 4 (vrlo dobar)				
C = 67 to 78% 3 (dobar)				
D = 55 to 66% 2 (dovoljan)				
F = 0 to 54% 1 (nedovoljan)				
Obvezna literatura:	1. McConnell,C.R., Brue, S.L (1992). Suvremena ekonomija rada. -3. izd., Zagreb: MATE.			
Dopunska literatura:	1. Ehrenberg, R. G., Smith ,R. S. (2009). Modern labor economic: theory and public policy. -10th ed., Pearson Education, Addison-Wesley 2. Borjas, G. J. (2008). Labor economics. -4th. ed., Irwin: McGraw-Hill			

Dodatne informacije o kolegiju	
---------------------------------------	--

PRILOG: Kalendar nastave

<i>Broj nastavne jedinice</i>	TEME I LITERATURA
I.	<p>Naslov:</p> <p>Kratki opis: Ekonomija rada – definicija i područje istraživanja. Ponuda i potražnja u sektoru poljoprivrede i agrobiznisa. Čimbenici migracije zaposlenika iz poljoprivrednih u nepoljoprivredne djelatnosti.</p> <p>Literatura:</p>
II.	<p>Naslov:</p> <p>Kratki opis: Kvantitativne odrednice ponude rada s naglaskom na poljoprivredu. Brojnost poljoprivrednih gospodarstava. Udio poljoprivrednog pučanstva u aktivnom stanovništvu. Utrošak sati rada i naknada za rad u djelatnostima agrobiznisa.</p> <p>Literatura:</p>
III.	<p>Naslov:</p> <p>Kratki opis: Pokazatelji učinkovitosti rada. Metodologija izračuna proizvodnosti u specijaliziranoj i diverzificiranoj proizvodnji. Usporedba proizvodnosti rada u hrvatskim i europskim tvrtkama.</p> <p>Literatura:</p>
IV.	<p>Naslov:</p> <p>Kratki opis: Intelektualni kapital. Primjena metoda diskontiranja i neto sadašnje vrijednosti u valorizaciji vrijednosti ulaganja u ljudski kapital.</p> <p>Literatura:</p>
V.	<p>Naslov:</p> <p>Kratki opis: Uloga obrazovanja u izgradnji ljudskog kapitala i razvoju tržišta rada. Obrazovni kanali u poljoprivredi.</p> <p>Literatura:</p>
VI.	<p>Naslov:</p> <p>Kratki opis: Potražnja za radom. Analiza aktualnog stanja na tržištu rada na području poljoprivrede i agrobiznisa. Pregled potražnje za stručnjacima agronomskog i agroekonomskog struke.</p> <p>Literatura:</p>
VII.	<p>Naslov:</p> <p>Kratki opis: Određivanje nadnica i alokacija rada. Odluke privatnih poduzeća o zapošljavanju.</p> <p>Literatura:</p>
VIII.	<p>Naslov:</p> <p>Kratki opis: Kadrovsko popunjavanje kao funkcija menadžmenta. Primjeri seleksijskog postupka kadrova u tvrtkama u BiH.</p>

	Literatura:
IX.	Naslov: Kratki opis: Motivacijske tehnike u funkciji povećanja proizvodnosti. Razlike u motiviranosti zaposlenika korporacija i obiteljskih gospodarstava. Materijalne i nematerijalne strategija motiviranja. Literatura:
X.	Naslov: Kratki opis: Stilovi vođenja. Utjecaj stila vođenja na učinkovitost zaposlenika. Literatura:
XI.	Naslov: Kratki opis: Čimbenici zadovoljstva radom. Utjecaj zadovoljstva radom na učinke zaposlenika. Mjerenje zadovoljstva. Prikaz relevantnih rezultata istraživanja zadovoljstva radom. Literatura:
XII.	Naslov: Kratki opis: Vježbe Literatura:
XIII.	Naslov: Kratki opis: Seminarska nastava Literatura:
XIV.	Naslov: Kratki opis: Seminarska nastava Literatura:
XV.	Naslov: Kratki opis: Seminarska nastava Literatura:

<i>Naziv kolegija</i>	OSNOVE ZAJEDNIČKE AGRARNE POLITIKE EU				<i>Kod kolegija</i>			
<i>Studijski program</i>					<i>Godina Studija</i>	1.		
<i>Ciklus</i>	agronomija, smjer agroekonomika, II		<i>Semestar</i>	2.	<i>Broj sati po semestru (p+v+s)</i>	30		
<i>ECTS vrijednost boda:</i>	3							
<i>Status kolegija:</i>	OVBEZ NI	<i>Preduvjeti:</i>			<i>Usporedni uvjeti:</i>			
<i>Pristup kolegiju:</i>				<i>Vrijeme održavanja nastave:</i>				
<i>Nositelj kolegija/nastavnik:</i>	Prof.dr.sc. Marko Ivanković							
<i>Kontakt sati/konzultacije:</i>	30							
<i>E-mail adresa i broj telefona:</i>	mivankovic@faz.ba , ++387 63 329 510							
<i>Asistent</i>	Marin Čagalj, dipl.inž.agr							
<i>Kontakt sati/konzultacije:</i>	30							
<i>E-mail adresa i broj telefona</i>	Marin.Cagalj@krs.hr , ++385 99 655 0980							
<i>Ciljevi kolegija:</i>	Cilj je objasniti studentima kako i na koji način djeluje poljoprivredni sustav u razvijenim tržišnim gospodarstvima. Cilj je upoznati studente s donošenjem odluka u agrarnoj politici i povezati ekonomske teorije s opisom poljoprivredno-prehrabnenog sustava zapadne Europe i SAD-a. Također, cilj je upoznavanje s pripremama BiH za EU integracije. Položaj poljoprivredno-prehrabnenog sustava BiH u okviru sporazuma CEFTA i Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju EU. Pristup WTO i stvaranje modernog BiH agrarno-političkog sustava							
<i>Ishodi učenja (opće i specifične kompetencije):</i>	<p>Nakon što odslušaju i polože ovaj kolegij, studenti će znati / moći:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Opisati agrarnu strukturu i resurse, - Pojasniti stanje u poljoprivredi zapadne Europe u razdoblju 1880.- 1900 – prvi val protekcionizma. - Navesti karakteristike Velika svjetska ekonomska kriza (1929.-1933.) – drugi val protekcionizma. - Pojasniti agrarnu politiku nakon II. Svjetskog rata u BiH i razvitak zajedničke agrarne politike u EU od nastanka do danas. - Navesti smjernice agrarne politike EU u razdoblju 2014-2020. - Navesti karakteristike zajedničke agrarne politika EU: organizacija tržišta. Pojasniti procese transformacije i uključenje poljoprivredno-prehrabnenog sektora BiH u EU. 							

Sadržaj silabusa/izvedbenog plana (ukratko):	Agrarna struktura i resursi. Stanje u poljoprivredi zapadne Europe u razdoblju 1880.- 1900 – prvi val protekcionizma. Velika svjetska ekonomska kriza (1929.-1933.) – drugi val protekcionizma. Agrarna politika nakon II. Svjetskog rata u BiH i razvitak zajedničke agrarne politike u EU od nastanka do danas. Smjernice agrarne politike EU u razdoblju 2014-2020. Zajednička agrarna politika EU: organizacija tržišta. Strukturni i ruralni razvoj i politika zaštite okoliša EU. Prehrambena politika i „jedno tržište“. Donošenje odluka u agrarnoj politici. Pripreme BiH za EU integracije. Poljoprivreda BiH unutar sporazuma CEFTA i pristup WTO. Procesi transformacije i uključenje poljoprivredno-prehrambenog sektora BiH u EU. Stvaranje modernog BiH agrarno-političkog sustava. Implikacije agrarne politike EU na poljoprivredno-prehrambeni sektor BiH			
Način izvodenja nastave (označiti masnim tiskom)	Predavanja	Vježbe	Seminari	Samostalni zadaci
	Konzultacije	Mentorski rad	Terenska nastava	Ostalo
	Napomene:			
Studentske obveze				
Praćenje i ocjenjivanje studenta (označiti masnim tiskom)	Pohađanje nastave	Aktivnosti u nastavi	Seminarski rad	Praktični rad
	Usmeni ispit	Pismeni ispit	Kontinuirana provjera znanja	Esej
Detaljan prikaz ocjenjivanja unutar Europskoga sustava prijenosa bodova (Primjer)				
OBVEZE STUDENTA	SATI (PROCJENA)	UDIO U ECTS-u	UDIO U OCJENI	
Pohađanje nastave i angažiranost na nastavi	30	1		
Seminarski rad	15	0,5	50%	
Pismeni ispit	45	1,5	50%	
UKUPNO	90	3	100%	
Dodatna pojašnjenja: Projektni rad uključuje pismeni rad i prezentaciju, njime se može ostvariti 15% udjela u konačnoj ocjeni, i to 10% za rad, a 5% za prezentaciju, a ocjenjuje se na sljedeći način: 0% = Rad nije napisan ili je plagijat. 2% = Rad ne zadovoljava formalne kriterije.				

4% = Rad zadovoljava formalne kriterije, ali su uočeni veći nedostatci na sadržajnom planu.
 6% = Rad zadovoljava formalno i sadržajno, ali su uočene veće gramatičke i pravopisne pogreške.
 8% = Rad zadovoljava formalno i sadržajno, ali su uočene manje gramatičke i pravopisne pogreške.
 10% = Rad je iscrpan, gramatički i pravopisno točan.

Prezentacija:

0% = rad nije prezentiran
 1% = rad je prezentiran uz puno pogreški u gramatici, izgovoru, nerazgovjetno obraćanje
 2% = rad je prezentiran uz dosta često pogreške u izgovoru i gramatici.
 3% = rad je solidno prezentiran, povremene pogreške u izgovoru ili gramatici
 4% = rad je vrlo dobro prezentiran, rijetke su gramatičke ili izgovorne pogreške, vrlo dobar odnos sa slušateljima
 5% = rad je izvrsno prezentiran, gotovo bez jezičnih pogreški, izvrsna suradnja i odnos sa a slušateljima

Završni ispit ocjenjuje se na sljedeći način

manje od 50% točnih odgovora = 0% ocjene
 od 51% do 60% = do 8% ocjene
 od 61% do 70% = do 16% ocjene
 od 71% do 80% = do 24% ocjene
 od 81% do 90% = do 32% ocjene
 od 91% do 100% = do 40% ocjene

Prema Pravilniku o studiranju konačna se ocjena dobiva na sljedeći način:

A = 91-100% 5 (izvrstan)
 B = 79 to 90% 4 (vrlo dobar)
 C = 67 to 78% 3 (dobar)
 D = 55 to 66% 2 (dovoljan)
 F = 0 to 54% 1 (nedovoljan)

Obvezna literatura:	1.Tracy, M. (2000); Foodandagriculturein a marketeconom, AgriculturePolicyStudies, Belgium, 10-26; 163-204 2.Tracy, M. (1996); Governmentandagriculturein Western Europe 1880 – 1988, harvesterWheatsheaf, New York, London, Toronto, Sydney, Tokio, 243-249.)
Dopunska literatura:	
Dodatne informacije o kolegiju	

PRILOG: Kalendar nastave

Broj nastavne jedinice	TEME I LITERATURA
I.	Naslov: Agrarna struktura i resursi.

	Kratki opis: Literatura: <i>Obvezna literatura</i>
II.	Naslov: Stanje u poljoprivredi zapadne Europe u razdoblju 1880.- 1900 – prvi val protekcionizma Kratki opis: Literatura: <i>Obvezna literatura</i>
III.	Naslov: Velika svjetska ekonomska kriza (1929.-1933.) – drugi val protekcionizma Kratki opis: Literatura: <i>Obvezna literatura</i>
IV.	Naslov: Agrarna politika nakon II. Svjetskog rata u BiH i razvitak zajedničke agrarne politike u EU od nastanka do danas Kratki opis: Literatura: <i>Obvezna literatura</i>
V.	Naslov: Smjernice agrarne politike EU u razdoblju 2014-2020 Kratki opis: Literatura: <i>Obvezna literatura</i>
VI.	Naslov: Zajednička agrarna politika EU: organizacija tržišta Kratki opis: Literatura: <i>Obvezna literatura</i>
VII.	Naslov: Strukturni i ruralni razvoj i politika zaštite okoliša EU Kratki opis: Literatura: <i>Obvezna literatura</i>
VIII.	Naslov: Prehrambena politika i „jedno tržište“ Kratki opis: Literatura: <i>Obvezna literatura</i>
IX.	Naslov: Donošenje odluka u agrarnoj politici Kratki opis: Literatura: <i>Obvezna literatura</i>
X.	Naslov: Pripreme BiH za EU integracije. Poljoprivreda BiH unutra sporazuma CEFTA i pristup WTO. Kratki opis: Literatura: <i>Obvezna literatura</i>
XI.	Naslov: Procesi transformacije i uključenje poljoprivredno-prehrambenog sektora BiH u EU Kratki opis: Literatura: <i>Obvezna literatura</i>
XII.	Naslov: Stvaranje modernog BiH agrarno-političkog sustava. Implikacije agrarne politike EU na poljoprivredno-prehrambeni sektor BiH Kratki opis: Literatura: <i>Obvezna literatura</i>

<i>Naziv kolegija</i>	AGRARNA I RURALNA POLITIKA BIH U KONTEKSTU EU INTEGRACIJA				Kod kolegija			
<i>Studijski program Ciklus</i>	agronomija, smjer agroekonomika, II				Godina Studija	1.		
<i>ECTS vrijednost boda:</i>	3	<i>Semestar</i>		2.	<i>Broj sati po semestru (p+v+s)</i>	20+0+10		
<i>Status kolegija:</i>	obvezni	<i>Preduvjeti:</i>			<i>Usporedni uvjeti:</i>			
<i>Pristup kolegiju:</i>					<i>Vrijeme održavanja nastave:</i>			
<i>Nositelj kolegija/nastavnik:</i>	Prof.dr.sc. Jerko Pavličević							
<i>Kontakt sati/konzultacije:</i>	30							
<i>E-mail adresa i broj telefona:</i>	pavlicevicj@gmail.com , ++387 63 299 710							
<i>Asistent</i>								
<i>Kontakt sati/konzultacije:</i>								
<i>E-mail adresa i broj telefona</i>								
<i>Ciljevi kolegija:</i>	<p>Ciljevi ovog kolegija su:</p> <p>Upoznati studente šta je agrarna politika teorijsk i praktično, te sa ulogom države u poljoprivredi, ili šire, u proizvodnji hrane kao cjelini. Pružiti mogućnost za usvajanje znanja kako se rješavaju mnogi brojni problemi i pitanja razvoja poljoprivredne proizvodnje i života ljudi – stanovništva koje u tomu učestvuje. Cilj je upoznati pristupnike s ciljevima dostizanja razine moderne poljoprivrede u uvjetima ekonomske globalizacije. Modul proučava probleme hrane, siromaštva i stanovništva s naglaskom na kratko upoznavanje s poljoprivrednom politikom EU i procesima u Svetu, kroz najnovije trendove u poljoprivredi i poljoprivrednoj politici (porast cijena hrane i političke opcije u zemljama u razvoju). Bitan cilj je upoznati pristupnike s ulogom državne intervencije u poljoprivredi, sastojcima i izračunima domaće potpore, kao i upoznavanje s pokazateljima državne intervencije. Upoznati pristupnike sa središnjim ekonomskim problemima poljoprivrede i omogućiti razumijevanje osnovnih ekonomske zakonitosti kroz primjenu suvremenih sredstava, instrumenata i mjera agrarne politike.</p>							
<i>Ishodi učenja (opće i specifične kompetencije):</i>	<p>Nakon što odslušaju i polože ovaj kolegij, studenti će znati / moći:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pojasniti temeljne pojmove iz područja koje izučava agrarna politika, 							

	<ul style="list-style-type: none"> - dugoročno i kratkoročno planirati razvoja poljoprivrednog sektora; - navesti i primijeniti načine suradnje s individualnim proizvođačima, ciljanim skupinama, udrugama proizvođača i institucijama u agrobiznisu; - pratiti mjere agrarne politike razvijeni zemalja i primjeni dobroih iskustava; - evaluirati oblike poslovnog planiranja u agrobiznisu; - osmisliti poticajnu politiku, kreditnu politiku u sektoru hrane; - izraditi strategiju razvoja agro-prehrambenog sektora; 			
Sadržaj silabusa/izvedbenog plana (ukratko):	Pojam i značaj agrarne politike. Posebnosti poljoprivredne proizvodnje. Cijene i poticaji u teoriji i praksi. Sustavi i modeli podrške u svjetskoj agrarnoj praksi. Poljoprivredna politika u Europskoj Uniji. Sadržaj i kvaliteta domaće politike u poljoprivredi. Institucije u sektoru hrane. Kreditiranje kao činitelj razvoja poljoprivrede. Upravljanje zemljишtem. Poljoprivredno zakonodavstvo u BiH. Strategije razvoja poljoprivrede.			
Način izvođenja nastave (označiti masnim tiskom)	Predavanja	Vježbe	Seminari	Samostalni zadaci
	Konzultacije	Mentorski rad	Terenska nastava	Ostalo
	Napomene:			
Studentske obveze				
Praćenje i ocjenjivanje studenta (označiti masnim tiskom)	Pohađanje nastave	Aktivnosti u nastavi	Seminarski rad	Praktični rad
	Usmeni ispit	Pismeni ispit	Kontinuirana provjera znanja	Esej
Detaljan prikaz ocjenjivanja unutar Europskoga sustava prijenosa bodova (Primjer)				
OBVEZE STUDENTA	SATI (PROCJENA)	UDIO U ECTS-u	UDIO U OCJENI	
Pohađanje nastave i angažiranost na nastavi	30	1	5%	
Seminarski rad	15	0,5	15%	
Pismeni ispit	30	1	40%	

Usmeni ispit	15	0,5	40%
UKUPNO	90	3	100%

Dodatna pojašnjenja:

Projektni rad uključuje pismeni rad i prezentaciju, njime se može ostvariti 15% udjela u konačnoj ocjeni, i to 10% za rad, a 5% za prezentaciju, a ocjenjuje se na sljedeći način:

0% = Rad nije napisan ili je plagijat.

2% = Rad ne zadovoljava formalne kriterije.

4% = Rad zadovoljava formalne kriterije, ali su uočeni veći nedostatci na sadržajnom planu.

6% = Rad zadovoljava formalno i sadržajno, ali su uočene veće gramatičke i pravopisne pogreške.

8% = Rad zadovoljava formalno i sadržajno, ali su uočene manje gramatičke i pravopisne pogreške.

10% = Rad je iscrpan, gramatički i pravopisno točan.

Prezentacija:

0% = rad nije prezentiran

1% = rad je prezentiran uz puno pogreški u gramatici, izgovoru, nerazgovjetno obraćanje

2% = rad je prezentiran uz dosta često pogreške u izgovoru i gramatici.

3% = rad je solidno prezentiran, povremene pogreške u izgovoru ili gramatici

4% = rad je vrlo dobro prezentiran, rijetke su gramatičke ili izgovorne pogreške, vrlo dobar odnos sa slušateljima

5% = rad je izvrsno prezentiran, gotovo bez jezičnih pogreški, izvrsna suradnja i odnos sa slušateljima

Završni ispit ocjenjuje se na sljedeći način

manje od 50% točnih odgovora = 0% ocjene

od 51% do 60% = do 8% ocjene

od 61% do 70% = do 16% ocjene

od 71% do 80% = do 24% ocjene

od 81% do 90% = do 32% ocjene

od 91% do 100% = do 40% ocjene

Prema Pravilniku o studiranju konačna se ocjena dobiva na sljedeći način:

A = 91-100% 5 (izvrstan)

B = 79 to 90% 4 (vrlo dobar)

C = 67 to 78% 3 (dobar)

D = 55 to 66% 2 (dovoljan)

F = 0 to 54% 1 (nedovoljan)

Obvezna literatura:	<ol style="list-style-type: none"> Samuelson & Nord P.A. (1992): Ekonomija, Mate, Zagreb Stipetić, V. (1987): Poljoprivreda i privredni razvoj, Informator, Zagreb Defilipis, J. (2003): Ekonomika poljoprivrede, Split Harwood I. J., Vailey W. K. (1994): The World Market. Goverment Intervention and Multilateral Policy Reform. U.S.D.A. Washington. USA. (udžbenik)
----------------------------	---

Dopunska literatura:	<ol style="list-style-type: none"> Gold, Mary V. (2007). Sustainable Agriculture: Definitions and Terms. In: Sustainable agriculture – Terminology. I. Special Reference Briefs Series no. SRB 99-02. Dostpuno //www.nal.usda.gov/afsic/pubs/terms/
-----------------------------	--

	<p>2. Fenestra,G., Ingels, C., Campbell, D. (1997). What is Sustainable Agriculture? University of California.</p> <p>Hediger, W. and Lehmann, B. (2003). Multifunctional agriculture and the preservation of environmental benefits. Proceedings of the 25th International Conference of Agricultural Economists (IAAE). Durban, South Africa, 16-22 August, p: 1127-1135.</p>
<i>Dodatne informacije o kolegiju</i>	

PRILOG: Kalendar nastave

<i>Broj nastavne jedinice</i>	TEME I LITERATURA
I.	<p>Naslov: Pojam i značaj agrarne politike</p> <p>Kratki opis:</p> <p>Literatura: Obvezna literatura</p>
II.	<p>Naslov: Posebnosti poljoprivredne proizvodnje</p> <p>Kratki opis:</p> <p>Literatura: Obvezna literatura</p>
III.	<p>Naslov: Cijene i poticaji u teoriji i praksi</p> <p>Kratki opis:</p> <p>Literatura: Obvezna literatura</p>
IV.	<p>Naslov: Sustavi i modeli podrške u svjetskoj agrarnoj praksi</p> <p>Kratki opis:</p> <p>Literatura: Obvezna literatura</p>
V.	<p>Naslov: Poljoprivredna politika u Europskoj Uniji</p> <p>Kratki opis:</p> <p>Literatura: Obvezna literatura</p>
VI.	<p>Naslov: Sadržaj i kvaliteta domaće politike u poljoprivredi</p> <p>Kratki opis:</p> <p>Literatura: Obvezna literatura</p>
VII.	<p>Naslov: Institucije u sektoru hrane</p> <p>Kratki opis:</p> <p>Literatura: Obvezna literatura</p>
VIII.	<p>Naslov: Kreditiranje kao činitelj razvoja poljoprivrede</p> <p>Kratki opis:</p> <p>Literatura: Obvezna literatura</p>
IX.	<p>Naslov: Upravljanje zemljištem</p> <p>Kratki opis:</p> <p>Literatura: Obvezna literatura</p>
X.	<p>Naslov: Poljoprivredno zakonodavstvo u BiH</p> <p>Kratki opis:</p>

	Literatura: Obvezna literatura
XI.	Naslov: Strategije razvoja poljoprivrede
	Kratki opis:
	Literatura: Obvezna literatura

<i>Naziv kolegija</i>	GOSPODARSKI ASPEKTI GLOBALIZACIJE I EU				<i>Kod kolegija</i>			
<i>Studijski program</i>					<i>Godina Studija</i>	1.		
<i>Ciklus</i>	agronomija, smjer agroekonomika, II		<i>Semestar</i>	2.	Broj sati po semestru (p+v+s)	50+0+10		
<i>ECTS vrijednost boda:</i>	6							
<i>Status kolegija:</i>	obvezni	<i>Preduvjeti:</i>		<i>Usporedni uvjeti:</i>				
<i>Pristup kolegiju:</i>				<i>Vrijeme održavanja nastave:</i>				
<i>Nositelj kolegija/nastavnik:</i>	Doc.dr.sc. Branimir Skoko							
<i>Kontakt sati/konzultacije:</i>								
<i>E-mail adresa i broj telefona:</i>	Branimir.skoko@ef.sum.ba							
<i>Asistent</i>								
<i>Kontakt sati/konzultacije:</i>								
<i>E-mail adresa i broj telefona</i>								
<i>Ciljevi kolegija:</i>	<p>Ciljevi ovog kolegija su:</p> <p>Konceptualno i teorijsko razumijevanje procesa globalizacije s posebnim naglaskom na gospodarsku globalizaciju i njezine učinke. Uvid u osnovne teorijske postavke i evoluciju europske integracije I institucionalnog okvira integriranja. Analiza novog globalnog (gospodarskog) poretka u svjetlu globalizacijskih procesa. Položaj i perspektive EU i njenih budućih članica u „preslagivanju“ nove konstelacije globalnih odnosa, a time I BiH. Pojasniti ulogu multinacionalnih kompanija, nacionalnih država i regionalnih integracija na globalizacijske procese.</p>							
<i>Ishodi učenja (opće i specifične kompetencije):</i>	<p>Nakon što odslušaju i polože ovaj kolegij, studenti će znati/moći:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pojasniti suvremena gospodarska kretanja i pojave koje su osobito važne za strateška promišljanja i djelovanje budućih stručnjaka u kontekstu dinamičnih i kontinuiranih promjena. - Definirati globalizaciju i gospodarsku globalizaciju - Pojasniti koristi i štete globalizacije - Argumentirati ulogu multinacionalnih kompanija - Opisati povijesni razvoj ekonomskih integracija u Europi 							
<i>Sadržaj silabusa/izvedbenog plana (ukratko):</i>	<p>Pojmovno određenje globalizacije. Teorijski okvir i konceptualizacija globalizacijskih procesa. Gospodarska globalizacija. Glavne značajke i izazovi globalizacije. Pronositelji globalizacije. Koristi i štete globalizacije. Pitanja globalnog</p>							

	upravljanja i novi globalni makeri. Uloga multinacionalnih kompanija u globalizacijskom procesu. Globalizacija i nacionalne države. Teorijske osnove integriranja. Povijesni razvoj ekonomskih integracija u Europi. Evolucija europske integracije. Institucije EU i razvoj zajedničkih politika. EU u konstelaciji novih globalnih gospodarskih odnosa. Novi globalni akteri. Gospodarski i trgovinski aspekti proširenja EU. Položaj i potencijali BiH u globalizacijskom okruženju.			
Način izvođenja nastave (označiti masnim tiskom)	Predavanja	Vježbe	Seminari	Samostalni zadaci
	Konzultacije	Mentorski rad	Terenska nastava	Ostalo
	Napomene:			
Studentske obveze				
Praćenje i ocjenjivanje studenta (označiti masnim tiskom)	Pohađanje nastave	Aktivnosti u nastavi	Seminarski rad	Praktični rad
	Usmeni ispit	Pismeni ispit	Kontinuirana provjera znanja	Esej
Detaljan prikaz ocjenjivanja unutar Europskoga sustava prijenosa bodova <i>(Primjer)</i>				
OBVEZE STUDENTA	SATI (PROCJENA)	UDIO U ECTS-u	UDIO U OCJENI	
Pohađanje nastave	60	2		
Pismeni ispit	60	2	70%	
Usmeni ispit	60	2	30%	
UKUPNO	180	6	100%	
Prema Pravilniku o studiranju konačna se ocjena dobiva na sljedeći način:				
A = 91-100% 5 (izvrstan)				
B = 79 to 90% 4 (vrlo dobar)				
C = 67 to 78% 3 (dobar)				
D = 55 to 66% 2 (dovoljan)				
F = 0 to 54% 1 (nedovoljan)				
Obvezna literatura:	Kandžija Vinko: Ekonomika i politika Europske unije, Ekonomski fakultet Sveučilišta u Rijeci, Rijeka, 2010.			

	<p>Jovančević Radmila: Ekonomski učinci globalizacije i EU, Mekron promet Zagreb, Zagreb, 2005.</p> <p>Stiglitz E. Joseph: <i>Globalizacija i dvojbe koje izaziva</i> (naslov izvornika Globalization and Its Discontents), Algoritam, Zagreb, 2004.</p> <p>Šuman Željko: <i>Globalizacija, WTO i EU: izazovi i kontroverze</i>, Ekonomski fakultet Sveučilišta u Mostaru, 2008.</p> <p>Lončar Jelena: Globalizacija pojam, nastanak i trendovi razvoja, Goadria, 2008.</p>
Dopunska literatura:	<p>Stiglitz E. Joseph and Charlton Andrew: <i>Pravedna trgovina za sve</i> (naslov izvornika Fair Trade for All: How Trade Can Promote Development), Algoritam, Zagreb, 2008</p> <p>Maswood Syed Javed: Trade, Development and Globalization, Routledge, 2014.</p> <p>Steger, Manfred B.: Globalizacija, Šahinpašić, Sarajevo, 2005.</p> <p>Sachs D. Jeffrey: <i>Kraj siromaštva</i> (naslov izvornika The End of Poverty: Economic Possibilities for Our Time), Algoritam, Zagreb, 2007.</p> <p>Nello Susan Senior: <i>The European Union: Economics, Policies and History</i>, 2nd edition, McGraw-Hill, Berkshire, 2008.</p> <p>Della Posta Pompeo, Uvalić Milica and Verdun Amy: <i>Globalization, Development and Integration</i>, Palgrave Macmillan, January 2009.</p>
Dodatne informacije o kolegiju	

PRILOG: Kalendar nastave

Broj nastavne jedinice	TEME I LITERATURA
I.	<p>Naslov: Pojmovno određenje globalizacije. Teorijski okvir i konceptualizacija globalizacijskih procesa.</p> <p>Kratki opis:</p> <p>Literatura: <i>Obvezna literatura</i></p>
II.	<p>Naslov: Gospodarska globalizacija.</p> <p>Kratki opis:</p> <p>Literatura: <i>Obvezna literatura</i></p>
III.	<p>Naslov: Glavne značajke i izazovi globalizacije. Pronositelji globalizacije. Koristi i štete globalizacije</p> <p>Kratki opis:</p> <p>Literatura: <i>Obvezna literatura</i></p>
IV.	Naslov: Pitanja globalnog upravljanja i novi globalni makeri.

	Kratki opis: Literatura:
V.	Naslov: Uloga multinacionalnih kompanija u globalizacijskom procesu. Kratki opis: Literatura: <i>Obvezna literatura</i>
VI.	Naslov: Globalizacija i nacionalne države. Kratki opis: Literatura:
VII.	Naslov: Teorijske osnove integriranja. Kratki opis: Literatura: <i>Obvezna literatura</i>
VIII.	Naslov: Povijesni razvoj ekonomskih integracija u Evropi. Evolucija europske integracije. Kratki opis: Literatura: <i>Obvezna literatura</i>
IX.	Naslov: Institucije EU i razvoj zajedničkih politika. EU u konstelaciji novih globalnih gospodarskih odnosa. Novi globalni akteri . Kratki opis: Literatura: <i>Obvezna literatura</i>
X.	Naslov: Gospodarski i trgovinski aspekti proširenja EU. Kratki opis: Literatura: <i>Obvezna literatura</i>
XI.	Naslov: Položaj i potencijali BiH u globalizacijskom okruženju. Kratki opis: Literatura: <i>Obvezna literatura</i>

<i>Naziv kolegija</i>	ZADRUGARSTVO			Kod kolegija	
<i>Studijski program</i>	agronomija, smjer agroekonomika, II			Godina Studija	1.
<i>Ciklus</i>					
<i>ECTS vrijednost boda:</i>	3	<i>Semestar</i>	2.	<i>Broj sati po semestru (p+v+s)</i>	20+5+5
<i>Status kolegija:</i>	obvezni	<i>Preduvjeti:</i>		<i>Usporedni uvjeti:</i>	
<i>Pristup kolegiju:</i>				<i>Vrijeme održavanja nastave:</i>	
<i>Nositelj kolegija/nastavnik:</i>	Prof.dr.sc. Jerko Pavličević				
<i>Kontakt sati/konzultacije:</i>	30				
<i>E-mail adresa i broj telefona:</i>	pavlicevicj@gmail.com , ++387 63 299 710				
<i>Asistent</i>					
<i>Kontakt sati/konzultacije:</i>					
<i>E-mail adresa i broj telefona</i>					
<i>Ciljevi kolegija:</i>	<p>Ciljevi ovog kolegija su:</p> <p>Zadruge su na globalnoj razini prepoznate kao poslovni modeli, temeljeni na zajedničkom radu, demokratsko neposrednom načinu upravljanja, stvaraju veću gospodarsku, socijalnu i ekološku održivost. Cilj je studente upoznati na koji način zadružni sustav u razvijenim tržišnim gospodarstvima djeluje na uvezivanje poljoprivrednih proizvođača i kako funkcioniра sustav zadrugarstva. Studenti kroz predavanja, vježbe i terenski rad stječu značajna teoretskih i praktičnih znanja iz područja poslovnog povezivanja u području agrobiznisa, poseban je naglasak na organiziranje modernih zadruga. Moderna zadruga kao oblik zajedničkog djelovanja pojedinaca u brojnim ljudskim aktivnostima, po svom nazivu je prepoznatljiva u cijelom svijetu. Moderna zadruga u agronomiji je izraz potreba poljoprivrednih proizvođača da rade zajedno u cilju ostvarivanja zajedničkog učinka i stvaranja veće ekonomsko dobiti, socijalne sigurnosti i kulturne dobrobiti od one koju mogu ostvariti pojedinačno ili kroz neku drugu vrstu povezivanja. Glavni cilj je studentima ukazati na filozofiju, načela i osobitosti zadružnog organiziranja, zadružnu legislativu, te prikazati principe zadružnog menadžmenta i prednost zadružnog marketinga.</p>				
<i>Ishodi učenja (opće i specifične kompetencije):</i>	<p>Nakon što odslušaju i polože ovaj kolegij, studenti će znati / moći:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pojasniti pojmove iz područja zadrugarstva u zadrugama različitih vrsta i drugih organiziranja; 				

	<ul style="list-style-type: none"> - Prepoznati ključne čimbenike u osnivanju i poslovanju zadruge te objasniti njihov utjecaj na poslovni rezultat zadruge; - Ustrojiti menadžment u zadrugama i drugim oblicima poslovnog povezivanja i njihovim asocijacijama u agronomiji; - Navesti i primijeniti načine suradnje s individualnim proizvođačima, ciljanim skupinama, udrugama proizvođača i institucijama u agrobiznisu; 												
Sadržaj silabusa/izvedbenog plana (ukratko):	Teorijski okvir, definicije i pojmovi u zadrugarstvu. Povijesna izvorišta zadrugarstva. Što je zadruga, vrijednosti zadrugarstva, filozofija poljoprivrednog zadrugarstva. Društveno-ekonomski kontekst nastanka zadruga, uloga zadruga u lokalnom i regionalnom razvoju. Vrste zadruga i način organiziranja. Zadrugarstvo u Europskoj Uniji. Moderna poljoprivreda, uloga i mjesto zadruga u marketingu i poslovnom povezivanju u agrobiznisu: misija moderne zadruge. Evolucija poljoprivrednog zakonodavstva u EU, zadružno pravo u EU, Zadružno pravo u zemljama u okruženju i Bosni i Hercegovini. Poljoprivredno zakonodavstvo u BiH. Stvaranje modela moderne zadruge. Procedure za osnivanje zadruga u FBiH												
Način izvođenja nastave (označiti masnim tiskom)	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 33%;">Predavanja</td><td style="width: 33%;">Vježbe</td><td style="width: 33%;">Seminari</td></tr> <tr> <td>Konzultacije</td><td>Mentorski rad</td><td>Terenska nastava</td></tr> <tr> <td colspan="3">Napomene:</td></tr> </table>	Predavanja	Vježbe	Seminari	Konzultacije	Mentorski rad	Terenska nastava	Napomene:					
Predavanja	Vježbe	Seminari											
Konzultacije	Mentorski rad	Terenska nastava											
Napomene:													
Studentske obveze													
Praćenje i ocjenjivanje studenta (označiti masnim tiskom)	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 25%;">Pohađanje nastave</td><td style="width: 25%;">Aktivnosti u nastavi</td><td style="width: 25%;">Seminarski rad</td><td style="width: 25%;">Praktični rad</td></tr> <tr> <td>Usmeni ispit</td><td>Pismeni ispit</td><td>Kontinuirana provjera znanja</td><td>Esej</td></tr> <tr> <td></td><td></td><td></td><td></td></tr> </table>	Pohađanje nastave	Aktivnosti u nastavi	Seminarski rad	Praktični rad	Usmeni ispit	Pismeni ispit	Kontinuirana provjera znanja	Esej				
Pohađanje nastave	Aktivnosti u nastavi	Seminarski rad	Praktični rad										
Usmeni ispit	Pismeni ispit	Kontinuirana provjera znanja	Esej										
Detaljan prikaz ocjenjivanja unutar Europskoga sustava prijenosa bodova (Primjer)													
OBVEZE STUDENTA	SATI (PROCJENA)	UDIO U ECTS-u	UDIO U OCJENI										
Pohađanje nastave i angažiranost na nastavi	30	1	5%										

Seminarski rad	15	0,5	15%
Kolokvij (2) ili Pismeni ispit	30	1	40%
Usmeni ispit	15	0,5	40%
UKUPNO	90	3	100%

Dodatna pojašnjenja:

Projektni rad uključuje pismeni rad i prezentaciju, njime se može ostvariti 15% udjela u konačnoj ocjeni, i to 10% za rad, a 5% za prezentaciju, a ocjenjuje se na sljedeći način:

0% = Rad nije napisan ili je plagijat.

2% = Rad ne zadovoljava formalne kriterije.

4% = Rad zadovoljava formalne kriterije, ali su uočeni veći nedostatci na sadržajnom planu.

6% = Rad zadovoljava formalno i sadržajno, ali su uočene veće gramatičke i pravopisne pogreške.

8% = Rad zadovoljava formalno i sadržajno, ali su uočene manje gramatičke i pravopisne pogreške.

10% = Rad je iscrpan, gramatički i pravopisno točan.

Prezentacija:

0% = rad nije prezentiran

1% = rad je prezentiran uz puno pogreški u gramatici, izgovoru, nerazgovjetno obraćanje

2% = rad je prezentiran uz dosta često pogreške u izgovoru i gramatici.

3% = rad je solidno prezentiran, povremene pogreške u izgovoru ili gramatici

4% = rad je vrlo dobro prezentiran, rijetke su gramatičke ili izgovorne pogreške, vrlo dobar odnos sa slušateljima

5% = rad je izvrsno prezentiran, gotovo bez jezičnih pogreški, izvrsna suradnja i odnos sa a slušateljima

Završni ispit ocjenjuje se na sljedeći način

manje od 50% točnih odgovora = 0% ocjene

od 51% do 60% = do 8% ocjene

od 61% do 70% = do 16% ocjene

od 71% do 80% = do 24% ocjene

od 81% do 90% = do 32% ocjene

od 91% do 100% = do 40% ocjene

Prema Pravilniku o studiranju konačna se ocjena dobiva na sljedeći način:

A = 91-100% 5 (izvrstan)

B = 79 to 90% 4 (vrlo dobar)

C = 67 to 78% 3 (dobar)

D = 55 to 66% 2 (dovoljan)

F = 0 to 54% 1 (nedovoljan)

Obvezna literatura:	<ol style="list-style-type: none"> Babić, Z., Račić, D. (2009). Zadrugarstvo i socijalna ekonomija u Hrvatskoj, Hrvatski savez zadruga, Zagreb Mataga, Ž. (2005). Zadružni priručnik Zagreb: Hrvatski savez zadruga, Zagreb. Tipurić, D.; Markulin, G. (2000).
----------------------------	--

	<p>Strateški savezi – suradnjom do konkurenčnih prednosti, Sinergija, Zagreb, 2000.</p> <p>3. Mirjanić, S. (2008): Razvoj kooperativa. Poljoprivredni fakultet Banja Luka.</p> <p>4. Merrett, C.D., Walzer, N. (2004): Cooperatives and Local Development: Theory and Applications for the 21st Century (312 stranica).</p> <p>Selak, V. Bogućanin, H., Kasapović, S. (2002): Poljoprivredno zadrugarstvo, Solvej, Mostar</p>
Dopunska literatura:	<p>1. Douglas W.A., Dean L. (2004) The Nature of the Farm (Contracts, Risk, and Organization in Agriculture) The MIT Press, New Ed edition</p> <p>2. Mataga, Ž. (2005): Poljoprivredno zadrugarstvo u Hrvatskoj: razvoj i temeljni problemi. Sociologija sela, Zagreb, 43 ,167 (1): 17-42.</p>
Dodatne informacije o kolegiju	

PRILOG: Kalendar nastave

<i>Broj nastavne jedinice</i>	TEME I LITERATURA
I.	<p>Naslov: Teorijski okvir, definicije i pojmovi u zadrugarstvu</p> <p>Kratki opis:</p> <p>Literatura: <i>Obvezna literatura</i></p>
II.	<p>Naslov: Povijesna izvorišta zadrugarstva. Što je zadruga, vrijednosti zadrugarstva, filozofija poljoprivrednog zadrugarstva.</p> <p>Kratki opis:</p> <p>Literatura: <i>Obvezna literatura</i></p>
III.	<p>Naslov: Društveno-ekonomski kontekst nastanka zadruga, uloga zadruga u lokalnom i regionalnom razvoju.</p> <p>Kratki opis:</p> <p>Literatura: <i>Obvezna literatura</i></p>
IV.	<p>Naslov: Vrste zadruga i način organiziranja</p> <p>Kratki opis:</p> <p>Literatura: <i>Obvezna literatura</i></p>
V.	<p>Naslov: Zadrugarstvo u Europskoj Uniji</p> <p>Kratki opis:</p> <p>Literatura: <i>Obvezna literatura</i></p>
VI.	<p>Naslov: Moderna poljoprivreda, uloga i mjesto zadruga u marketingu i poslovnom povezivanju u agrobiznisu: misija moderne zadruge</p> <p>Kratki opis:</p> <p>Literatura: <i>Obvezna literatura</i></p>

VII.	Naslov: Evolucija poljoprivrednog zakonodavstva u EU, zadružno pravo u EU, Zadružno pravo u zemljama u okruženju i Bosni i Hercegovini
	Kratki opis:
	Literatura: <i>Obvezna literatura</i>
VIII.	Naslov: Poljoprivredno zakonodavstvo u BiH
	Kratki opis:
	Literatura: <i>Obvezna literatura</i>
IX.	Naslov: Stvaranje modela moderne zadruge
	Kratki opis:
	Literatura:
X.	Naslov: Procedure za osnivanje zadruga u FBiH
	Kratki opis:
	Literatura: <i>Obvezna literatura</i>

III. semestar (izborni moduli)

<i>Naziv kolegija</i>	Kvantitativne (ekonometrijske) metode u poslovnom odlučivanju				Kod kolegija					
<i>Studijski program</i>	agronomija, smjer agroekonomika, II				Godina Studija	2.				
<i>Ciklus</i>					Broj sati po semestru (p+v+s)	15+15				
<i>ECTS vrijednost boda:</i>	3	<i>Semestar</i>		3.						
<i>Status kolegija:</i>	izborni	<i>Preduvjeti:</i>		<i>Usporedni uvjeti:</i>						
<i>Pristup kolegiju:</i>				<i>Vrijeme održavanja nastave:</i>	Zimski semestar					
<i>Nositelj kolegija/nastavnik:</i>	Prof.dr.sc. Marko Ivanković									
<i>Kontakt sati/konzultacije:</i>										
<i>E-mail adresa i broj telefona:</i>	mivankovic@faz.ba , 036 335 052									
<i>Asistent</i>	Dr.sc. Marin Čagalj									
<i>Kontakt sati/konzultacije:</i>	Utorak, 12-13 h									
<i>E-mail adresa i broj telefona</i>	marin.cagalj@krs.hr , 00385 21 434 492									
<i>Ciljevi kolegija:</i>	<p>Cilj je objasniti studentima stjecanjem znanja i vještina za identificiranjem i kvantificiranjem različitih kvantitativnih metoda za rješavanje problema poslovnog upravljanja. Ovaj modul proučava elementarne ekonometrijske metode u cilju njihove primjene na pojedinačne gospodarske subjekte (obiteljska poljoprivredna gospodarstva i poduzeća, zadruge i dr.). Kroz aplikacije na konkretne ekonomske sustave studenti će upoznati mogućnosti primjene izabranih analitičkih metoda, modeliranja i simulacije kao osnovu za optimalno i efikasno odlučivanje.</p> <p>Osim toga, ovaj modul proučava način donošenja poslovnih odluka kod korištenja sredstava i alokaciju rada, dobara i usluga. Studenti će se upoznati s teorijom kvantitativnih ekonometrijskih metoda za izradu izračuna poslovanja subjekata u poljoprivredi, te ocjenu isplativosti proizvodnje u obiteljskim gospodarstvima i poljoprivrednim poduzećima</p>									
<i>Ishodi učenja (opće i specifične kompetencije):</i>	<p>Nakon uspješno savladanog predmeta studenti će moći kroz:</p> <p>1. razlikovati i primjeniti u poslovnom odlučivanju, odabране vrste determinističkih, stohastičkih i simulacijskih modela;</p>									

	<p>2. praktični problem pojednostavljeno specificirati u odgovarajući matematički model koji se može riješiti pomoću odgovarajuće metode</p> <p>3. primijeniti algoritme i odgovarajuće metode koje se koriste za rješavanje praktičnih problema u poslovnom odlučivanju;</p> <p>4. U rješavanju problema koristiti i ekonomski interpretirati rezultate lako dostupnih programske alata.</p> <p>5. Kreirati funkciju cilja i skup mogućih rješenja za realni problem koji se može svesti na problem linearog programiranja;</p> <p>6. Kreirati dualni problem zadatog problema linearog programiranja i riješiti originalni problem grafičkom metodom, a njegov dual principom oslabljene komplementarnosti;</p> <p>7. Provesti simpleks metodu za rješavanje problema linearog programiranja i interpretirati rezultate originalnog i dualnog problema;</p> <p>8. Analizirati osjetljivost optimalnog rješenja problema linearog programiranja na promjene ulaznih parametara (provesti analizu osjetljivosti);</p> <p>9. Postaviti početno rješenje problema transporta jednom od metoda za određivanje početnog rješenja i riješiti problem transporta MODI metodom ili metodom skakanja s kamena na kamen;</p> <p>10. Riješiti problem optimalne asignacije mađarskom metodom i interpretirati dobiveni rezultat;</p> <p>11. Riješiti problem trgovackog putnika metodom grananja i ograđivanja i interpretirati dobiveni rezultat.</p>
Sadržaj silabusa/izvedbenog plana (ukratko):	Namjena modula je upoznati studente s osnovama kvantitativnih (ekonometrijskih) metoda u poslovnom odlučivanju i agrobiznisu. Izučavat će se osnove ekonometrije: modeliranje u poslovnom odlučivanju; Linearno programiranje: Rješenje standardnog problema maksimuma; Računanje simpleks tablicom; Rješenje standardnog problema minimuma; Grafičko rješenje i prikazivanje linearog programiranja; Dual linearog programiranja; Višekriterijalno linearno programiranje: Metode rješavanja višekriterijalnog programiranja; Razloženo linearno programiranje: Charnes – Cooperova metoda; Martoseva metoda; Dinkelbachova metoda; Transportni problem: Postavljanje problema i metode optimizacije; Asignacija: Problem optimalne asignacije i trgovackog putnika; Elementi teorija igara: podjela igara; Mrežno planiranje i upravljanje: CPM- metoda; PERT metoda, te Modeli zaliha.

	Studenti će biti obučeni za samostalnu pripremu i obradu podataka potrebnih za izradu izračuna u agrobiznisu, te njihovu analitiku za potrebe managementa poslovnih subjekata u poljoprivredi.			
Način izvođenja nastave (označiti masnim tiskom)	Predavanja X	Vježbe X	Seminari X	Samostalni zadaci
	Konzultacije X	Mentorski rad	Terenska nastava	Ostalo
	Napomene:			
Studentske obveze	<ul style="list-style-type: none"> - pohađati nastavu i sudjelovati u nastavnom procesu - napisati seminarski rad i izložiti ga - pisati 1 kolokvij - pismeni ispit 			
Praćenje i ocjenjivanje studenta (označiti masnim tiskom)	Pohađanje nastave	Aktivnosti u nastavi	Seminarski rad	Praktični rad
	Usmeni ispit	Pismeni ispit	Kontinuirana provjera znanja	Esej
Detaljan prikaz ocjenjivanja unutar Europskoga sustava prijenosa bodova				
OBVEZE STUDENTA	SATI (PROCJENA)	UDIO U ECTS-u	UDIO U OCJENI	
Pohađanje nastave i angažiranost na nastavi	30	1	5%	
Seminarski rad	15	0,5	15%	
Kolokvij (2) ili Pismeni ispit	45	1,5	80%	
UKUPNO	90	3	100%	
Dodatna pojašnjenja:	<p>Projektni rad uključuje pismeni rad i prezentaciju, njime se može ostvariti 15% udjela u konačnoj ocjeni, i to 10% za rad, a 5% za prezentaciju, a ocjenjuje se na sljedeći način:</p> <p>0% = Rad nije napisan ili je plagijat.</p> <p>2% = Rad ne zadovoljava formalne kriterije.</p> <p>4% = Rad zadovoljava formalne kriterije, ali su uočeni veći nedostatci na sadržajnom planu.</p> <p>6% = Rad zadovoljava formalno i sadržajno, ali su uočene veće gramatičke i pravopisne pogreške.</p>			

8% = Rad zadovoljava formalno i sadržajno, ali su uočene manje gramatičke i pravopisne pogreške.

10% = Rad je iscrpan, gramatički i pravopisno točan.

Prezentacija:

0% = rad nije prezentiran

1% = rad je prezentiran uz puno pogreški u gramatici, izgovoru, nerazgovjetno obraćanje

2% = rad je prezentiran uz dosta često pogreške u izgovoru i gramatici.

3% = rad je solidno prezentiran, povremene pogreške u izgovoru ili gramatici

4% = rad je vrlo dobro prezentiran, rijetke su gramatičke ili izgovorne pogreške, vrlo dobar odnos sa slušateljima

5% = rad je izvrsno prezentiran, gotovo bez jezičnih pogreški, izvrsna suradnja i odnos sa slušateljima

Prema Pravilniku o studiranju konačna se ocjena dobiva na sljedeći način:

A = 91-100% 5 (izvrstan)

B = 79 to 90% 4 (vrlo dobar)

C = 67 to 78% 3 (dobar)

D = 55 to 66% 2 (dovoljan)

F = 0 to 54% 1 (nedovoljan)

Obvezna literatura:	17. Pavlović, I., Kvantitativni modeli i metode u poslovnom odlučivanju, Ekonomski fakultet Sveučilišta u Mostaru, Sveučilište u Dubrovniku, Mostar/Dubrovnik, 2005. 18. Lovrić, Lj: Uvod u ekonometriju, Ekonomski fakultet Rijeka, 2005 19. Barković, D.: 'Operacijska istraživanja', Ekonomski fakultet Osijek, Osijek 2002.
Dopunska literatura:	2. 1. Hillier, S. F., Lieberman, G., J., Introduction to Operations Research, McGraw-Hill, New York, 2011. 3. 2. Curwin, J., Slater, R., Quantitative Methods for Business Decisions, 4. Fifth Edition, International Thomson Business Press, London, 2002. 5. Brađić, I., Matematički modeli i metode poslovnog odlučivanja, Sveučilište u Rijeci, Fakultet za turistički i hotelski menadžment u Opatiji, Opatija, 2006
Dodatne informacije o kolegiju	

PRILOG: Kalendar nastave

Broj nastavne jedinice	TEME I LITERATURA
I.	Naslov: Osnove ekonometrije: modeliranje u poslovnom odlučivanju

	Kratki opis: Linearno programiranje: Rješenje standardnog problema maksimuma; Računanje simpleks tablicom; Rješenje standardnog problema minimuma; Grafičko rješenje i prikazivanje linearног programiranja; Dual linearног programiranja Literatura: <i>Obvezna literatura</i>
II.	Naslov: Kratki opis: Višekriterijalno linearно programiranje: Metode rješavanja višekriterijalnog programiranja Literatura: <i>Obvezna literatura</i>
III.	Naslov: Kratki opis: Razlomljeno linearno programiranje: Charness – Cooperova metoda; Martoseva metoda; Dinkelbachova metoda Literatura: <i>Obvezna literatura</i>
IV.	Naslov: Kratki opis: Transportni problem: Postavljanje problema i metode optimizacije Literatura: <i>Obvezna literatura</i>
V.	Naslov: Kratki opis: Asignacija: Problem optimalne asignacije i trgovačkog putnika Literatura: <i>Obvezna literatura</i>
VI.	Naslov: Kratki opis: Elementi teorija igara: podjela igara Literatura: <i>Obvezna literatura</i>
VII.	Naslov: Kratki opis: Mrežno planiranje i upravljanje: CPM- metoda; PERT metoda Literatura: <i>Obvezna literatura</i>
VIII.	Naslov: Kratki opis: Priprema i ponavljanje za kolokvij Literatura: <i>Obvezna literatura</i>
IX.	Naslov: Vježbe Kratki opis: Rješavanje zadataka utvrđenog gradiva uz pojašnjenja Literatura: <i>Obvezna literatura</i>
X.	Naslov: Seminar Kratki opis: Literatura: <i>Obvezna literatura, dodatna literatura</i>

<i>Naziv kolegija</i>	FINANCIJSKA TRŽIŠTA I BURZE			Kod kolegija	
<i>Studijski program</i>	agronomija, smjer agroekonomika, II			Godina Studija	2.
<i>ECTS vrijednost boda:</i>	3	<i>Semestar</i>	3.	Broj sati po semestru (p+v+s)	15+12+3
<i>Status kolegija:</i>	IZBORN I	<i>Preduvjeti:</i>		<i>Usporedni uvjeti:</i>	
<i>Pristup kolegiju:</i>				<i>Vrijeme održavanja nastave:</i>	
<i>Nositelj kolegija/nastavnik:</i>	Doc.dr.sc. Igor Živko				
<i>Kontakt sati/konzultacije:</i>					
<i>E-mail adresa i broj telefona:</i>	Igor.zivko@ef.sum.ba				
<i>Asistent</i>					
<i>Kontakt sati/konzultacije:</i>					
<i>E-mail adresa i broj telefona</i>					
<i>Ciljevi kolegija:</i>	<p>Ciljevi ovog kolegija su:</p> <p>Upoznati studente s finansijskim sustavom u BiH, njegovim karakteristikama i elementima.</p> <p>Pojasniti studentima način analize instrumenata finansijskog tržišta.</p>				
<i>Ishodi učenja (opće i specifične kompetencije):</i>	<ul style="list-style-type: none"> - pojasniti temeljne pojmove finansijskog sustava - usporediti Financijski sustav BiH sa sustavima okruženja, EU i SAD. - Navesti karakteristike bankarskog sektora BiH. - Pojasniti nebankarske finansijske sektore BiH. - Navesti finansijska tržišta BiH, sudionike tržišta kapitala i novčanog tržišta. - Analizirati instrumente novčanog tržišta, vrijednosne papire, finansijske derivate, - Pojasniti burzovne indekse i plasmane vrijednosnih papira. 				
<i>Sadržaj silabusa/izvedbenog plana (ukratko):</i>	Financijski sustav BiH – struktura i promjene, usporedba s sustavima okruženja, EU i SAD. Bankarski sektor BiH. Nebankarski finansijski sektori BiH. Finansijska tržišta BiH. Sudionici tržišta kapitala i novčanog tržišta. Analiza instrumenta novčanog tržišta. Analiza dužničkih vrijednosnih papira. Analiza vlasničkih vrijednosnih papira. Analiza finansijskih derivata – opcija, ročnica i				

	swap. Burzovni indeksi. Plasmani vrijednosnih papira. Financijska infrastruktura.			
Način izvođenja nastave (označiti masnim tiskom)	Predavanja	Vježbe	Seminari	Samostalni zadaci
	Konzultacije	Mentorski rad	Terenska nastava	Ostalo
	Napomene:			
Studentske obveze				
Praćenje i ocjenjivanje studenta (označiti masnim tiskom)	Pohadanje nastave	Aktivnosti u nastavi	Seminarski rad	Praktični rad
	Usmeni ispit	Pismeni ispit	Kontinuirana provjera znanja	Esej
Detaljan prikaz ocjenjivanja unutar Europskoga sustava prijenosa bodova <i>(Primjer)</i>				
OBVEZE STUDENTA	SATI (PROCJENA)	UDIO U ECTS-u	UDIO U OCJENI	
Pohadanje nastave	30	1		
Kolokvij (3) ili Pismeni ispit	45	1,5	60%	
Usmeni ispit	15	0,5	40%	
UKUPNO	90	3	100%	
Prema Pravilniku o studiranju konačna se ocjena dobiva na sljedeći način: A = 91-100% 5 (izvrstan) B = 79 to 90% 4 (vrlo dobar) C = 67 to 78% 3 (dobar) D = 55 to 66% 2 (dovoljan) F = 0 to 54% 1 (nedovoljan)				
Obvezna literatura:	1. Saunders, A., Cornett, M. M.: Financijska tržišta i institucije, Masmedia, Zagreb, 2006. 2. Mishkin, F. S., Stanley, E. G.: Financijska tržišta i institucije, 4. izdanje, Mate, Zagreb, 2005. 3. Van Horne, James C., Financijsko upravljanje i politika, deveto izdanje, MATE, Zagreb, 1992. 4. Foley, Bernard J., Tržište kapitala, MATE, Zagreb, 1993.			

	<p>5. Prohaska, Zdenko, Analiza vrijednosnih papira, Infovest, Zagreb, 1996. Pojatina, Davor, Tržište kapitala, Ekonomski fakultet Split, 2000.</p>
Dopunska literatura:	<p>1. Lloyd, T. B.: Money, Banking and Financial Markets, Thomson South-Western, 2006.</p> <p>2. Rose, P.: Menadžment komercijalnih banaka, Mate, Zagreb, 2003.</p> <p>3. Fabozzi, F., Modigliani, F., Capital Markets? Institutions and Instruments, Prentice Hall International, 2 ed., 1996.</p> <p>4. Madura, J.: Financial Markets and Institutions, Prentice Hall International, 4 ed., 2000.</p> <p>5. Fabozzi, F. J., Modigliani, F., Ferri, M. G.: Foundation of Financial Markets and Institutions, Prentice Hall International, 2 ed., 1998.</p>
Dodatne informacije o kolegiju	

PRILOG: Kalendar nastave

Broj nastavne jedinice	TEME I LITERATURA
I.	<p>Naslov: Financijski sustav BiH – struktura i promjene, usporedba s sustavima okruženja, EU i SAD</p>
	<p>Kratki opis: Literatura: <i>Obvezna literatura</i></p>
II.	<p>Naslov: Bankarski sektor BiH</p>
	<p>Kratki opis: Literatura: <i>Obvezna literatura</i></p>
III.	<p>Naslov: Nebankarski financijski sektori BiH</p>
	<p>Kratki opis: Literatura: <i>Obvezna literatura</i></p>
IV.	<p>Naslov: Financijska tržišta BiH</p>
	<p>Kratki opis: Literatura: <i>Obvezna literatura</i></p>
V.	<p>Naslov: Sudionici tržišta kapitala i novčanog tržišta</p>
	<p>Kratki opis: Literatura: <i>Obvezna literatura</i></p>
VI.	<p>Naslov: Analiza instrumenta novčanog tržišta</p>
	<p>Kratki opis: Literatura: <i>Obvezna literatura</i></p>
VII.	<p>Naslov: Analiza dužničkih vrijednosnih papira</p>
	<p>Kratki opis:</p>

	Literatura: <i>Obvezna literatura</i>
VIII.	Naslov: Analiza vlasničkih vrijednosnih papira
	Kratki opis:
	Literatura: <i>Obvezna literatura</i>
IX.	Naslov: Analiza finansijskih derivata – opcija, ročnica i swap
	Kratki opis:
	Literatura:
X.	Naslov: Burzovni indeksi
	Kratki opis:
	Literatura: <i>Obvezna literatura</i>
XI.	Naslov: Plasmani vrijednosnih papira
	Kratki opis:
	Literatura: <i>Obvezna literatura</i>
XII.	Naslov: Financijska infrastruktura
	Kratki opis:
	Literatura: <i>Obvezna literatura</i>

<i>Naziv kolegija</i>	Održivo upravljanje prirodnim potencijalima			Kod kolegija	
<i>Studijski program</i>				Godina Studija	II
<i>Ciklus</i>	agronomija, smjer agroekonomika, II			Semestar	Zimski IV)
<i>ECTS vrijednost boda:</i>	6			Broj sati po semestru (p+v+s)	30+20+10
<i>Status kolegija:</i>	Izborni	<i>Preduvjeti:</i>	-	<i>Usporedni uvjeti:</i>	-
<i>Pristup kolegiju:</i>	-			<i>Vrijeme održavanja nastave:</i>	-
<i>Nositelj kolegija/nastavnik:</i>	Prof.dr.sc.Jerko Pavličević				
<i>Kontakt sati/konzultacije:</i>	15 kontakt sati (1 sat tjedno)				
<i>E-mail adresa i broj telefona:</i>	pavlicevicj@gmail.com				
<i>Asistent</i>	Irena Rozić.mg.				
<i>Kontakt sati/konzultacije:</i>	15 kontakt sati (1 sat tjedno)				
<i>E-mail adresa i broj telefona</i>	irenar.2010@gmail.com				
Ciljevi kolegija:	<p>Ciljevi ovog kolegija su:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Omogućiti studentima stjecanje teoretskih i praktičnih znanja o prirodnim resursima na Planeti te znanja o održivom korištenje obnovljivih i neobnovljivih resursa. - Osposobiti studente da prepoznaju složenu međuvisinost okoliša i gospodarstva, odnosno održivog korištenja prirodnih resursa. - Studenti će steći znanje iz ekonomije okoliša te značajem i izračunom eko bilanci. - Cilj je upoznati studente sa operativnim i strategijskim upravljanjem okolišem. - Uporedba stanja upravljanja prirodnim resursima u matičnim zemljama sa zemljama EU, - Način i primjena međunarodnih normi za upravljanje okolišem u cilj razvoja i zaštite životne sredine. 				
Ishodi učenja (opće i specifične kompetencije):	<p>Nakon što odslušaju i polože ovaj kolegij, studenti će znati / moći:</p> <ul style="list-style-type: none"> - definirati pojmove prirodnih resursa, okoliša i njegova održiva razvoja, - procijeniti prirodne resurse i njima upravljati. 				

	<ul style="list-style-type: none"> - Pojasniti i primijeniti upravljačke metode i norme za zaštitu i očuvanje životne sredine procjena prirodnih potencijala. - procijeniti najznačajnije i najzapostavljenije potencijale. - Pojasniti modelle za pravilan pristup izučavanju značaja prirodnih resursa i održivog razvoja. - Argumentirati značaj i ulogu prirodnih resursa u gospodarskom razvoju utemeljenom na konceptu održivog razvoja, kroz upravljačke metode. - Planirati procese upravljanja prirodnim dobrima uvažavajući biološku raznolikost, potrebe gospodarstva i prostornog planiranja, - rješavati probleme povezanih s upravljanjem prirodnim dobrima na dobrobit zajednice i istovremeno očuvanje integriteta prirodnog sustava, - Samostalno izrađivati prijedloge upravljanja prirodnim resursima kroz istraživački / seminarski rad, kritički razmišljati i diskutirati kroz analizu slučajeva . 		
Sadržaj silabusa/izvedbenog plana (ukratko):	Prirodni resursi. Populacijski izazovi i održivost. Tlo. Voda kao resurs. Onečišćenje vode. Vodeni ekosustavi. Zaštita ihtiofaune. Upravljanje šumama. Upravljanje pašnjacima. Energetski potencijal. Zrak. Zaštićene prirodne vrijednosti. Obnovljivi izvori energije. Endemske i autohtone vrste		
Način izvođenja nastave (označiti masnim tiskom)	Predavanja	Vježbe	Seminari
	Konzultacije	Mentorski rad	Terenska nastava
	Napomene:		
Studentske obveze	Pohađanje nastave, terenski rad, pisanje i izlaganje seminara, polaganje ispita		
Praćenje i ocjenjivanje studenta (označiti masnim tiskom)	Pohađanje nastave	Aktivnosti u nastavi	Seminarski rad
	Usmeni ispit	Pismeni ispit	Kontinuirana provjera znanja
			Esej
Detaljan prikaz ocjenjivanja unutar Europskoga sustava prijenosa bodova (Primjer)			
OBVEZE STUDENTA	SATI (PROCJENA)	UDIO U ECTS-u	UDIO U OCJENI
Pohađanje nastave i angažiranost na nastavi	60	2	10 %
Seminarski rad	30	1	20%

Kolokvij (2) ili Pismeni ispit	60	2	50%
Usmeni ispit	30	1	20%
UKUPNO	180	6	100%
Dodatna pojašnjenja			
Prema Pravilniku o studiranju konačna se ocjena dobiva na sljedeći način:			
A = 91-100% 5 (izvrstan)			
B = 79 to 90% 4 (vrlo dobar)			
C = 67 to 78% 3 (dobar)			
D = 55 to 66% 2 (dovoljan)			
F = 0 to 54% 1 (nedovoljan)			
Obvezna literatura:	Literatura: 1. Carter N. (2001) Strategija zaštite okoliša, Oskar P.S. prevedeno izdanje (2004), Zagreb. 2. Črnjar, M, Črnjar, K: Menadžment održivoga razvoja: ekonomija, ekologija, zaštita okoliša, 3. Jonathan M.Harris (2009);Ekonomija životne sredine i prirodnih resursa, Detestatus-Beograd 4. Zlatko Milanović, Radović Sanja i Vinko Vučić, Otpad nije smeće , Zagreb, 2003.; 5. Eban S. Goodstein, Ekonomika i okoliš, Prijevod, Mate d.o.o. Zagreb 2003.god. Jerko Pavličević i sur. (2014);Akvakultura i ribarstvo, Mostar Suad Halilčević (2015): Energetika i obnovljivi izvori energije , Tuzla.;		
Dopunska literatura:			
Dodatne informacije o kolegiju	Agenda 21, UNEP, Nairobi, Kenia 1995; 2. Controversies in Environmental Policy, SUNY Press, December 1, 1985. 3. Environmental Studies, Hardcover, 322, ISBN 0887061117 D. Marković, Socijalna ekologija, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd, 1986. 4. Eban S. Goodstein, Ekonomika okoliša, Mate, Zagreb, 2003., strana 558, ISBN 953-6070-68-5 ; 5 Završni dokumenti Konferencije u Stockholm 1972.; 6. Završni dokumenti Konferencije u Rio de Janeiru 1992.; 7. Završni dokumenti Konferencije u Kyoto 1997, ; 8. Završni dokumenti Konferencije u Johannesburgu 2002, 9. Bešker „Marko”, Politika okoliša, Zagreb, Biblioteka kvaliteta okoliša,2005.		

PRILOG: Kalendar nastave

Broj nastavne jedinice	TEME I LITERATURA
I.	Naslov : Prirodni resursi
	Opis teme: Očuvanje i upravljanje: prošlost, sadašnjost i budućnost
	Literatura: . Carter N. (2001) Strategija zaštite okoliša, Oskar P.S. prevedeno izdanje (2004),
II.	Naslov: Populacijski izazovi i održivost
	Opis teme: Rast ljudske populacije, zadovoljavanje potreba za hranom, rast proizvodnje hrane
	Literatura: . Carter N. (2001) Strategija zaštite okoliša, Oskar P.S. prevedeno izdanje (2004),

III.	Naslov: Tlo Opis teme: Zaštita i održiva poljoprivreda, vrijednost zemljišta Literatura: 1. Carter N. (2001) Strategija zaštite okoliša, Oskar P.S. prevedeno izdanje (2004), Zagreb
IV.	Naslov: Voda kao resurs Opis teme: Hidrološki ciklus, poplave, nestaćica vode, navodnjavanje i odvodnja Literatura: Jonathan M.Harris (2009);Ekonomija životne sredine i prirodnih resursa, Detestatus-Beograd
V.	Naslov: Onečišćenje vode Opis teme: Vrste, glavni onečišćivači i njihova kontrola, vrste otpadnih voda, tretiranje otpadnih voda Literatura: Jonathan M.Harris (2009);Ekonomija životne sredine i prirodnih resursa, Detestatus-Beograd
VI.	Naslov: Vodeni ekosustavi Opis teme: Močvare, jezera, rijeke, podzemne vode, priobalne vode, ušća i oceani Literatura: Jerko Pavličević i sur. (2014);Akvakultura i ribarstvo, Mostar.
VII.	Naslov: Zaštita ihtiofaune Opis teme: Slatkovodno ribarstvo, morsko ribarstvo, okolišni regulatori razvoja ihtiofaune, održivo ribarstvo, akvakultura, zakonodavstvo Literatura: Jerko Pavličević i sur. (2014);Akvakultura i ribarstvo, Mostar
VIII.	Naslov: Upravljanje šumama Opis teme: Odnos šumskog drveća prema svjetlu, temperatura kao ekološki čimbenik, , prikaz vode kao ekološkog čimbenika, promjene u tlu, reljefu i utjecaj reljefa na razvoj šumskog drveća Literatura: Jonathan M.Harris (2009);Ekonomija životne sredine i prirodnih resursa, Detestatus-Beograd
IX.	Naslov: Upravljanje šumama Opis teme: Šumski ekosustavi i zajednice, specifičnost nizinske, brdske i primorske šume rasprostranjenost šumskih ekosustava, zaštita od požara, zakonska regulativa Literatura: Jonathan M.Harris (2009);Ekonomija životne sredine i prirodnih resursa, Detestatus-Beograd
X.	Naslov: Upravljanje pašnjacima Opis teme: Korištenje pašnjaka, očuvanje Literatura: Jonathan M.Harris (2009);Ekonomija životne sredine i prirodnih resursa, Detestatus-Beograd
XI.	Naslov: Energetski potencijal Opis teme: Utjecaj na okoliš korištenja minerala i energetike potencijal, Obnovljivi i neobnovljivi izvori energije Literatura: Suad Halilčević (2015): Energetika i obnovljivi izvori energije , Tuzla.
XII.	Naslov: Zrak Opis teme: Glavni onečišćivači atmosfere, izvori onečišćenja zraka, posljedice na ljudsko zdravlje, zakonodavni okvir

	Literatura: Carter N. (2001) Strategija zaštite okoliša, Oskar P.S. prevedeno izdanje (2004), Zagreb
XIII.	Naslov: Zaštićene prirodne vrijednosti
	Opis teme: Upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima, nacionalni parkovim, rezervati, zaštićena područja
	Literatura: Carter N. (2001) Strategija zaštite okoliša, Oskar P.S. prevedeno izdanje (2004), Zagreb
XIV	Naslov: Obnovljivi izvori energije
	Opis teme: Korištenje energije prirodnih pojava
	Literatura: Suad Halilčević (2015): Energetika i obnovljivi izvori energije , Tuzla.
XV	Naslov: Endemske i autohtone vrste
	Opis teme: Značaj i zaštita endemski vrsta, unapređenje
	Literatura: Carter N. (2001) Strategija zaštite okoliša, Oskar P.S. prevedeno izdanje (2004), Zagreb

<i>Naziv kolegija</i>	MENADŽMENT RESURSA			LJUDSKIH RESURSA	Kod kolegija	
<i>Studijski program</i>	agronomija, smjer agroekonomika, II			Godina	2.	
<i>Ciklus</i>			Godina	Godina		
<i>ECTS vrijednost boda:</i>	6	<i>Semestar</i>	3.	Broj sati po semestru (p+v+s)	30+30+0	
<i>Status kolegija:</i>	izborni	<i>Preduvjeti:</i>		<i>Usporedni uvjeti:</i>		
<i>Pristup kolegiju:</i>				<i>Vrijeme održavanja nastave:</i>		
<i>Nositelj kolegija/nastavnik:</i>	Prof.dr.sc. Zdenko Klepić					
<i>Kontakt sati/konzultacije:</i>						
<i>E-mail adresa i broj telefona:</i>	Zdenko.klepic@sum.ba					
<i>Asistent</i>						
<i>Kontakt sati/konzultacije:</i>						
<i>E-mail adresa i broj telefona</i>						
<i>Ciljevi kolegija:</i>	<p>Ciljevi ovog kolegija su: Cilj predmeta je upoznati studente sa značajem ljudskih resursa i upravljanjem ljudskim resursima u suvremenom poslovanju, aktivnostima upravljanja ljudskih resursa, analizom posla kao osnovom za privlačenje kadrova u organizaciju, privlačenju efektivne radne snage u organizaciju, selekciji kadrova, obukom i razvojem ljudskih resursa, upravljanjem kompenzacijama, procjenama performansi i radnim odnosima.</p>					
<i>Ishodi učenja (opće i specifične kompetencije):</i>	<p>Nakon što odslušaju i polože ovaj kolegij, studenti će znati / moći:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vršiti analizu posla i kreiraju opis posla i specifikaciju posla, - planirati ljudskih resursa u organizaciji, - Provoditi postupak privlačenja i selekcije kadrova za organizaciju, - Vršiti procjenu potreba za obukom i razvojem kadrova i planiraju obuku i razvoj karijera, - Kreirati sustav procjene performansi u organizaciji, - Analizirati i kreirati sustav upravljanja kompenzacijama u organizaciji, - Pojasniti i procijeniti sustav radnih odnosa u organizaciji, - Pojasniti i primijeniti načine motivacije zaposlenih u organizaciji. 					
<i>Sadržaj silabusa/izvedbenog plana (ukratko):</i>	<p>Uvod u menadžment ljudskih resursa; Analiza posla i planiranje ljudskih resursa; Pribavljanje, selekcija, uvođenje u posao i socijalizacija zaposlenika; Obuka i razvoj zaposlenih; Ocjena ljudskih potencijala i njihovih radnih učinaka; Upravljanje kompenzacijama i radni odnosi; Motivacija zaposlenih;</p>					

Način izvođenja nastave (označiti masnim tiskom)	Predavanja	Vježbe	Seminari	Samostalni zadaci
	Konzultacije	Mentorski rad	Terenska nastava	Ostalo
	Napomene:			
Studentske obveze				
Praćenje i ocjenjivanje studenta (označiti masnim tiskom)	Pohadanje nastave	Aktivnosti u nastavi	Seminarski rad	Praktični rad
	Usmeni ispit	Pismeni ispit	Kontinuirana provjera znanja	Esej
Detaljan prikaz ocjenjivanja unutar Europskoga sustava prijenosa bodova (Primjer)				
OBVEZE STUDENTA	SATI (PROCJENA)	UDIO U ECTS-u	UDIO U OCJENI	
Pohadanje nastave i angažiranost na nastavi	60	2	10%	
Seminarski rad	30	1	10%	
Kolokvij (2) ili Pismeni ispit	60	2	70%	
Usmeni ispit	30	1	10%	
UKUPNO	180	6	100%	
Prema Pravilniku o studiranju konačna se ocjena dobiva na sljedeći način: A = 91-100% 5 (izvrstan) B = 79 to 90% 4 (vrlo dobar) C = 67 to 78% 3 (dobar) D = 55 to 66% 2 (dovoljan) F = 0 to 54% 1 (nedovoljan)				
Obvezna literatura:	Lesko Bošnjak, L., Klepić,Z.: Osnove menadžmenta ljudskih potencijala, Ekonomski fakultet Sveučilišta u Mostaru, Mostar 2013.god.			

Dopunska literatura:	Bahtijarević Šiber,F.: Menadžment ljudskih potencijala, Golden marketing, Zagreb 1999. god. Bubble,M.: Menadžment 2. Izdanje, Ekonomski fakultet Split, Split 2009.god.
Dodatne informacije o kolegiju	

PRILOG: Kalendar nastave

<i>Broj nastavne jedinice</i>	TEME I LITERATURA
I.	Naslov: Uvod u menadžment ljudskih resursa; Kratki opis: Literatura: <i>Obvezna literatura</i>
II.	Naslov: Analiza posla i planiranje ljudskih resursa; Kratki opis: Literatura: <i>Obvezna literatura</i>
III.	Naslov: Pribavljanje, selekcija, uvođenje u posao i socijalizacija zaposlenika Kratki opis: Literatura: <i>Obvezna literatura</i>
IV.	Naslov: Obuka i razvoj zaposlenih Kratki opis: Literatura: <i>Obvezna literatura</i>
V.	Naslov: Ocjena ljudskih potencijala i njihovih radnih učinaka Kratki opis: Literatura: <i>Obvezna literatura</i>
VI.	Naslov: Upravljanje kompenzacijama i radni odnosi Kratki opis: Literatura: <i>Obvezna literatura</i>
VII.	Naslov: Motivacija zaposlenih Kratki opis: Literatura: <i>Obvezna literatura</i>

<i>Naziv kolegija</i>	POSLOVNA ETIKA				Kod kolegija			
<i>Studijski program</i>	agronomija, smjer agroekonomika, II				Godina Studija	2.		
<i>ECTS vrijednost boda:</i>	6	<i>Semestar</i>	3.		Broj sati po semestru (p+v+s)	30+30+0		
<i>Status kolegija:</i>	izborni	<i>Preduvjeti:</i>			<i>Usporedni uvjeti:</i>			
<i>Pristup kolegiju:</i>				<i>Vrijeme održavanja nastave:</i>				
<i>Nositelj kolegija/nastavnik:</i>	Doc.dr.sc. Marija Čutura							
<i>Kontakt sati/konzultacije:</i>								
<i>E-mail adresa i broj telefona:</i>	Marija.cutura@ef.sum.ba							
<i>Asistent</i>								
<i>Kontakt sati/konzultacije:</i>								
<i>E-mail adresa i broj telefona</i>								
<i>Ciljevi kolegija:</i>	<p>Ciljevi ovog kolegija su:</p> <p>Ciljevi nastave iz ovog kolegija su upoznavanje studenata s teorijom i praksom suvremene poslovne etike. Naglasak na nastavi je jednako na shvaćanju i prihvaćanju etičkih načela poslovanja i realnih problema koji se u takvom nastojanju postavljaju.</p>							
<i>Ishodi učenja (opće i specifične kompetencije):</i>	<ol style="list-style-type: none"> pojasniti pojmove iz područja poslovne etike Analizirati odnose između teorijskih polazišta poslovne etike i etičkih slučajeva u praksi argumentirati o etičkim dilemama u poslovnoj praksi i načinu njihova rješavanja. pojasniti društvenu odgovornost poslovanja i njenog značaja u suvremenom okružju 							
<i>Sadržaj silabusa/izvedbenog plana (ukratko):</i>	<p>Pojam i klasifikacija etike. Razgraničavanje pojmova etika i moral. Odnos između zakonitog (legalnog) i etičnog. Poslovna etika kao etika primijenjena u poslovnoj praksi: povijest poslovne etike, odnos između društvene odgovornosti i poslovne etike. Interesni dionici: prava, obveze, sukobi interesnih dionika. Poslovni kodeksi: poslovno ponašanje. Društvena odgovornost poslovanja: povijest, razvoj, implementacija i standardizacija, suvremeni izazovi društvenoj odgovornosti poslovanja. Poslovna etika i društvena odgovornost u</p>							

	posebnim područjima. Poslovno komuniciranje, poslovni bonton, korporativni protokol.			
Način izvođenja nastave (označiti masnim tiskom)	Predavanja	Vježbe	Seminari	Samostalni zadaci
	Konzultacije	Mentorski rad	Terenska nastava	Ostalo
	Napomene:			
Studentske obveze				
Praćenje i ocjenjivanje studenta (označiti masnim tiskom)	Pohađanje nastave	Aktivnosti u nastavi	Seminarski rad	Praktični rad
	Usmeni ispit	Pismeni ispit	Kontinuirana provjera znanja	Esej
Detaljan prikaz ocjenjivanja unutar Europskoga sustava prijenosa bodova <i>(Primjer)</i>				
OBVEZE STUDENTA	SATI (PROCJENA)	UDIO U ECTS-u	UDIO U OCJENI	
Pohađanje nastave i angažiranost na nastavi	60	2	5%	
Praktični rad	30	1	15%	
Kolokvij (2) ili Pismeni ispit	60	2	60%	
Usmeni ispit	30	1	20%	
UKUPNO	180	6	100%	
Prema Pravilniku o studiranju konačna se ocjena dobiva na sljedeći način:				
A = 91-100% 5 (izvrstan)				
B = 79 to 90% 4 (vrlo dobar)				
C = 67 to 78% 3 (dobar)				
D = 55 to 66% 2 (dovoljan)				
F = 0 to 54% 1 (nedovoljan)				

Obvezna literatura:	1. Krkač, K., ur., <i>Uvod u poslovnu etiku i korporacijsku društvenu odgovornost</i> , Mate, Zagreb, 2007. 2. Bebek, B., Kolumbić, A., <i>Poslovna etika, Sinergija</i> , Zagreb, 2000.
Dopunska literatura:	1. Osredički, E., <i>Poslovno komuniciranje i poslovni bonton, uvod u korporacijski protokol</i> , d.o.o. Edo, Zagreb, 2000. 2. Maier, C., <i>Dobar dan lijeposti: o umijeću i potrebi zabušavanja na poslu</i> , Naklada OceanMore, Zagreb, 2004. 3. Albert, M., <i>Kapitalizam protiv kapitalizma</i> , ŠK Zagreb, 1995. 4. Klein, N., <i>No Logo</i> , Tridvajeden, Zagreb, 2002. 5. Pavlek, Z., <i>Drugo lice marketinga: ono što vas je zanimalo, a niste se usudili pitati</i> , Alfa, Zagreb, 2003. 6. Drucker, P., <i>Nova zbilja</i> , Novi Liber, Zagreb, 1992.
Dodatne informacije o kolegiju	

PRILOG: Kalendar nastave

<i>Broj nastavne jedinice</i>	TEME I LITERATURA
I.	Naslov: Pojam i klasifikacija etike. Kratki opis: Literatura: <i>Obvezna literatura</i>
II.	Naslov: Razgraničavanje pojmovra etika i moral. Kratki opis: Literatura: <i>Obvezna literatura</i>
III.	Naslov: Odnos između zakonitog (legalnog) i etičnog. Kratki opis: Literatura: <i>Obvezna literatura</i>
IV.	Naslov: Poslovna etika kao etika primijenjena u poslovnoj praksi: povijest poslovne etike, odnos između društvene odgovornosti i poslovne etike. Interesni dionici: prava, obveze, sukobi interesnih dionika. Kratki opis: Literatura: <i>Obvezna literatura</i>
V.	Naslov: Poslovni kodeksi: poslovno ponašanje. Kratki opis: Literatura: <i>Obvezna literatura</i>
VI.	Naslov: Društvena odgovornost poslovanja: povijest, razvoj, implementacija i standardizacija, suvremeni izazovi društvenoj odgovornosti poslovanja. Kratki opis: Literatura: <i>Obvezna literatura</i>

VII.	Naslov: Poslovna etika i društvena odgovornost u posebnim područjima. Kratki opis: Literatura: <i>Obvezna literatura</i>
VIII.	Naslov: Poslovno komuniciranje, poslovni bonton, korporativni protokol. Kratki opis: Literatura: <i>Obvezna literatura</i>

<i>Naziv kolegija</i>	SAVJETODAVNA STRUČNA SLUŽBA U POLJOPRIVREDI I RURALNOM TURIZMU			<i>Kod kolegija</i>			
<i>Studijski program Ciklus</i>	agronomija, smjer agroekonomika, II			<i>Godina studija</i>	1.		
<i>ECTS vrijednost boda:</i>	3	<i>Semestar</i>		<i>Broj sati po semestru (p+v+s)</i>	20+10+0		
<i>Status kolegija:</i>	izborni	<i>Preduvjeti:</i>	-	<i>Usporedni uvjeti:</i>			
<i>Pristup kolegiju:</i>			<i>Vrijeme održavanja nastave:</i>				
<i>Nositelj kolegija/nastavnik:</i>	Prof.dr.sc. Marko Ivanković						
<i>Suradnik na kolegiju/ nastavnik</i>							
<i>Kontakt sati/konzultacije:</i>							
<i>E-mail adresa i broj telefona:</i>	<u>mivankovic@faz.ba</u> , ++387 63 329 510						
<i>Asistent</i>							
<i>Kontakt sati/konzultacije:</i>							
<i>E-mail adresa i broj telefona</i>							
<i>Ciljevi kolegija:</i>	Cilj ovog modula je da polaznicima omogući sagledavanje veze između obiteljskih poljoprivrednih gospodarstva(OPG-a) a i ukupnog razvijeta poljoprivrede s aspekta uloge poljoprivrednog savjetodavstva i stručne službe.Poljoprivredno savjetodavstvo ima iznimno važnu ulogu u održivom razvoju poljoprivrede i ruralnih područja jer prijenosom znanja i inovacija doprinosi učinkovitom korištenju lokalnih prirodnih i ljudskih resursa.Predmetna nastava omogućuje studentima stjecanje osnovnih teorijskih znanja i empirijskih spoznaja neophodnih za razumijevanje suvremenih pristupa, modela i metoda u poljoprivrednom savjetodavstvu.						
<i>Ishodi učenja (opće i specifične kompetencije):</i>	Nakon uspješno savladanog predmeta studenti će moći: opisati i objasniti načela i pristupe u radu poljoprivredne stručne savjetodavne službe, objasniti elemente komunikacijskog procesa, identificirati čimbenike koji utječu na proces komunikacije, opisati i usporediti prednosti/nedostatke savjetodavnih metoda i odabrati prikladnu metodu za provedbu savjetodavnog rada, opisati i objasniti model difuzije inovacija i kritički analizirati čimbenike koji utječu na stopu prihvatanja inovacija u poljoprivredi, dizajnirati upitnik za ocjenu korisnosti savjetodavnih metoda za grupe.						
<i>Sadržaj silabusa/izvedbenog plana (ukratko):</i>	Povijesni razvitak, pojam i definicija poljoprivrednog savjetodavstva. Poljoprivredno savjetodavstvo u zemljama Trećeg Svijeta, EU. Različiti pristupi poljoprivrednom savjetodavstvu. Trening & Visit sistem. Participatori pristu „bottomup“. Kvaliteta svjetodavnog rada, metodološki zahtjevi. Metode savjetodavnog rada, individualne, grupne i metode masovnog rada putem mas medija. Planiranje savjetodavnog rada, evaluacija i monitoring. Savjetodavstvo u Republici Njemačkoj. Prva privatizirana savjetodavna stručna služba						

	– Nizozemska. Teorija difuzije inovacija E.M.Rogers. Podjela farmera prema kategorijama usvajanja inovacija. Difuzija inovacija i njezini temeljni elementi. Odlike inovacija. Koncept „kritične mase“ usvojitelja inovacija. FarmAccountance Data Network (FADN)– Mreža računovodstvenih podataka na farmama. Pojam, način i svrha vođenja mreže. Zakonodavni okvir poljoprivrednog savjetodavstva u Evropi i Bosni i Hercegovini			
<i>Način izvođenja nastave (označiti masnim tiskom)</i>	Predavanja	Vježbe	Seminari	Samostalni zadaci
	Konzultacije	Terenski rad	Mentorski rad	Ostalo
	Napomene:			
<i>Studentske obveze</i>	<ul style="list-style-type: none"> - pohađati nastavu i sudjelovati u nastavnom procesu - napisati seminarski rad i izložiti ga - pisati test - usmeni dio ispita 			
<i>Praćenje i ocjenjivanje studenta (označiti masnim tiskom)</i>	Pohađanje nastave	Aktivnosti u nastavi	Seminarski rad	Praktični rad
	Usmeni ispit	Pismeni ispit	Kontinuirana provjera znanja	
Detaljan prikaz ocjenjivanja unutar Europskoga sustava prijenosa bodova				
OBVEZE STUDENTA	SATI (PROCJENA)	UDIO U ECTS-u	UDIO U OCJENI	
Pohađanje nastave i angažiranost na nastavi	30	1	5%	
Seminarski rad (pismeni i usmeni)	15	0,5	15%	
Pismeni ispit	30	1	40%	
Usmeni ispit	15	0,5	40%	
UKUPNO	90	3	100%	
Dodatna pojašnjenja:	<p>Projektni rad uključuje pismeni rad i prezentaciju, njime se može ostvariti 15% udjela u konačnoj ocjeni, i to 10% za rad, a 5% za prezentaciju, a ocjenjuje se na sljedeći način:</p> <p>0% = Rad nije napisan ili je plagijat.</p> <p>2% = Rad ne zadovoljava formalne kriterije.</p> <p>4% = Rad zadovoljava formalne kriterije, ali su uočeni veći nedostatci na sadržajnom planu.</p> <p>6% = Rad zadovoljava formalno i sadržajno, ali su uočene veće gramatičke i pravopisne pogreške.</p> <p>8% = Rad zadovoljava formalno i sadržajno, ali su uočene manje gramatičke i pravopisne pogreške.</p> <p>10% = Rad je iscrpan, gramatički i pravopisno točan.</p> <p>Prezentacija:</p> <p>0% = rad nije prezentiran</p>			

1% = rad je prezentiran uz puno pogreški u gramatici, izgovoru, nerazgovjetno obraćanje
2% = rad je prezentiran uz dosta često pogreške u izgovoru i gramatici.
3% = rad je solidno prezentiran, povremene pogreške u izgovoru ili gramatici
4% = rad je vrlo dobro prezentiran, rijetke su gramatičke ili izgovorne pogreške, vrlo dobar odnos sa slušateljima
5% = rad je izvrsno prezentiran, gotovo bez jezičnih pogreški, izvrsna suradnja i odnos sa a slušateljima
Završni ispit ocjenjuje se na sljedeći način manje od 50% točnih odgovora = 0% ocjene od 51% do 60% = do 8% ocjene od 61% do 70% = do 16% ocjene od 71% do 80% = do 24% ocjene od 81% do 90% = do 32% ocjene od 91% do 100% = do 40% ocjene
Prema Pravilniku o studiranju konačna se ocjena dobiva na sljedeći način: A = 91-100% 5 (izvrstan) B = 79 to 90% 4 (vrlo dobar) C = 67 to 78% 3 (dobar) D = 55 to 66% 2 (dovoljan) F = 0 to 54% 1 (nedovoljan)

Obvezna literatura:	3. Upravljanje farmama, PSS , EU PHARE project, EXTENSION SERVICE, knjiga
Dopunska literatura:	
Dodatne informacije o kolegiju	

PRILOG: Kalendar nastave

<i>Broj nastavne jedinice</i>	
I.	Naslov: Kratki opis: Povijesni razvitak, pojam i definicija poljoprivrednog savjetodavstva Literatura: <i>Obvezna literatura</i>
II.	Naslov: Kratki opis: Poljoprivredno savjetodavstvo u zemljama Trećeg Sviljeta, EU Literatura: <i>Obvezna literatura</i>
III.	Naslov: Kratki opis: Različiti pristupi poljoprivrednom savjetodavstvu. Trening & Visit sistem. Participatorni pristup „bottomup“. Literatura: <i>Obvezna literatura</i>
IV.	Naslov: Kratki opis: Kvaliteta svjetodavnog rada, metodološki zahtjevi Literatura: <i>Obvezna literatura</i>
V.	Naslov:

	Kratki opis: Metode savjetodavnog rada, individualne , grupne i metode masovnog rada putom mas medija. Planiranje savjetodavnog rada, evaluacija i monitoring Literatura: <i>Obvezna literatura</i>
VI.	Naslov: Kratki opis: Savjetodavstvo u Republici Njemačkoj. Prva privatizirana savjetodavna stručna služba - Nizozemska Literatura: <i>Obvezna literatura</i>
VII.	Naslov: Kratki opis: Teorija difuzije inovacija E.MRogers. Podjela farmera prema kategorijama usvajanja inovacija. Literatura: <i>Obvezna literatura</i>
VIII.	Naslov: Kratki opis: Difuzija inovacija i njezini temeljni elementi. Odlike inovacija. Koncept „kritične mase“ usvojitelja inovacija. Literatura: <i>Obvezna literatura</i>
IX.	Naslov: Kratki opis: FarmAcountance Data Network (FADN)– Mreža računovodstvenih podataka na farmama. Pojam, način i svrha vođenja mreže. Literatura: <i>Obvezna literatura</i>
X.	Naslov: Kratki opis: Zakonodavni okvir poljoprivrednog savjetodavstva u Evropi i Bosni i Hercegovini Literatura: <i>Obvezna literatura</i>

<i>Naziv kolegija</i>	MEĐUNARODNA TRGOVINA POLJOPRIVREDNIH I PREHRAMBENIH PROIZVODA			<i>Kod kolegija</i>	
<i>Studijski program Ciklus</i>	agronomija, smjer agroekonomika, II			<i>Godina Studija</i>	2.
<i>ECTS vrijednost boda:</i>	6	<i>Semestar</i>	3.	<i>Broj sati po semestru (p+v+s)</i>	40+10+10
<i>Status kolegija:</i>	izborni	<i>Preduvjeti:</i>		<i>Usporedni uvjeti:</i>	
<i>Pristup kolegiju:</i>				<i>Vrijeme održavanja nastave:</i>	
<i>Nositelj kolegija/nastavnik:</i>	Prof.dr.sc. Željko Šuman				
<i>Kontakt sati/konzultacije:</i>					
<i>E-mail adresa i broj telefona:</i>	Zeljko.suman@ef.sum.ba				
<i>Asistent</i>					
<i>Kontakt sati/konzultacije:</i>					
<i>E-mail adresa i broj telefona</i>					
<i>Ciljevi kolegija:</i>	<p>Ciljevi ovog kolegija su:</p> <p>Modul je koncepcijski i sadržajno postavljen tako da pruža neophodna i specifična znanja iz područja teorije međunarodne trgovine i međunarodne trgovinske politike te (naročito) njihovih praktičnih i institucionalno-regulativnih implikacija na kompleksnom području razmjene poljoprivredno-prehrabnenih proizvoda.</p>				
<i>Ishodi učenja (opće i specifične kompetencije):</i>	<p>Nakon što odslušaju i polože ovaj kolegij, studenti će znati / moći:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pojasniti pojam, značenje i teoretske osnove međunarodne trgovine; - pojasniti pojam, vrste i instrumenti međunarodne trgovinske politike; - navesti karakteristike međunarodnih tržišta i međunarodne trgovine poljoprivredno-prehrabnenim proizvodima; - pojasniti položaj poljoprivrede u sklopu WTO-a i multilateralnih trgovinskih sporazuma; - argumentirati utjecaj globalizacije i korporatizacije poljoprivrede; - pojasniti prehrabenu sigurnost i izazove upravljanja globalnim prehrabnenim sustavom 				

Sadržaj silabusa/izvedbenog plana (ukratko):	Pojam, značenje i teoretske osnove međunarodne trgovine; Pojam, vrste i instrumenti međunarodne trgovinske politike; Međunarodna tržišta i međunarodna trgovina poljoprivredno-prehrambenim proizvodima: glavni mehanizmi i struktura, dinamika i trendovi, izazovi i perspektive; Poljoprivreda u sklopu WTO-a i multilateralnih trgovinskih sporazuma; Globalizacija i korporatizacija poljoprivrede; Prehrambena sigurnost i izazovi upravljanja globalnim prehrambenim sustavom; Poljoprivreda i vanjskotrgovinska politika BiH.			
Nacin izvođenja nastave (označiti masnim tiskom)	Predavanja	Vježbe	Seminari	Samostalni zadaci
	Konzultacije	Mentorski rad	Terenska nastava	Ostalo
	Napomene:			
Studentske obveze				
Praćenje i ocjenjivanje studenta (označiti masnim tiskom)	Pohađanje nastave	Aktivnosti u nastavi	Seminarski rad	Praktični rad
	Usmeni ispit	Pismeni ispit	Kontinuirana provjera znanja	Esej
Detaljan prikaz ocjenjivanja unutar Europskoga sustava prijenosa bodova (Primjer)				
OBVEZE STUDENTA	SATI (PROCJENA)	UDIO U ECTS-u	UDIO U OCJENI	
Pohađanje nastave	60	2		
Pismeni ispit	60	2	50%	
Usmeni ispit	60	2	50%	
UKUPNO	180	6	100%	
Prema Pravilniku o studiranju konačna se ocjena dobiva na sljedeći način: A = 91-100% 5 (izvrstan) B = 79 to 90% 4 (vrlo dobar) C = 67 to 78% 3 (dobar) D = 55 to 66% 2 (dovoljan) F = 0 to 54% 1 (nedovoljan)				

Obvezna literatura:	A. Babić i M. Babić, <i>Međunarodna ekonomija</i> , sedmo izmijenjeno i dopunjeno izdanje, Sigma, Zagreb, 2008., (odabrana poglavlja) B. Željko Šuman, <i>Neki problemi globalne trgovine poljoprivrednim proizvodima na pragu 21. stoljeća: naslijede, aktualno stanje, perspektive</i> , Sveučilište u Mostaru, 1999. C. Željko Šuman, <i>WTO na milenijskoj prekretnici: Seattle i nakon njega</i> , Sveučilište u Mostaru, 2001. D. Željko Šuman, <i>WTO i EU u procesu globalizacije: odabранe teme</i> , Sveučilište u Mostaru, 2005. E. Željko Šuman, <i>Globalizacija, WTO i EU: izazovi i kontroverze</i> , Ekonomski fakultet Sveučilišta u Mostaru, 2008.
Dopunska literatura:	P. R. Krugman/M. Obstfeld, <i>Medunarodna ekonomija</i> , 7. izdanje, Mate, Zagreb, 2008. (odabrana poglavlja) J. E. Stiglitz/ Andrew Charlton, <i>Pravedna trgovina za sve, Algoritam</i> , Zagreb, 2008. W. Coleman/W. Grant/T. Josling, <i>Agriculture in the New Global Economy</i> , Edward Elgar, 2004. Olivier de Schutter, UN Special Rapporteur on the Right to Food, <i>The World Trade Organization and the Post-Global Food Crisis Agenda. Putting Food Security First in the International Trade System</i> , Activity Report- November 2011, dostupno online na: www.srfood.org WTO, <i>Agreement on Agriculture</i> , dostupno online na: www.wto.org WTO, <i>World Trade Report</i> , razna godišta, dostupno online na: www.wto.org UNCTAD, <i>Trade and Development Report</i> , razna godišta, dostupno online na: www.unctad.org Ostala literatura i internetski izvori za pojedine teme po preporuci predmetnog nastavnika.
Dodatne informacije o kolegiju	

PRILOG: Kalendar nastave

Broj nastavne jedinice	TEME I LITERATURA
I.	Naslov: Pojam, značenje i teoretske osnove međunarodne trgovine
	Kratki opis:
	Literatura: <i>Obvezna literatura</i>
II.	Naslov: Pojam, vrste i instrumenti međunarodne trgovinske politike
	Kratki opis:
	Literatura: <i>Obvezna literatura</i>

III.	Naslov: Međunarodna tržišta i međunarodna trgovina poljoprivredno-prehrambenim proizvodima: glavni mehanizmi i struktura, dinamika i trendovi, izazovi i perspektive Kratki opis: Literatura: <i>Obvezna literatura</i>
IV.	Naslov: Poljoprivreda u sklopu WTO-a i multilateralnih trgovinskih sporazuma Kratki opis: Literatura: <i>Obvezna literatura</i>
V.	Naslov: Globalizacija i korporatizacija poljoprivrede Kratki opis: Literatura: <i>Obvezna literatura</i>
VI.	Naslov: Prehrambena sigurnost i izazovi upravljanja globalnim prehrambenim sustavom Kratki opis: Literatura: <i>Obvezna literatura</i>
VII.	Naslov: Poljoprivreda i vanjskotrgovinska politika BiH Kratki opis: Literatura: <i>Obvezna literatura</i>

<i>Naziv kolegija</i>	RURALNI TURIZAM			Kod kolegija	
<i>Studijski program Ciklus</i>	agronomija, smjer agroekonomika, II			Godina studija	I.
<i>ECTS vrijednost boda:</i>	3	<i>Semestar</i>		1.	Broj sati po semestru (p+v+s)
<i>Status kolegija:</i>	obvezni	<i>Preduvjeti:</i>	-	<i>Usporedni uvjeti:</i>	
<i>Pristup kolegiju:</i>					
<i>Nositelj kolegija/nastavnik:</i>	Prof.dr.sc. Marko Ivanković				
<i>Suradnik na kolegiju/ nastavnik</i>					
<i>Kontakt sati/konzultacije:</i>					
<i>E-mail adresa i broj telefona:</i>	<u>mivankovic@faz.ba</u> , 036 335 052				
<i>Asistent</i>	dr.sc. Marko Šantić, Marija Lasić dipl.oec& dipl.nov.				
<i>Kontakt sati/konzultacije:</i>					
<i>E-mail adresa i broj telefona</i>	<u>davidsantic@gmail.com</u> ++387 63 345 754 <u>lasic.marija@aptf.sum.ba</u> ++387 36 337 110				
<i>Ciljevi kolegija:</i>	Upoznati studente sa pojmovnim određenjem turizma, turističkog prostora i ruralnog turizma. Uvesti ih u osnove prirodnih i ambijentalnih turističkih resursa. Skrenuti im posebnu pozornost na ekološke aspekte u turizmu, kao i na područje jaza između razvoja modernog turizma i održivog razvoja. Upoznati studente sa humanističkim aspektima u turizmu i preduvjetima njegovog razvoja. Upoznati studente sa osnovnim elementima upravljanja ruralnim turističkim destinacijama. Uvesti studente u osnove marketinga u ruralnom turizmu, s naročitim osvrtom na integriranu marketinšku komunikaciju u turizmu. Na koncu, pomoći studentima u stjecanju osnovnih znanja i vještina u identificiranju i samom valoriziranju potencijalnih ali i postojećih turističkih resursa.				
<i>Ishodi učenja (opće i specifične kompetencije):</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Pojasniti pojmovno određenje turizma kao fenomena, identifikacije i valorizacije potencijalnih i postojećih turističkih resursa. - pojasniti i provoditi politiku održivog razvoja u ruralnom turizmu. - prepoznavati i valorizirati turističke resurse, u kontekstu ekoloških komponenti turističkih proizvoda i usluga, - identificirati i valorizirati turističke potencijale ruralnih turističkih destinacija, ali i ukupnih turističkih potencijala na regionalnoj i nacionalnoj razini, - pojasniti i primijeniti metode upravljanja ruralnom turističkom destinacijom i njenom promocijom. 				

Sadržaj silabusa/izvedbenog plana (ukratko):	POJMOVNO I DEFINICIJSKO ODREĐENE TURIZMA, RURALNOG TURIZMA I TURISTIČKOG POTENCIJALA. PRIRODNA OSNOVA I RURALNI TURIZAM. RURALNI TURIZAM I OKOLIŠ – TURIZAM ODRŽIVOG RAZVOJA. AMBIJENTALNI RESURSI I LJUDSKI POTENCIJALI U RURALNOM TURIZMU. TURISTIČKE ATRAKCIJE. TURISTIČKA DESTINACIJA I DESTINACIJSKI SUSTAV. MARKETING U RURALNOM TURIZMU.			
Način izvođenja nastave (označiti masnim tiskom)	Predavanja	Vježbe	Seminari	Samostalni zadaci
	Konzultacije	Terenski rad	Mentorski rad	Ostalo
	Napomene:			
Studentske obveze	<ul style="list-style-type: none"> - pohađati nastavu i sudjelovati u nastavnom procesu - napisati seminarski rad i i zložiti ga - pisati test - usmeni dio ispita 			
Praćenje i ocjenjivanje studenta (označiti masnim tiskom)	Pohađanje nastave	Aktivnosti u nastavi	Seminarski rad	Praktični rad
	Usmeni ispit	Pismeni ispit	Kontinuirana provjera znanja	
Detaljan prikaz ocjenjivanja unutar Europskoga sustava prijenosa bodova				
OBVEZE STUDENTA	SATI (PROCJENA)	UDIO U ECTS-u	UDIO U OCJENI	
Pohađanje nastave i angažiranost na nastavi	30	1	5%	
Seminarski rad (pismeni i usmeni)	15	0,5	15%	
Pismeni ispit	30	1	40%	
Usmeni ispit	15	0,5	40%	
UKUPNO	90	3	100%	
Dodatna pojašnjenja:				
U konačnu ocjenu ulaze rezultati završnog ispita, angažiranosti tijekom nastave i ocjena seminarskog rada.				
Projektni rad uključuje pismeni rad i prezentaciju, njime se može ostvariti 15% udjela u konačnoj ocjeni, i to 10% za rad, a 5% za prezentaciju, a ocjenjuje se na sljedeći način:				
0% = Rad nije napisan ili je plagijat.				
2% = Rad ne zadovoljava formalne kriterije.				
4% = Rad zadovoljava formalne kriterije, ali su uočeni veći nedostatci na sadržajnom planu.				

6% = Rad zadovoljava formalno i sadržajno, ali su uočene veće gramatičke i pravopisne pogreške.

8% = Rad zadovoljava formalno i sadržajno, ali su uočene manje gramatičke i pravopisne pogreške.

10% = Rad je iscrpan, gramatički i pravopisno točan.

Prezentacija:

0% = rad nije prezentiran

1% = rad je prezentiran uz puno pogreški u gramatici, izgovoru, nerazgovjetno obraćanje

2% = rad je prezentiran uz dosta često pogreške u izgovoru i gramatici.

3% = rad je solidno prezentiran, povremene pogreške u izgovoru ili gramatici

4% = rad je vrlo dobro prezentiran, rijetke su gramatičke ili izgovorne pogreške, vrlo dobar odnos sa slušateljima

5% = rad je izvrsno prezentiran, gotovo bez jezičnih pogreški, izvrsna suradnja i odnos sa slušateljima

Završni ispit ocjenjuje se na sljedeći način

manje od 50% točnih odgovora = 0% ocjene

od 51% do 60% = do 8% ocjene

od 61% do 70% = do 16% ocjene

od 71% do 80% = do 24% ocjene

od 81% do 90% = do 32% ocjene

od 91% do 100% = do 40% ocjene

Prema Pravilniku o studiranju konačna se ocjena dobiva na sljedeći način:

A = 91-100% 5 (izvrstan)

B = 79 to 90% 4 (vrlo dobar)

C = 67 to 78% 3 (dobar)

D = 55 to 66% 2 (dovoljan)

F = 0 to 54% 1 (nedovoljan)

Obvezna literatura:	<ol style="list-style-type: none">20. Ružić P., (2009) Ruralni turizam, Institut za poljoprivredu i turizam, Poreč21. Demonja D., Ružić P., (2010) Ruralni turizam u Hrvatskoj, Meridijani, Samobor22. Kotler, Ph., Bowen, J. T., Mahens, J. C. (2010) Marketing u ugostiteljstvu, hotelijerstvu i turizmu, MATE, Zagreb (odabrana poglavlja)23. Dobre R. Rusković P. Čivljak M. (2004) Menadžment turističke destinacije. Visoka škola za turistički menadžment, Šibenik.
Dopunska literatura:	<ol style="list-style-type: none">1. Kesić, T., (2003) <i>Integrirana marketinška komunikacija</i>, Opinio, Zagreb.2. Senečić J., Grgona J., (2006) Marketing menadžment u turizmu, Mikrorad, Zagreb.3. Vukonić B., Čavlek N. (2001) <i>Rječnik turizma</i>, Masmedia, Zagreb.4. Par V., (2010/11) <i>Ruralni razvitak i ruralna politika</i>, Interni materijali (odabrana poglavlja), Agronomski i prehrambeno-tehnološki fakultet Sveučilišta u Mostaru

	5. UNDP., (2013) Ruralni razvoj u Bosni i Hercegovini – mit ili realnost, Nacionalni Izvještaj o humanom razvoju za 2013. godinu
Dodatne informacije o kolegiju	

<i>Broj nastavne jedinice</i>	
I.	Naslov: POJMOVNO I DEFINICIJSKO ODREĐENE TURIZMA, RURALNOG TURIZMA I TURISTIČKOG POTENCIJALA Kratki opis: Osnovni pojmovi, nastanak definicije turizma uopće i ruralnog turizma kao jednog od njegovih vidova. Literatura: <i>Obvezna literatura</i>
II.	Naslov: PRIRODNA OSNOVA I RURALNI TURIZAM Kratki opis: Temelj prirodna osnova osnovni podaci o prirodnoj osnovi bez koje nema ruralnog turizma. Literatura: <i>Obvezna literatura</i>
III.	Naslov: RURALNI TURIZAM I OKOLIŠ – TURIZAM ODRŽIVOG RAZVOJA Kratki opis: Povezanost ruralnog turizma i okoliša kao i njegova veza sa održivim razvojem Literatura: <i>Obvezna literatura</i>
IV.	Naslov: AMBIJENTALNI RESURSI I LJUDSKI POTENCIJALI U RURALNOM TURIZMU Kratki opis: osnovni pojmovi i određenje ruralnog turizma u smislu ambijenta i ambijentalnih resursa kao ljudskog potencijala kao jednog od ključnih čimbenika ruralnog turizma Literatura: <i>Obvezna literatura</i>
V.	Naslov: TURISTIČKE ATRAKCIJE Kratki opis: Osnovni pojmovi i definicijsko određenje turističkih atrakcija Literatura: <i>Obvezna literatura</i>
VI.	Naslov: TURISTIČKA DESTINACIJA I DESTINACIJSKI SUSTAV Kratki opis: definicije, osnovno pojmovsko određenje, podjela, egzistiranje i upravljanje destinacijom i njenim sustavom Literatura: <i>Obvezna literatura</i>
VII.	Naslov: MARKETING U RURALNOM TURIZMU Kratki opis: opis i pojam 4P marketinškog spleta te njohove specifičnosti u ruralnom turizmu Literatura: <i>Obvezna literatura</i>

<i>Naziv kolegija</i>	DEKORATIVNA DENDROLOGIJA			Kod kolegija	
<i>Studijski program Ciklus</i>	agronomija, smjer agroekonomika, II			Godina Studija	3.
<i>ECTS vrijednost boda:</i>	3	<i>Semestar</i>	3.	Broj sati po semestru (p+v+s)	30 (15+8+7)
<i>Status kolegija:</i>	izborni	<i>Preduvjeti:</i>		<i>Usporedni uvjeti:</i>	
<i>Pristup kolegiju:</i>			<i>Vrijeme održavanja nastave:</i>		
<i>Nositelj kolegija/nastavnik:</i>	Izv.prof.dr.sc. Katica Arar				
<i>Kontakt sati/konzultacije:</i>	30				
<i>E-mail adresa i broj telefona:</i>	katica.arar@gmail.com ++ 387 63 994-702				
<i>Asistent</i>					
<i>Kontakt sati/konzultacije:</i>					
<i>E-mail adresa i broj telefona</i>					
<i>Ciljevi kolegija:</i>	<p>Ciljevi ovog kolegija su:</p> <p>Kolegij ima za cilj omogućiti studentima stjecanje osnovnih znanja o drvenastim ukrasnim vrstama. U programskom dijelu Dendrologija naglasak je na identifikaciji, morfološkim i uzgojnim uvjetima te primjeni najvažnijih ukrasnih drvenastih vrsta. Bit će obrađene i funkcija, odnosno, značaj ukrasne autohtone i alohtone dendroflore. Studenti se kroz terenske vježbe i vježbe u praktikumu upoznaju s najvažnijim ukrasnim drvenastim vrstama. Polaganje ispita se provodi kroz parcijalne testove znanja ili preko završnog ispita.</p>				
<i>Ishodi učenja (opće i specifične kompetencije):</i>	<p>Nakon što odslušaju i polože ovaj kolegij, studenti će znati / moći:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ argumentirano iznijeti mišljenje o funkciji ukrasnih drvenastih vrsta u ruralnim i urbanim sredinama, ▪ interpretirati pojmove obrađene unutar kolegija, ▪ identificirati najvažnije ukrasne drvenaste vrste, ▪ preporučiti biljne vrste za različita staništa i različite načine upotrebe, 				

	<p>U sklopu kolegija studenti dobivaju znanja o morfološkim, uzgojnim i upotrebnim svojstvima najvažnijih ukrasnih drvenastih vrsta. Kolegij također osposobljava studente za organizaciju rasadničarske proizvodnje i provođenje generativnog i vegetativnog razmnožavanja drvenastih ukrasnih vrsta.</p>												
Sadržaj silabusa/izvedbenog plana (ukratko):	<p>Funkcija i značaj zelenila; Morfološka svojstva ukrasnih drvenastih vrsta; Podjela i odabir tema seminarskih radova Autohtona i alohtona dendroflora Identifikacija odabrane dekorativne dendroflore Posjet odabranim parkovima Ukrasne drvenaste vrste za vlažna, pjeskovita, slana, kisela, alkalna tla; kontinentalna i mediteranska dendroflora I. kolokvij Identifikacija odabrane dekorativne dendroflore Drvenaste ukrasne vrste za žive ograde, drvorede, solitere, grupe Odabранa dendroflora Posjet odabranim parkovima Drvenaste ukrasne vrste za podstojne etaže, kamenjare, pokrivači tla, penjačice i povijuše Odabrania dendroflora II. kolokvij</p>												
Način izvođenja nastave (označiti masnim tiskom)	<table border="1"> <tr> <td>Predavanja</td> <td>Vježbe</td> <td>Seminari</td> <td>Samostalni zadaci</td> </tr> <tr> <td>Konzultacije</td> <td>Mentorski rad</td> <td>Terenska nastava</td> <td>Ostalo</td> </tr> <tr> <td>Napomene:</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </table>	Predavanja	Vježbe	Seminari	Samostalni zadaci	Konzultacije	Mentorski rad	Terenska nastava	Ostalo	Napomene:			
Predavanja	Vježbe	Seminari	Samostalni zadaci										
Konzultacije	Mentorski rad	Terenska nastava	Ostalo										
Napomene:													
Studentske obveze	<ul style="list-style-type: none"> - pohađati nastavu i sudjelovati u nastavnom procesu - napisati seminarski rad i izložiti ga - pisati kolokvije - pisati test usmeni dio ispita ... 												
Praćenje i ocjenjivanje studenta (označiti masnim tiskom)	<table border="1"> <tr> <td>Pohadanje nastave</td> <td>Aktivnosti u nastavi</td> <td>Seminarski rad</td> <td>Praktični rad</td> </tr> <tr> <td>Usmeni ispit</td> <td>Pismeni ispit</td> <td>Kontinuirana provjera znanja</td> <td>Esej</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </table>	Pohadanje nastave	Aktivnosti u nastavi	Seminarski rad	Praktični rad	Usmeni ispit	Pismeni ispit	Kontinuirana provjera znanja	Esej				
Pohadanje nastave	Aktivnosti u nastavi	Seminarski rad	Praktični rad										
Usmeni ispit	Pismeni ispit	Kontinuirana provjera znanja	Esej										
Detaljan prikaz ocjenjivanja unutar Europskoga sustava prijenosa bodova (Primjer)													

OBVEZE STUDENTA	SATI (PROCJENA)	UDIO U ECTS-u	UDIO U OCJENI
Pohađanje nastave	30	1	
Seminarski rad (usmeni)	15	0,5	20 %
Kolokviji i priprema za kontinuiranu provjeru znanja ili pismeni ispit	30	1	70 %
Usmeni ispit	15	0,5	10%
UKUPNO	90	3	100%
Obvezna literatura:	1. Arar, K. 2014.: Košćela – autohtone vrste Hercegovine, Mostar. 2. Šilić, Č. 1983.: Atlas drveća i grmlja. Svjetlost, Sarajevo. 3. Šilić, Č. 1990. :Ukrasno drveće i grmlje. Svjetlost, Sarajevo. Macdonald, B. 2002. Practical Woody Plant Propagation for Nursery Growers. Timber Press, Portland.		
Dopunska literatura:	1. Coombes, A. J. 1992. Trees. Dorling Kindersley, London. 2. Pillips R., Rix M. 1989. Shrubs. Random House, New York. Dirr M. A. 1998. Manual of Woody Lanscape Plants. Stipes Publishing, Champaign.		
Dodatne informacije o kolegiju	Sličan predmet na srodnim sveučilištima: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Parkovska dendrologija, Poljoprivredni fakultet Univerzitet Banja Luka ▪ Parkovna dendrologija 1, Agronomski fakultet Sveučilište u Zagrebu ▪ Dendrologie: Universität für Bodenkultur Wien, Austria Dendrology: Miami University, SAD 		

PRILOG: Kalendar nastave

Broj nastavne jedinice	TEME I LITERATURA
I.	Naslov: Funkcija i značaj zelenila Kratki opis: Literatura: Obvezna literatura
II.	Naslov: Morfološka svojstva ukrasnih drvenastih vrsta Kratki opis: Literatura: Obvezna literatura
III.	Naslov: Podjela i odabir tema seminarskih radova Kratki opis: Literatura: Obvezna literatura
IV.	Naslov: Autohtona i alohtona dendroflora Kratki opis:

	Literatura: Obvezna literatura
V.	Naslov: Identifikacija odabrane dekorativne dendroflore
	Kratki opis:
	Literatura: Obvezna literatura
VI.	Naslov: Posjet odabranim parkovima
	Kratki opis:
	Literatura: Obvezna literatura
VII.	Naslov: Ukrasne drvenaste vrste za vlažna, pjeskovita, slana, kisela, alkalna tla; kontinentalna i mediteranska dendroflora
	Kratki opis:
	Literatura: Obvezna literatura
VIII.	Naslov: I. kolokvij
	Kratki opis:
	Literatura: Obvezna literatura
IX.	Naslov: Identifikacija odabrane dekorativne dendroflore
	Kratki opis:
	Literatura: Obvezna literatura
X.	Naslov: Drvenaste ukrasne vrste za žive ograde, drvorede, solitere, grupe
	Kratki opis:
	Literatura: Obvezna literatura
XI.	Naslov: Odabрана dendroflora
	Kratki opis:
	Literatura: Obvezna literatura
XII.	Naslov: Posjet odabranim parkovima
	Kratki opis:
	Literatura: Obvezna literatura
XIII.	Naslov: Drvenaste ukrasne vrste za podstojne etaže, kamenjare, pokrivači tla, penjačice i povijuše
	Kratki opis:
	Literatura: Obvezna literatura
XIV.	Naslov: Odabрана dendroflora
	Kratki opis:
	Literatura: Obvezna literatura
	Naslov: II. Kolokvij
	Kratki opis:
	Literatura: Obvezna literatura

<i>Naziv kolegija</i>	Projektiranje zelenih površina				Kod kolegija			
<i>Studijski program Ciklus</i>	agronomija, smjer agroekonomika, II				Godina studija	2.		
<i>ECTS vrijednost boda:</i>	3	<i>Semestar</i>		III	Broj sati po semestru (p+v+s)	30 (10+5+15)		
<i>Status kolegija:</i>	izborni	<i>Preduvjeti:</i>	-	<i>Usporedni uvjeti:</i>	-			
<i>Pristup kolegiju:</i>	-			<i>Vrijeme održavanja nastave:</i>				
<i>Nositelj kolegija/nastavnik:</i>	Doc.dr.sc. Katica Arar							
<i>Suradnik na kolegiju/ nastavnik</i>								
<i>Kontakt sati/konzultacije:</i>	30							
<i>E-mail adresa i broj telefona:</i>	katica.arar@gmail.com ++ 387 63 994-702							
<i>Asistent</i>								
<i>Kontakt sati/konzultacije:</i>								
<i>E-mail adresa i broj telefona</i>								
<i>Ciljevi kolegija:</i>	Kolegij ima za cilj omogućiti studentima stjecanje osnovnih znanja i vještina potrebnih za projektiranje, njegu i održavanje zelenih površina. Studenti stječu znanja i spoznaje i o osnovnim principima vrtne umjetnosti, povjesnom nastanku vrtova, namjeni i odnosu arhitektonskih i bioloških elemenata u prostoru, kao i načinu formiranja vrtnih kompozicija.							
<i>Ishodi učenja (opće i specifične kompetencije):</i>	<p>Nakon uspješno savladanog predmeta studenti će moći:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ primijeniti ukrasne drvenaste vrste u privatnim i javnim površinama, ▪ predložiti model izgradnje cvjetnjaka, ▪ isplanirati gredice s trajnicama, ▪ preporučiti biljne vrste za različita staništa i različite načine upotrebe, ▪ interpretirati pojmove obradene unutar kolegija, <p>Studenti će se upoznati sa svim postupcima vezanim za održavanje travnjaka, cvjetnih gredica, grmlja, drveća i ostalih zelenih površina, a što omogućuje uspostavljanje racionalnijeg sistema upravljanja čime se bitno smanjuju troškovi održavanja zelenih površina.</p> <p>Polaganje ispita se provodi preko parcijalnih testova znanja i završnog ispita.</p>							
<i>Sadržaj silabusa/izvedbenog plana (ukratko):</i>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Povijesni razvoj vrtova: antički vrtovi, srednjevjekovni vrtovi, istočnjački vrtovi renesansni vrtovi, barokni vrtovi i vrtovi moderne; 2. Arhitektonsko-pejzažne veze grada i okoline: gradsko, prigradsko i vangradsko zelenilo i funkcije zelenila; 3. Definiranje projektnog zadatka za samostalan rad studenta 4. Korištenje prirodnih elemenata u pejzažnoj kompoziciji, konfiguracija terena, voda i vegetacija kao komponente pejzaža 							

	5. Vrste projekata pejzažne arhitekture: idejni, glavni i izvedbeni projekti 6. Elementi potrebni za formiranje projektnog zadatka 7. I. kolokvij 8. Sadržaj projektne dokumentacije 9. Način realizacije projekta pejzažne arhitekture 10. Elementi pejzažnog oblikovanja: forma, silueta, tekstura, struktura 11. Formiranje vrtnih kompozicija: usklađivanje visina i formi 12. Slaganje boja u vrtnom oblikovanju 13. Sadnja biljaka: drveća, grmlja i cvijeća (trajnica, sezonskog) 14. Njega i održavanje zelenih površina 15. II. kolokvij		
<i>Način izvođenja nastave (označiti tiskom) masnim</i>	Predavanja	Vježbe	Seminari
	Konzultacije	Terenski rad	Mentorski rad
	Napomene:		
<i>Studentske obveze</i>	<ul style="list-style-type: none"> - pohađati nastavu i sudjelovati u nastavnom procesu - sačiniti izvedbeni projekt - pisati kolokvije - pisati test - usmeni dio ispita ... 		
<i>Praćenje ocjenjivanje studenta (označiti tiskom) masnim</i>	Pohadanje nastave	Aktivnosti u nastavi	Seminarski rad
	Usmeni ispit	Pismeni ispit	Kontinuirana provjera znanja
Detaljan prikaz ocjenjivanja unutar <i>Europskoga sustava prijenosa bodova</i>			
OBVEZE STUDENTA	SATI (PROCJENA)	UDIO U ECTS-u	UDIO U OCJENI
Pohađanje nastave	30	1	
Samostalni zadaci	15	0,5	30%
Kolokviji i priprema za kontinuiranu provjeru znanja ili pismeni ispit	45	1,5	40 %
Usmeni ispit	15	0,5	30%
UKUPNO	90	3	100%
Dodatna pojašnjenja: Tijekom semestra pišu se dva kolokvija. U konačnu ocjenu ulaze rezultati kolokvija, završnog ispita, angažiranosti tijekom nastave i ocjena seminar skog rada. Samostalni zadaci (Idejni projekt) ocjenjuje se ovako: 0% = Projekt nije odrađen. 6% = Projekt ne zadovoljava formalne kriterije.			

12% = Projekt zadovoljava formalne kriterije, ali su uočeni veći nedostatci na sadržajnom planu.

18% = Projekt zadovoljava formalno i sadržajno, ali su uočene djelomični nedostatci na sadržajnom planu.

24% = Projekt zadovoljava formalno i sadržajno, ali su uočene manji nedostatci na sadržajnom planu.

30% = Projekt je iscrpan i bez nedostatka na sadržajnom planu.

Kolokviji se ocjenjuju na sljedeći način:

manje od 50% točnih odgovora = 0% ocjene

od 51% do 60% = do 4% ocjene

od 61% do 70% = do 8% ocjene

od 71% do 80% = do 12% ocjene

od 81% do 90% = do 16% ocjene

od 91% do 100% = do 20% ocjene

Završni ispit se ocjenjuju na sljedeći način

manje od 50% točnih odgovora = 0% ocjene

od 51% do 60% = do 6% ocjene

od 61% do 70% = do 12% ocjene

od 71% do 80% = do 18% ocjene

od 81% do 90% = do 24% ocjene

od 91% do 100% = do 30% ocjene

Prema Pravilniku o studiranju konačna se ocjena dobiva na sljedeći način:

A = 91-100% 5 (izvrstan)

B = 79 to 90% 4 (vrlo dobar)

C = 67 to 78% 3 (dobar)

D = 55 to 66% 2 (dovoljan)

F = 0 to 54% 1 (nedovoljan)

Obvezna literatura:	1. Arar, K. 2014.: Košćela – autohtone vrste Hercegovine, Mostar. 2. Pehar, J. 2005.: Vrtlarstvo, Mostar. 3. Vučković, Lj. 2003.: Pejsažna arhitektura: planiranje i projektovanje, „Lion“ Beograd 4. Spens, M. 2003.: Modern Landscape. London 5. Brookes J. 2001: Dizajn vrtja, Znanje Zagreb
Dopunska literatura:	3. Terence C., Pearson D. 1998.: Garten-Idoen gartengestaltung, DuMont Verlag. Köln 4. Brookes J. 2002.: Garden design, Dorling Kindersel Limited, London 5. 1000 x Landscape architecture 2009., Braun
Dodatne informacije o kolegiju	Sličan predmet na srodnim sveučilištima: <ul style="list-style-type: none">▪ Osnovi pejsažnog oblikovanja, Poljoprivredno prehrambeni fakultet Univerzitet Sarajevo▪ Krajobrazno oblikovanje Studio 1, Agronomski fakultet Sveučilište u Zagrebu▪ Studio 1, Biotehniška fakulteta, Univerze v Ljubljani▪ Design Project - Site, Concept and Theory (dva semestra), Landscape Architecture Programme, Swedish University of Agricultural Sciences Alnarp

PRILOG: Kalendar nastave

<i>Broj nastavne jedinice</i>	
I.	Povijesni razvoj vrtova: antički vrtovi, srednjevjekovni vrtovi, istočnjački vrtovi renesansni vrtovi, barokni vrtovi i vrtovi moderne;
II.	Arhitektonsko-pejzažne veze grada i okoline: gradsko, prigradsko i vangradsko zelenilo i funkcije zelenila;
III.	Definiranje projektnog zadatka za samostalan rad studenta
IV.	Korištenje prirodnih elemenata u pejzažnoj kompoziciji, konfiguracija terena, voda i vegetacija kao komponente pejzaža
V.	Vrste projekata pejzažne arhitekture: idejni, glavni i izvedbeni projekti
VI.	Elementi potrebni za formiranje projektnog zadatka
VII.	I. kolokvij
VIII.	Sadržaj projektne dokumentacije
IX.	Način realizacije projekta pejzažne arhitekture
X.	Elementi pejzažnog oblikovanja: forma, silueta, tekstura, struktura
XI.	Formiranje vrtnih kompozicija: usklađivanje visina i formi
XII.	Slaganje boja u vrtnom oblikovanju
XIII.	Sadnja biljaka: drveća, grmlja i cvijeća (trajnica, sezonskog)
XIV.	Njega i održavanje zelenih površina
XV.	II. kolokvij

6. Popis nastavnika

Redoviti profesori:

Marko Ivanković
Zdenko Klepić
Željko Šuman

Izvanredni profesori:

Jerko Pavličević
Katica Arar
Igor Živko
Zrinka Knezović

Docenti:

Josipa Grbavac
Marija Čutura
Branimir Skoko
Ivan Spužević
Marko Šantić

Viši asistenti:

Marija Lasić

Asistenti:

Marin Čagalj

SVEUČILIŠTE U MOSTARU
SENAT

Ur. broj: 01-991/10
Mostar, 23. 9. 2010.

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
AGRONOMSKI I PREHRAMBENI-TEHNOLOŠKI
AKULJE SVEUČILIŠTA U MOSTARU

Primljeni:	30.9.2010		
Org. jed..	Broj:	Priloga:	Vrijednost:

Na temelju članka 40. i 134. stavak 1. Statuta Sveučilišta u Mostaru (pročišćeni tekst od 6. prosinca 2000. godine), a na prijedlog Fakultetskog vijeća Agronomskog i prehrambeno-tehnološkog fakulteta Sveučilišta u Mostaru ur. broj: 07-1466/10 od 7. srpnja 2010. godine, Senat Sveučilišta u Mostaru na 32. sjednici, održanoj 23. rujna 2010. godine, donio je sljedeću

O D L U K U
kojom se donosi Nastavni plan diplomskog redovitog studija smjera agroekonomike –
"Poljoprivreda i EU"

I.

Donosi se Nastavni plan diplomskog redovitog studija smjera agroekonomike – "Poljoprivreda i EU" na Agronomskom i prehrambeno-tehnološkom fakultetu Sveučilišta u Mostaru.

II.

Nastavni plan iz toč. I. čini sastavi dio ove Odluke.

III.

Odluka stupa na snagu danom donošenja.

Rektor

prof. dr. sc. Vlado Majstorović

Dostaviti:

- Agronomskom i prehrambeno-tehnološkom fakultetu 2x,
- pismohrani.

**SVEUČILIŠTE U MOSTARU
SENAT**

Ur. broj: 01-999/10
Mostar, 23. 9. 2010.

GOSA		Hercegovina	
republika		Hercegovina	
AGRONOMSKI I PREHRAMBENO-TEHNOLOŠKI FAKULTET		MOSTARU	
Primljeno:	30.09.2010.	Org. jed.	Brzi
07-1310-1	10	Prijava	Vrijednost:

Na temelju članka 40. stavak 1. točka 5. i 134. stavak 2. Statuta Sveučilišta u Mostaru (pročišćeni tekst od 6. prosinca 2000. godine), a na zahtjev Agronomskog i prehrambeno-tehnološkog fakulteta Sveučilišta u Mostaru ur. broj: 07-1466-1/10 od 7. srpnja 2010. godine, Senat Sveučilišta u Mostaru na 32. sjednici, održanoj 23. rujna 2010. godine, donio je sljedeću

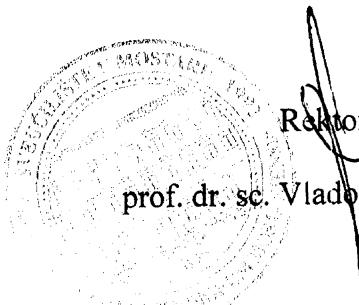
O D L U K U
**o davanju suglasnosti na Nastavni program diplomskog redovitog studija smjera
agroekonomike – "Poljoprivreda i EU"**

I.

Daje se suglasnost na Nastavni program diplomskog redovitog studija smjera agroekonomike – "Poljoprivreda i EU" koji je Fakultetsko vijeće Agronomskog i prehrambeno-tehnološkog fakulteta donijelo na svojoj 111. sjednici održanoj 22. lipnja 2010. godine.

II.

Odluka stupa na snagu danom donošenja.

prof. dr. sc. Vlado Majstorović

Dostaviti:

- Agronomskom i prehrambeno-tehnološkom fakultetu 2x,
- pismohrani.

**SVEUČILIŠTE U MOSTARU
SENAT**

Ur. broj: 01- 2046/14
Mostar, 6. studenoga 2014.

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
SVEUČILIŠTE U MOSTARU
Sekretarijat za prehrambeno-tehnološke
studijske programe

Primijenj.	12.11.2014		
Org. broj	Br. prot.	Prilog a:	Vrijednost:
07-	567-14		

Na temelju članka 55., a u svezi s člankom 195. Statuta Sveučilišta u Mostaru, Senat Sveučilišta u Mostaru na 10. sjednici, održanoj 6. studenoga 2014. godine, donio je sljedeću

O D L U K U
**kojom se donosi izmjena i dopuna Nastavnog plana i programa sveučilišnog diplomskog
studija agronomije smjer Agroekonomika**

I.

Donosi se na izmjena i dopuna Nastavnog plana i programa sveučilišnog diplomskog studija agronomije smjer Agroekonomika na Agronomskom i prehrambeno-tehnološkom fakultetu Sveučilišta u Mostaru.

II.

Odluka stupa na snagu danom donošenja.

Rektorica
prof. dr. sc. Ljerka Ostojić

Dostaviti:

- Agronomskom i prehrambeno-tehnološkom fakultetu, 2x,
- pismohrani.